

CONV 724/03

TOMOS I

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

του :	Προεδρείου
προς :	τη Συνέλευση
αριθ. προηγ. εγγρ. :	CONV 528/03, CONV 571/03, CONV 579/03, CONV 602/03, CONV 614/03, CONV 648/03, CONV 649/03, CONV 650/03, CONV 685/03, CONV 691/03, CONV 723/03
Θέμα :	Σχέδιο Συντάγματος, Τόμος I - Αναθεωρημένο κείμενο του Μέρους I

Διαβιβάζονται συνημμένως για τα μέλη της Συνέλευσης το σχέδιο κειμένου του Μέρους I της Συνθήκης η οποία ιδρύει την Ένωση καθώς και το κείμενο των Πρωτοκόλλων για την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και αναλογιών τους και για το ρόλο των εθνικών Κοινοβουλίων, αναθεωρηθέντα από το Προεδρείο υπό το φως των ληφθέντων σχολίων και τροπολογιών και των συζητήσεων εν ολομελεία.

Τα άρθρα του τίτλου IV «Τα θεσμικά Όργανα», είναι τα μόνα τα οποία διαβιβάζονται εκ νέου στα μέλη της Συνέλευσης αμετάβλητα σε σχέση με την αρχική διατύπωση η οποία περιέχεται στο έγгр. CONV 691/03 της 23ης Απριλίου. Ο μεγάλος αριθμός τροπολογιών και τα σχόλια εν ολομελεία ως προς τα άρθρα αυτά βαίνουν συχνά προς αντίθετες κατευθύνσεις, ιδίως ως προς τα κεντρικά ζητήματα μεταξύ των οποίων τα τρία αλληλένδετα ζητήματα τα οποία υπογραμμίζονται στο σημείωμα της 23ης Απριλίου (παρουσίαση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ορισμός της ειδικής πλειοψηφίας και σύνθεση της Επιτροπής). Το Προεδρείο κρίνει ως εκ τούτου σκόπιμο να αφιερωθεί περισσότερος χρόνος στη συζήτηση και μελέτη των θεμάτων αυτών.

Το Προεδρείο θα υποβάλει στη Συνέλευση αναθεωρημένο κείμενο του Τίτλου IV σε μεταγενέστερο στάδιο και υπό το φως ώριμης μελέτης.

ο
ο ο

Επιστάται η προσοχή των μελών της Συνέλευσης στο ότι τα άρθρα του Μέρους I έχουν υποστεί αναρίθμηση στη συνέχειά τους. Οι παραπομπές στα άρθρα του Μέρους III θα διευκρινιστούν ευθύς ως το μέρος αυτό διαμορφωθεί οριστικά.

ΣΧΕΔΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟΥ – ΜΕΡΟΣ Ι

ΤΙΤΛΟΣ Ι : ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο Ι-1 : Ίδρυση της Ένωσης

1. Με βάση τη βούληση των πολιτών και των κρατών της Ευρώπης να οικοδομήσουν το κοινό τους μέλλον, το παρόν Σύνταγμα ιδρύει την Ευρωπαϊκή Ένωση στην οποία τα κράτη μέλη αναθέτουν αρμοδιότητες για την επίτευξη των κοινών τους στόχων. Η Ένωση συντονίζει τις πολιτικές των κρατών μελών με στόχο την επίτευξη των στόχων αυτών και ασκεί σε κοινοτική βάση τις αρμοδιότητες που του διαβιβάζουν.
2. Η Ένωση είναι ανοικτή σε όλα τα ευρωπαϊκά κράτη που σέβονται τις αξίες της και δεσμεύονται να τις προάγουν από κοινού.

Άρθρο Ι-2 : Οι αξίες της Ένωσης

Η Ένωση βασίζεται στις αξίες της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Οι αξίες αυτές είναι κοινές στα κράτη μέλη σε μια κοινωνία πλουραλισμού, ανοχής, δικαιοσύνης, ισότητας, αλληλεγγύης και αποφυγής διακρίσεων.

Άρθρο Ι-3 : Οι στόχοι της Ένωσης

1. Σκοπός της Ένωσης είναι η προαγωγή της ειρήνης, των αξιών της και της ευημερίας των λαών της.
2. Η Ένωση παρέχει στους πολίτες της έναν χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης χωρίς εσωτερικά σύνορα και μια ενιαία αγορά όπου ο ανταγωνισμός είναι ελεύθερος και ανόθευτος.
3. Η Ένωση εργάζεται για μια Ευρώπη βιώσιμης ανάπτυξης βάσει ισόρροπης οικονομικής μεγέθυνσης, με μια κοινωνική οικονομία της αγοράς που έχει στόχο την πλήρη απασχόληση και την κοινωνικό πρόοδο.

Η Ένωση επιδιώκει ένα υψηλό επίπεδο προστασίας και βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος. Προωθεί την επιστημονική και τεχνολογική πρόοδο.

Καταπολεμά τον κοινωνικό αποκλεισμό και προωθεί τη δικαιοσύνη και την κοινωνική προστασία, την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών, την αλληλεγγύη μεταξύ γενεών και την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού.

Προωθεί την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, και την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών.

Η Ένωση σέβεται τον πλούτο της πολιτιστικής και γλωσσικής της πολυμορφίας και μεριμνά για την προστασία και ανάπτυξη της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς.

4. Στις σχέσεις της με τον υπόλοιπο κόσμο, η Ένωση επιβεβαιώνει και προωθεί τις αξίες της και τα συμφέροντά της. Συμβάλλει στην ειρήνη, στην ασφάλεια, στη βιώσιμη ανάπτυξη του πλανήτη, στην αλληλεγγύη και στον αμοιβαίο σεβασμό μεταξύ λαών, στο ελεύθερο και δίκαιο εμπόριο, στην εξάλειψη της φτώχειας και στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ιδίως των δικαιωμάτων του παιδιού, καθώς και στην αυστηρή τήρηση και ανάπτυξη του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένου του σεβασμού των αρχών του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.
5. Οι στόχοι αυτοί επιδιώκονται με κατάλληλα μέσα, ανάλογα με τον βαθμό στον οποίο απονέμονται αρμοδιότητες στην Ένωση με το παρόν Σύνταγμα.

Άρθρο I-4 : Οι θεμελιώδεις ελευθερίες και η αποφυγή διακρίσεων

1. Η Ένωση εξασφαλίζει εντός του εδάφους της την ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων, εμπορευμάτων, υπηρεσιών και κεφαλαίων, και την ελευθερία εγκατάστασης, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Συντάγματος.
2. Στον τομέα εφαρμογής του παρόντος Συντάγματος, και με επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων τις οποίες προβλέπει, απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγένειας.

Άρθρο I-5 : Σχέσεις μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών

1. Η Ένωση σέβεται την εθνική ταυτότητα των κρατών μελών της, η οποία συνδέεται με τη βασική δομή τους, πολιτική και συνταγματική, στην οποία συμπεριλαμβάνεται η περιφερειακή και τοπική αυτοδιοίκηση. Σέβεται τις ουσιώδεις λειτουργίες ενός κράτους, μεταξύ άλλων, την εξασφάλιση της εδαφικής ακεραιότητας, τη διατήρηση της δημόσιας τάξης και την προστασία της εσωτερικής ασφάλειας.
2. Δυνάμει της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας, η Ένωση και τα κράτη μέλη εκπληρώνουν τα εκ του Συντάγματος καθήκοντα σε βάση αμοιβαίου σεβασμού και αμοιβαίας συνεργασίας.

Τα κράτη μέλη διευκολύνουν την Ένωση στην εκπλήρωση της αποστολής της και απέχουν από τη λήψη οιασδήποτε μέτρου ικανού να θέσει σε κίνδυνο την πραγματοποίηση των σκοπών που εξαγγέλλονται στο Σύνταγμα.

Άρθρο I-6 : Νομική προσωπικότητα

Η Ένωση διαθέτει νομική προσωπικότητα.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙ : ΤΑ ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ Η ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο Ι-7 : Θεμελιώδη δικαιώματα

1. Η Ένωση αναγνωρίζει τα δικαιώματα, τις ελευθερίες και τις αρχές που θεσπίζονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων που αποτελεί το Μέρος ΙΙ του παρόντος Συντάγματος.
2. Η Ένωση θα επιδιώξει την προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών. Η προσχώρηση σε αυτή τη Σύμβαση δεν τροποποιεί τις αρμοδιότητες της Ένωσης όπως ορίζονται στο παρόν Σύνταγμα.
3. Τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως κατοχυρώνονται από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών και όπως απορρέουν από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, συγκαταλέγονται στις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης.

Άρθρο Ι-8 : Η ιθαγένεια της Ένωσης

1. Την ιθαγένεια της Ένωσης διαθέτει κάθε πρόσωπο το οποίο έχει υπηκοότητα κράτους μέλους. Η ιθαγένεια της Ένωσης προστίθεται στην εθνική ιθαγένεια και δεν την αντικαθιστά.
2. Οι πολίτες της Ένωσης έχουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στο παρόν Σύνταγμα. Έχουν :
 - το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής στο έδαφος των κρατών μελών,
 - το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου καθώς και στις δημοτικές εκλογές στο κράτος μέλος κατοικίας τους, υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του εν λόγω κράτους,

- το δικαίωμα να απολαύουν στο έδαφος τρίτης χώρας, στην οποία δεν αντιπροσωπεύεται το κράτος μέλος του οποίου είναι υπήκοοι, της διπλωματικής και προξενικής προστασίας κάθε κράτους μέλους, υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν και έναντι των υπηκόων του κράτους αυτού,
 - το δικαίωμα αναφοράς προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το δικαίωμα να απευθύνονται στον Διαμεσολαβητή της Ένωσης, καθώς και το δικαίωμα να απευθύνονται εγγράφως στα θεσμικά και στα συμβουλευτικά όργανα της Ένωσης σε μία από τις γλώσσες της Ένωσης και να λαμβάνουν απάντηση στην ίδια γλώσσα.
3. Τα δικαιώματα αυτά ασκούνται υπό τους όρους και εντός των ορίων που ορίζονται από το παρόν Σύνταγμα, και από τις διατάξεις που θεσπίζονται για την εφαρμογή του.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙΙ : ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο Ι-9 : Θεμελιώδεις αρχές

1. Η οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης διέπεται από την αρχή της απονομής των αρμοδιοτήτων. Η άσκηση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης διέπεται από τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.
2. Δυνάμει της αρχής της απονομής των αρμοδιοτήτων, η Ένωση ασκεί τη δράση της εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που της απονέμουν τα κράτη μέλη στο Σύνταγμα για την επίτευξη των στόχων τους οποίους ορίζει. Κάθε αρμοδιότητα η οποία δεν απονέμεται στην Ένωση στο πλαίσιο του Συντάγματος ανήκει στα κράτη μέλη.
3. Δυνάμει της αρχής της επικουρικότητας, στους τομείς οι οποίοι δεν υπάγονται στην αποκλειστική της αρμοδιότητα, η Ένωση παρεμβαίνει μόνο εφόσον και στο βαθμό που οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη, τόσο σε κεντρικό όσο και σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, μπορούν όμως λόγω της εμβέλειας ή των αποτελεσμάτων της προβλεπόμενης δράσης, να επιτευχθούν κατά καλύτερο τρόπο στο επίπεδο της Ένωσης.

Τα Όργανα της Ένωσης εφαρμόζουν την αρχή της επικουρικότητας σύμφωνα με το Πρωτόκολλο για την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και αναλογικότητας το οποίο επισυνάπτεται στο Σύνταγμα. Τα εθνικά κοινοβούλια μεριμνούν για την τήρηση της αρχής αυτής σύμφωνα με την προβλεπόμενη στο εν λόγω Πρωτόκολλο διαδικασία.

4. Δυνάμει της αρχής της αναλογικότητας, το περιεχόμενο και η μορφή της δράσης της Ένωσης δεν υπερβαίνουν το απαιτούμενο για την επίτευξη των στόχων του Συντάγματος.

Τα Όργανα εφαρμόζουν την αρχή της αναλογικότητας σύμφωνα με το αναφερόμενο στην παράγραφο 3 Πρωτόκολλο.

Άρθρο I-10 : Το δίκαιο της Ένωσης

1. Το Σύνταγμα και οι κανόνες δικαίου που υιοθετούνται από τα Όργανα της Ένωσης στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων που της απονέμονται υπερέχουν έναντι του δικαίου των κρατών μελών.
2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν κάθε γενικό ή ειδικό μέτρο ικανό να εξασφαλίσει την εκτέλεση των υποχρεώσεων οι οποίες απορρέουν από το Σύνταγμα ή προκύπτουν από τις πράξεις των Οργάνων της Ένωσης.

Άρθρο I-11 : Κατηγορίες αρμοδιοτήτων

1. Όταν το Σύνταγμα απονέμει στην Ένωση αποκλειστική αρμοδιότητα σε συγκεκριμένο τομέα, μόνον αυτή δύναται να νομοθετεί και να εκδίδει νομικά δεσμευτικές πράξεις, ενώ τα ίδια τα κράτη μέλη δεν έχουν αυτή τη δυνατότητα εκτός αν νομιμοποιηθούν προς τούτο από την Ένωση ή εκτός εάν πρόκειται για την εφαρμογή των πράξεων που έχουν θεσπισθεί από την Ένωση.

2. Όταν το Σύνταγμα απονέμει συντρέχουσα αρμοδιότητα μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών σε συγκεκριμένο τομέα, η Ένωση και τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να νομοθετούν και να εκδίδουν νομικά δεσμευτικές πράξεις σε αυτόν τον τομέα. Τα κράτη μέλη ασκούν τις αρμοδιότητές τους και στο βαθμό που η Ένωση δεν έχει ασκήσει τη δική της ή αποφάσισε να παύσει να την ασκεί.
3. Η Ένωση έχει αρμοδιότητα να εξασφαλίζει τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και των πολιτικών απασχόλησης των κρατών μελών.
4. Η Ένωση έχει αρμοδιότητα να καθορίζει και να θέτει σε εφαρμογή κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένου του προοδευτικού καθορισμού κοινής αμυντικής πολιτικής.
5. Η Ένωση, σε ορισμένους τομείς και υπό τους όρους που προβλέπει το Σύνταγμα, είναι αρμόδια να διεξάγει δράσεις για την υποστήριξη, το συντονισμό ή τη συμπλήρωση της δράσης των κρατών μελών, χωρίς ωστόσο να αντικαθιστά την αρμοδιότητά τους σε αυτούς τους τομείς.
6. Η εμβέλεια και οι διαδικασίες άσκησης των αρμοδιοτήτων της Ένωσης καθορίζονται από τις ειδικές για κάθε τομέα διατάξεις οι οποίες προβλέπονται στο Μέρος III του Συντάγματος.

Άρθρο I-12 : Οι αποκλειστικές αρμοδιότητες

1. Η Ένωση διαθέτει αποκλειστική αρμοδιότητα να θεσπίζει τους κανόνες ανταγωνισμού, στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς, καθώς και στους ακόλουθους τομείς :
 - νομισματική πολιτική για τα κράτη μέλη που έχουν υιοθετήσει το ευρώ,
 - κοινή εμπορική πολιτική,
 - τελωνειακή ένωση,
 - διατήρηση των βιολογικών πόρων της θάλασσας στο πλαίσιο της κοινής αλιευτικής πολιτικής.

2. Η Ένωση διαθέτει αποκλειστική αρμοδιότητα για τη σύναψη διεθνούς συμφωνίας όταν η σύναψη αυτή προβλέπεται σε νομοθετική πράξη της Ένωσης, είναι απαραίτητη για να μπορέσει η Ένωση να ασκήσει την αρμοδιότητά της σε εσωτερικό επίπεδο, ή επηρεάζει εσωτερική πράξη της Ένωσης.

Άρθρο I-13 : Οι τομείς συντρέχουσας αρμοδιότητας

1. Η Ένωση διαθέτει συντρέχουσα αρμοδιότητα με τα κράτη μέλη όταν το Σύνταγμα της απονέμει αρμοδιότητα μη εμπίπτουσα στους τομείς των άρθρων I-12 και I-16.
2. Οι μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών συντρέχουσες αρμοδιότητες εφαρμόζονται στους ακόλουθους βασικούς τομείς :
 - εσωτερική αγορά,
 - χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης,
 - γεωργία και αλιεία, με εξαίρεση της διατήρησης των βιολογικών πόρων της θάλασσας,
 - μεταφορές και διευρωπαϊκά δίκτυα,
 - ενέργεια,
 - κοινωνική πολιτική, για τις πτυχές που καθορίζονται στο Μέρος III,
 - οικονομική και κοινωνική πολιτική,
 - περιβάλλον,
 - προστασία των καταναλωτών,
 - οι κοινές προκλήσεις για την ασφάλεια στον τομέα της δημόσιας υγείας.
3. Στους τομείς της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και του διαστήματος, η Ένωση έχει αρμοδιότητα να εκτελεί δράσεις, κυρίως τον καθορισμό και την εφαρμογή προγραμμάτων, χωρίς να δύναται η άσκηση της αρμοδιότητας αυτής να έχει ως αποτέλεσμα την απαγόρευση της άσκησης των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών.

4. Στους τομείς της αναπτυξιακής συνεργασίας και της ανθρωπιστικής βοήθειας, η Ένωση έχει αρμοδιότητα να αναλαμβάνει δράσεις και να εφαρμόζει κοινή πολιτική, χωρίς να δύναται η άσκηση της αρμοδιότητας αυτής να έχει ως αποτέλεσμα την απαγόρευση της άσκησης των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών.

Άρθρο I-14 : Συντονισμός των οικονομικών πολιτικών και των πολιτικών απασχόλησης

1. Η Ένωση θεσπίζει μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσει το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών, ιδίως με τον καθορισμό των γενικών προσανατολισμών των πολιτικών αυτών. Τα κράτη μέλη συντονίζουν τις οικονομικές τους πολιτικές στο πλαίσιο της Ένωσης.
2. Ειδικές διατάξεις εφαρμόζονται στα κράτη μέλη τα οποία έχουν υιοθετήσει το ευρώ.
3. Η Ένωση θεσπίζει μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσει το συντονισμό των πολιτικών των κρατών μελών στον τομέα της απασχόλησης, ιδίως με τον καθορισμό των γενικών προσανατολισμών των πολιτικών αυτών.
4. Η Ένωση μπορεί να εγκρίνει πρωτοβουλίες προκειμένου να εξασφαλίζει τον συντονισμό των κοινωνικών πολιτικών των κρατών μελών.

Άρθρο I-15 : Η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας

1. Η αρμοδιότητα της Ένωσης στο πεδίο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφάλειας καλύπτει όλους τους τομείς της εξωτερικής πολιτικής και το σύνολο των θεμάτων που αφορούν την ασφάλεια της Ένωσης, καθώς επίσης τον προοδευτικό καθορισμό κοινής αμυντικής πολιτικής η οποία μπορεί να οδηγήσει σε κοινή άμυνα.
2. Τα κράτη μέλη υποστηρίζουν ενεργά και ανεπιφύλακτα την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της Ένωσης με πνεύμα αμοιβαίας πίστης και αλληλεγγύης και τηρούν τις πράξεις που θεσπίζει η Ένωση σε αυτόν τον τομέα. Απέχουν από οιαδήποτε ενέργεια αντιβαίνει στα συμφέροντα της Ένωσης ή ενδέχεται να βλάψει την αποτελεσματικότητά της.

Άρθρο I-16 : Οι τομείς υποστηρικτικής, συντονιστικής ή συμπληρωματικής δράσης

1. Η Ένωση μπορεί να εκτελεί δράσεις υποστήριξης, συντονισμού ή συμπλήρωσης.
2. Οι τομείς υποστηρικτικής, συντονιστικής ή συμπληρωματικής δράσης είναι, για τους ευρωπαϊκούς σκοπούς :
 - η βιομηχανία
 - η προστασία και η βελτίωση της ανθρώπινης υγείας
 - η παιδεία, η επαγγελματική κατάρτιση, η νεολαία και ο αθλητισμός
 - ο πολιτισμός
 - η πολιτική προστασία
3. Οι νομικά δεσμευτικές πράξεις οι οποίες θεσπίζονται από την Ένωση βάσει των ειδικών για τους τομείς αυτούς διατάξεων οι οποίες προβλέπονται στο Μέρος III, δεν μπορούν να συμπεριλαμβάνουν εναρμόνιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών.

Άρθρο I-17 : Ρήτρα ευελιξίας

1. Εάν μια δράση της Ένωσης φαίνεται απαραίτητη στο πλαίσιο των καθοριζόμενων στο Μέρος III πολιτικών για την επίτευξη ενός από τους στόχους που καθορίζονται στο παρόν Σύνταγμα, χωρίς να έχουν προβλεφθεί στο Σύνταγμα οι εξουσίες δράσης που απαιτούνται για το σκοπό αυτό, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα μετά από πρόταση της Επιτροπής και κατόπιν έγκρισης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα.
2. Η Επιτροπή, στο πλαίσιο της διαδικασίας ελέγχου της αρχής της επικουρικότητας που αναφέρεται στο άρθρο 8 § 3, εφιστά την προσοχή των εθνικών κοινοβουλίων των κρατών μελών στις προτάσεις που βασίζονται στο παρόν άρθρο.
3. Οι διατάξεις που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος άρθρου δεν μπορούν να περιλαμβάνουν εναρμόνιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών στις περιπτώσεις στις οποίες το Σύνταγμα αποκλείει την εναρμόνιση αυτή.

ΤΙΤΛΟΣ IV : ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο I-18 : Τα όργανα της Ένωσης

1. Η Ένωση διαθέτει ένα ενιαίο θεσμικό πλαίσιο που αποσκοπεί :

- στην επιδίωξη των στόχων της Ένωσης,
- στην προώθηση των αξιών της,
- στην εξυπηρέτηση των συμφερόντων της Ένωσης, των πολιτών της και των κρατών μελών της,

και στην εξασφάλιση της συνοχής, της αποτελεσματικότητας και της συνέχειας των πολιτικών και των δράσεων τις οποίες εφαρμόζει η Ένωση προς επίτευξη των στόχων της.

2. Το θεσμικό αυτό πλαίσιο περιλαμβάνει :

το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,
το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο,
το Συμβούλιο των Υπουργών,
την Ευρωπαϊκή Επιτροπή,
το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα,
το Ελεγκτικό Συνέδριο.

3. Κάθε όργανο δρα εντός των ορίων των εξουσιών που του ανατίθενται από το Σύνταγμα, σύμφωνα με τις διαδικασίες, και υπό τους όρους τους οποίους αυτό προβλέπει. Τα όργανα συνεργάζονται μεταξύ τους καλή τη πίστει.

Άρθρο I-19 : Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

1. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ασκεί από κοινού με το Συμβούλιο νομοθετικά καθήκοντα, καθώς και καθήκοντα πολιτικού ελέγχου και συμβουλευτικά καθήκοντα σύμφωνα με τους όρους που ορίζονται από το Σύνταγμα. Εκλέγει τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
2. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εκλέγεται από τους Ευρωπαίους πολίτες με άμεση και καθολική ψηφοφορία κατά τη διάρκεια ελεύθερης και μυστικής ψηφοφορίας για θητεία πέντε ετών. Ο αριθμός των μελών του δεν υπερβαίνει τους επτακοσίους. Η εκπροσώπηση των Ευρωπαίων πολιτών ακολουθεί φθινόντως αναλογικό σύστημα, με καθορισμό ενός ελαχίστου αριθμού τεσσάρων μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ανά κράτος μέλος.
3. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εκλέγει τον Πρόεδρο και το Προεδρείο του μεταξύ των μελών του για περίοδο πέντε ετών.

Άρθρο I-20 : Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

1. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δίνει στην Ένωση την αναγκαία για την ανάπτυξή της ώθηση και καθορίζει τους γενικούς πολιτικούς προσανατολισμούς και προτεραιότητές της.
2. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο απαρτίζεται από τους Αρχηγούς Κρατών και Κυβερνήσεων των κρατών μελών, καθώς και από τον Πρόεδρό του και τον Πρόεδρο της Επιτροπής. Ο Υπουργός Εξωτερικών συμμετέχει στις εργασίες του.
3. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνέρχεται ανά τρίμηνο, συγκαλούμενο από τον Πρόεδρό του. Οσάκις το απαιτεί η ημερήσια διάταξη, τα μέλη του Συμβουλίου δύνανται να συμφωνήσουν ότι θα τα επικουρεί ένας υπουργός, τον δε Πρόεδρο της Επιτροπής ένα μέλος της Επιτροπής. Όταν το απαιτεί η κατάσταση, ο Πρόεδρος συγκαλεί έκτακτη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.
4. Πλην των περιπτώσεων για τις οποίες το Σύνταγμα ορίζει άλλως, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίζει με συναίνεση.

Άρθρο I-21 : Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

1. Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου εκλέγεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία για μια θητεία δύομισι ετών, άπαξ ανανεώσιμη. Για να εκλεγεί, ο Πρόεδρος οφείλει να είναι μέλος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ή να έχει διατελέσει μέλος του τουλάχιστον επί δύο έτη. Σε περίπτωση σοβαρού κωλύματος, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μπορεί να τερματίσει τη θητεία του με την ίδια διαδικασία.

Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου μεριμνά στο επίπεδό του για την εξωτερική εκπροσώπηση της Ένωσης σε τομείς απόμεινους της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας.

2. Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου προεδρεύει και διευθύνει τις εργασίες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και εξασφαλίζει την προετοιμασία και τη συνέχειά τους. Εργάζεται για τη διευκόλυνση της συνοχής και της συναίνεσης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Παρουσιάζει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έκθεση μετά από καθεμία από τις συνόδους του.
3. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μπορεί να αποφασίζει με συναίνεση για τη δημιουργία προεδρείου απαρτιζομένου από τρία μέλη επιλεγόμενα εκ περιτροπής.
4. Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου δεν μπορεί να είναι μέλος άλλου ευρωπαϊκού οργάνου ή να ασκεί εθνική εντολή.

Άρθρο I-22 : Το Συμβούλιο των Υπουργών

1. Το Συμβούλιο των Υπουργών ασκεί, από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τη νομοθετική λειτουργία, καθώς και καθήκοντα χάραξης των πολιτικών και συντονισμού υπό τις προϋποθέσεις που ορίζει το Σύνταγμα.
2. Το Συμβούλιο των Υπουργών απαρτίζεται από έναν αντιπρόσωπο διοριζόμενο από κάθε κράτος μέλος σε υπουργικό επίπεδο για καθεμία από τις συνθέσεις του. Ο αντιπρόσωπος αυτός είναι ο μόνος εξουσιοδοτημένος να δεσμεύει το κράτος μέλος το οποίο εκπροσωπεί και να ασκεί το δικαίωμα ψήφου.
3. Πλην περιπτώσεως για την οποία το Σύνταγμα ορίζει άλλως, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Άρθρο I-23 : Οι συνθέσεις του Συμβουλίου

1. Το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων εξασφαλίζει τη συνοχή των εργασιών του Συμβουλίου των Υπουργών. Προετοιμάζει με τη συμμετοχή της Επιτροπής τις συνόδους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.
2. Το Νομοθετικό Συμβούλιο συσκέπτεται και αποφαινεται από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επί των ευρωπαϊκών νόμων και των ευρωπαϊκών νόμων-πλαίσια, σύμφωνα με τις διατάξεις του Συντάγματος. Αναλόγως ημερήσιας διάταξης, ο υπουργικού επιπέδου αντιπρόσωπος ενός εκάστου κράτους μέλους δύναται να επικουρείται από έναν, ή ενδεχομένως, δύο ειδικευμένους αντιπροσώπους υπουργικού επιπέδου.
3. Το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων καταρτίζει τις εξωτερικές πολιτικές της Ένωσης σύμφωνα με τις γενικές στρατηγικές που καθορίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και εξασφαλίζει τη συνοχή της δράσης της. Προεδρεύεται από τον Υπουργό Εξωτερικών της Ένωσης.
4. Το Συμβούλιο συνέρχεται ωσαύτως υπό μορφή Συμβουλίου Οικονομικών και Δημοσιονομικών Υποθέσεων και Συμβουλίου Δικαιοσύνης και Ασφαλείας.

5. Υπό τη σύνθεσή του ως Γενικών Υποθέσεων, το Συμβούλιο δύναται να αποφασίσει ότι το Συμβούλιο συνέρχεται υπό άλλες συνθέσεις.
6. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δύναται να αποφασίζει με συναίνεση ότι η προεδρία μιας σύνθεσης του Συμβουλίου των Υπουργών, πλην της σύνθεσης των Εξωτερικών Υποθέσεων, ασκείται από ένα κράτος μέλος για διάρκεια ενός έτους τουλάχιστον, λαμβάνοντας υπόψη τις ευρωπαϊκές πολιτικές και γεωγραφικές ισορροπίες και την ποικιλομορφία όλων των κρατών μελών.

Άρθρο I-24 : Η ειδική πλειοψηφία

1. Οσάκις το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ή το Συμβούλιο των Υπουργών αποφασίζουν με ειδική πλειοψηφία, η εν λόγω πλειοψηφία ορίζεται ως η πλειοψηφία των κρατών μελών τα οποία αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον τα τρία πέμπτα του πληθυσμού της Ένωσης.
2. Στους κόλπους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, ο Πρόεδρός του και ο Πρόεδρος της Επιτροπής δεν συμμετέχουν στην ψηφοφορία.

Άρθρο I-25 : Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή

1. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαφυλάττει το κοινό ευρωπαϊκό συμφέρον. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μεριμνά για την εφαρμογή των διατάξεων του Συντάγματος καθώς και των διατάξεων που θεσπίζονται από τα όργανα δυνάμει αυτού. Ασκεί επίσης καθήκοντα συντονισμού, εκτέλεσης και διαχείρισης σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζει το Σύνταγμα.
2. Πλην της περιπτώσεως στην οποία το Σύνταγμα ορίζει άλλως, πράξη της Ένωσης δύναται να εκδοθεί προτάσει της Επιτροπής και μόνον.

3. Η Επιτροπή απαρτίζεται από έναν Πρόεδρο και έναν μέγιστο αριθμό δεκατεσσάρων άλλων μελών. Δύναται να επικουρείται από Αναπληρωτές Επιτρόπους.
4. Η Επιτροπή ασκεί τις αρμοδιότητές της με πλήρη ανεξαρτησία. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, τα μέλη της Επιτροπής ούτε ζητούν ούτε δέχονται εντολές κυβερνήσεων ή οργανισμών.

Άρθρο I-26 : Ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

1. Βάσει των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, προτείνει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έναν υποψήφιο για το αξίωμα του Προέδρου της Επιτροπής. Ο υποψήφιος αυτός εκλέγεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με την πλειοψηφία των μελών που το συνθέτουν. Εάν ο υποψήφιος δεν συγκεντρώσει την πλειοψηφία, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προτείνει εντός μηνός νέον υποψήφιο στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, με τη διαδικασία που ακολούθησε την προηγούμενη φορά.
2. Κάθε κράτος μέλος καταρτίζει κατάλογο τριών προσώπων, στα οποία περιλαμβάνεται τουλάχιστον μία γυναίκα, και τα οποία κρίνει ότι διαθέτουν τα προσόντα για να ασκήσουν τα καθήκοντα του Ευρωπαίου Επιτρόπου. Μεταξύ των προσώπων αυτών, ο εκλεγμένος Πρόεδρος ορίζει ως μέλη της Επιτροπής, λαμβάνοντας υπόψη τις ευρωπαϊκές πολιτικές και γεωγραφικές ισορροπίες, μέχρι δεκατρείς προσωπικότητες που επιλέγονται λόγω της επαγγελματικής τους επάρκειας και της προσήλωσής τους στην ευρωπαϊκή ιδέα, και με αδιαμφισβήτητη ανεξαρτησία. Ο Πρόεδρος και οι προσωπικότητες που ορίζονται για να γίνουν μέλη της Επιτροπής υπόκεινται, ως σώμα, σε ψήφο έγκρισης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
3. Η Επιτροπή, ως σώμα, είναι υπόλογη ενώπιον του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να εγκρίνει πρόταση δυσπιστίας κατά της Επιτροπής όπως προβλέπεται στο άρθρο [...] του Μέρους III του Συντάγματος. Εάν η πρόταση αυτή γίνει δεκτή, τα μέλη της Επιτροπής πρέπει να παραιτηθούν συλλογικά από τα καθήκοντά τους, εξακολουθούν όμως να διεκπεραιώνουν τις τρέχουσες υποθέσεις μέχρις ότου διοριστούν οι διάδοχοί τους.

4. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής καθορίζει τους προσανατολισμούς, στο πλαίσιο των οποίων η Επιτροπή ασκεί τα καθήκοντά της. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής αποφασίζει σχετικά με την εσωτερική της οργάνωση προκειμένου να διασφαλίζονται η συνοχή, η αποτελεσματικότητα και η συλλογικότητα της δράσης της. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής διορίζει Αντιπροέδρους μεταξύ των μελών της Επιτροπής.
5. Ο Πρόεδρος μπορεί να διορίζει Αναπληρωτές Επιτρόπους οι οποίοι επιλέγονται βάσει των ίδιων κριτηρίων όπως και τα μέλη της Επιτροπής. Ο αριθμός τους δεν μπορεί να υπερβαίνει τον αριθμό των μελών της Επιτροπής.

Άρθρο I-27 : Ο Υπουργός Εξωτερικών

1. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία και με τη συμφωνία του Προέδρου της Επιτροπής, διορίζει τον Υπουργό Εξωτερικών της Ένωσης. Ο Υπουργός Εξωτερικών ασκεί την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική άμυνας της Ένωσης.
2. Ο Υπουργός Εξωτερικών συμβάλλει με τις προτάσεις του στην εκπόνηση της κοινής εξωτερικής πολιτικής την οποία και εκτελεί ως εντολοδόχος του Συμβουλίου. Ο Υπουργός Εξωτερικών ενεργεί κατά τον ίδιο τρόπο και για την κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας.
3. Ο Υπουργός Εξωτερικών είναι ένας από τους Αντιπροέδρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ο Υπουργός Εξωτερικών είναι αρμόδιος, στο πλαίσιό της, για τις εξωτερικές σχέσεις και το συντονισμό των άλλων πτυχών της εξωτερικής δράσης της Ένωσης. Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του στο πλαίσιο της Επιτροπής, και μόνον για αυτές τις αρμοδιότητες, ο Υπουργός Εξωτερικών υπόκειται στις διαδικασίες που διέπουν τη λειτουργία της Επιτροπής.

Άρθρο I-28 : Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1. Το Δικαστήριο, συμπεριλαμβανομένου του Πρωτοδικείου, εξασφαλίζει την τήρηση του Συντάγματος και του δικαίου της Ένωσης.

Τα κράτη μέλη καθορίζουν τα μέσα έννομης προστασίας που απαιτούνται για να διασφαλίζεται ουσιαστική δικαστική προστασία στον τομέα του δικαίου της Ένωσης.

2. Το Δικαστήριο απαρτίζεται από ένα δικαστή ανά κράτος μέλος και επικουρείται από γενικούς εισαγγελείς. Το Πρωτοδικείο απαρτίζεται από έναν τουλάχιστον δικαστή ανά κράτος μέλος : ο αριθμός των δικαστών καθορίζεται από τον Οργανισμό του Δικαστηρίου. Οι δικαστές του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου, και οι γενικοί εισαγγελείς του Δικαστηρίου, οι οποίοι επιλέγονται μεταξύ προσωπικοτήτων με αδιαμφισβήτητη ανεξαρτησία που πληρούν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις του άρθρου [...] του Μέρους III, διορίζονται με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών για εξαετή θητεία. Τα απερχόμενα μέλη μπορούν να διορίζονται εκ νέου.

3. Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο :

- να αποφαινεται για τις προσφυγές που υποβάλλονται από την Επιτροπή, ένα κράτος μέλος, ένα όργανο ή φυσικά και νομικά πρόσωπα στις περιπτώσεις που αναφέρονται και με τον τρόπο που προβλέπεται στο άρθρο [...] του Μέρους III,
- να αποφαινεται προδικαστικώς, κατόπιν αιτήματος εθνικών δικαστηρίων, σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή σχετικά με την ισχύ πράξεων που έχουν εκδοθεί από τα όργανα,
- να αποφαινεται για τις αναιρέσεις κατά αποφάσεων του Πρωτοδικείου ή, κατ' εξαίρεση, να επανεξετάζει τις αποφάσεις αυτές σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από τον Οργανισμό του Δικαστηρίου.

Άρθρο I-29 : Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

1. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα διοικεί το ευρωπαϊκό σύστημα κεντρικών τραπεζών του οποίου αποτελεί μέρος μαζί με τις εθνικές κεντρικές τράπεζες.
2. Ο κύριος στόχος της Τράπεζας είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών. Με την επιφύλαξη του στόχου σταθερότητας των τιμών, η Τράπεζα υποστηρίζει τις γενικές οικονομικές πολιτικές της Ένωσης για να συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων της Ένωσης.
3. Η Τράπεζα καθορίζει και εφαρμόζει τη νομισματική πολιτική της Ένωσης. Η Τράπεζα έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπει την έκδοση του ευρώ, του νομίσματος της Ένωσης. Η Τράπεζα εκτελεί κάθε άλλο καθήκον κεντρικής τράπεζας σύμφωνα με τις διατάξεις του Μέρους II του Συντάγματος.
4. Η Τράπεζα διαθέτει νομική προσωπικότητα. Κατά την άσκηση των εξουσιών της και στα οικονομικά της, η Τράπεζα είναι ανεξάρτητη. Τα όργανα και οι οργανισμοί της Ένωσης καθώς και οι κυβερνήσεις των κρατών μελών δεσμεύονται να τηρούν την αρχή αυτήν.
5. Η Τράπεζα θεσπίζει τα μέτρα που απαιτούνται για την εκτέλεση των καθηκόντων της σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων [...] έως [...] του Μέρους III του Συντάγματος και σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στο καταστατικό της Τράπεζας και του ευρωπαϊκού συστήματος κεντρικών τραπεζών. Σύμφωνα με τις ίδιες διατάξεις, τα κράτη μέλη που δεν έχουν υιοθετήσει το ευρώ, καθώς και οι κεντρικές τους τράπεζες, διατηρούν τις αρμοδιότητές τους στο νομισματικό τομέα.
6. Στους τομείς που υπάγονται στην αρμοδιότητά της, η γνώμη της Τράπεζας ζητείται για κάθε σχέδιο πράξης της Ένωσης, καθώς και για κάθε σχέδιο εθνικής νομοθετικής διάταξης, μπορεί δε να υποβάλλει γνώμες.
7. Τα όργανα της Τράπεζας, η σύνθεσή τους και οι λεπτομέρειες λειτουργίας τους καθορίζονται στα άρθρα [...] έως [...] του Μέρους III, καθώς και στο καταστατικό της Τράπεζας.

Άρθρο I-30 : Το Ελεγκτικό Συνέδριο

1. Το Ελεγκτικό Συνέδριο εξασφαλίζει τον έλεγχο των λογαριασμών.
2. Το Ελεγκτικό Συνέδριο εξετάζει τους λογαριασμούς του συνόλου των εσόδων και των εξόδων της Ένωσης και εξασφαλίζει την ορθή χρηματοοικονομική διαχείριση.
3. Το Ελεγκτικό Συνέδριο απαρτίζεται από έναν υπήκοο κάθε κράτους μέλους. Τα μέλη του ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη ανεξαρτησία.

Άρθρο I-31 : Τα συμβουλευτικά όργανα της Ένωσης

1. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο των Υπουργών και η Επιτροπή επικουρούνται από μια Επιτροπή των Περιφερειών και μια Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, οι οποίες ασκούν συμβουλευτικά καθήκοντα.
2. Η Επιτροπή των Περιφερειών απαρτίζεται από αντιπροσώπους των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης, οι οποίοι είναι είτε μέλη οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή περιφερειακής διοίκησης, είτε πολιτικώς υπόλογοι ενώπιον μιας εκλεγμένης συνέλευσης.
3. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή απαρτίζεται από αντιπροσώπους των οργανώσεων εργοδοτών, μισθωτών και άλλων φορέων της αντιπροσωπευτικής κοινωνίας των πολιτών, ιδίως στον κοινωνικοοικονομικό, κοινωφελή, επαγγελματικό και πολιτιστικό τομέα.
4. Τα μέλη της Επιτροπής των Περιφερειών και της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής δεν πρέπει να δεσμεύονται από καμία επιτακτική εντολή. Ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη ανεξαρτησία, προς το γενικό συμφέρον της Ένωσης.
5. Οι κανόνες που αφορούν τη σύνθεση, το διορισμό των μελών, τις αρμοδιότητες και τη λειτουργία των επιτροπών αυτών καθορίζονται από τα άρθρα [...] του Μέρους III του Συντάγματος. Οι κανόνες που αφορούν τη σύνθεση επανεξετάζονται τακτικά από το Συμβούλιο κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής για να παρακολουθούν την οικονομική, κοινωνική και δημογραφική εξέλιξη της Ένωσης.

ΤΙΤΛΟΣ V : ΑΣΚΗΣΗ ΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Κεφάλαιο I :Κοινές διατάξεις

Άρθρο I-32 : Οι νομικές πράξεις της Ένωσης

1. Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων που της ανατίθενται από το Σύνταγμα, η Ένωση χρησιμοποιεί ως νομικά μέσα, σύμφωνα με τις διατάξεις του Μέρους III, τον ευρωπαϊκό νόμο, τον ευρωπαϊκό νόμο-πλαίσιο, τον ευρωπαϊκό κανονισμό, την ευρωπαϊκή απόφαση, τις συστάσεις και τις γνώμες.

Ο ευρωπαϊκός νόμος αποτελεί νομοθετική πράξη γενικής ισχύος. Είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο αποτελεί νομοθετική πράξη που δεσμεύει κάθε κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνει την επιλογή του τύπου και των μέσων στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών.

Ο ευρωπαϊκός κανονισμός αποτελεί μη νομοθετική πράξη γενικής ισχύος για την εφαρμογή νομοθετικών πράξεων και ορισμένων ειδικών διατάξεων του Συντάγματος. Είτε είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος, είτε δεσμεύει κάθε κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνει την επιλογή του τύπου και των μέσων στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών.

Η ευρωπαϊκή απόφαση αποτελεί μη νομοθετική πράξη δεσμευτική ως προς όλα τα μέρη της. Όταν ορίζει αποδέκτες, είναι δεσμευτική μόνο για αυτούς.

Οι συστάσεις και οι γνώμες που εκδίδονται από τα θεσμικά όργανα δεν έχουν δεσμευτικά αποτελέσματα.

2. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, όταν τους υποβληθεί πρόταση νομοθετικής πράξης, δεν εκδίδουν πράξη που δεν προβλέπεται από το παρόν άρθρο στον σχετικό τομέα.

Άρθρο I-33 : Οι νομοθετικές πράξεις

1. Ο ευρωπαϊκός νόμος και ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο εκδίδονται από κοινού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο [πρώην -251]. Εάν τα δύο θεσμικά όργανα δεν συμφωνήσουν, η πράξη δεν εκδίδεται.

Στις ειδικές περιπτώσεις που προβλέπονται στον τίτλο [...] του Μέρους III, ο ευρωπαϊκός νόμος και ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο μπορούν να εκδίδονται μετά από πρωτοβουλία ομάδας κρατών μελών σύμφωνα με το άρθρο [πρώην -251].

2. Στις ειδικές περιπτώσεις που προβλέπονται από το Σύνταγμα, ο ευρωπαϊκός νόμος και ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο εκδίδονται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με τη συμμετοχή του Συμβουλίου ή από το Συμβούλιο με τη συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σύμφωνα με ειδικές νομοθετικές διαδικασίες.

Άρθρο I-34 : Οι μη νομοθετικές πράξεις

1. Το Συμβούλιο και η Επιτροπή εκδίδουν ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή ευρωπαϊκές αποφάσεις στις περιπτώσεις που προβλέπονται στα άρθρα I-35 και I-36 καθώς και στις περιπτώσεις που προβλέπονται με ειδική μνεία στο Σύνταγμα. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς και ευρωπαϊκές αποφάσεις όταν της το επιτρέπει το Σύνταγμα.
2. Το Συμβούλιο και η Επιτροπή, καθώς και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα εκδίδουν συστάσεις, όταν το επιτρέπει το Σύνταγμα.

Άρθρο I-35 : Οι κατ' εξουσιοδότηση κανονισμοί

1. Ο ευρωπαϊκός νόμος και ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο μπορούν να αναθέτουν στην Επιτροπή την εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση κανονισμών που συμπληρώνουν ή τροποποιούν ορισμένα μη ουσιώδη στοιχεία του νόμου ή του νόμου-πλαίσιο.

Ο ευρωπαϊκός νόμος και ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο οριοθετούν σαφώς τους στόχους, το περιεχόμενο, την έκταση και τη διάρκεια της εξουσιοδότησης. Τα ουσιώδη στοιχεία ενός τομέα δεν είναι δυνατόν να αποτελέσουν αντικείμενο εξουσιοδότησης. Ρυθμίζονται μόνο από τον νόμο ή τον νόμο-πλαίσιο.

2. Ο ευρωπαϊκός νόμος και ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο καθορίζουν σαφώς τις προϋποθέσεις εφαρμογής στις οποίες υπόκειται η εξουσιοδότηση. Οι προϋποθέσεις αυτές μπορούν να συνίστανται στις ακόλουθες δυνατότητες :

- το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο μπορούν να αποφασίσουν την ανάκληση της εξουσιοδότησης,
- ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός μπορεί να τεθεί σε ισχύ μόνο εφόσον, εντός της προθεσμίας που καθορίζει ο νόμος ή ο νόμος-πλαίσιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο δεν εκφράσουν αντιρρήσεις,

Για τους σκοπούς του προηγούμενου εδαφίου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφασίζει με πλειοψηφία των μελών του και το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Άρθρο I-36 : Οι εκτελεστικές πράξεις

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα εσωτερικού δικαίου για την εφαρμογή των νομικά δεσμευτικών πράξεων της Ένωσης.
2. Όταν απαιτούνται ενιαίες προϋποθέσεις για την εφαρμογή των δεσμευτικών πράξεων της Ένωσης, οι πράξεις αυτές μπορούν να αναθέτουν εκτελεστικές αρμοδιότητες στην Επιτροπή ή, σε ειδικές περιπτώσεις και στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο I-39, στο Συμβούλιο.
3. Ο νόμος θεσπίζει προηγουμένως τους γενικούς κανόνες και αρχές σχετικά με τους όρους ελέγχου των εκτελεστικών πράξεων της Ένωσης.
4. Οι εκτελεστικές πράξεις της Ένωσης περιβάλλονται τον τύπο του ευρωπαϊκού εκτελεστικού κανονισμού ή της ευρωπαϊκής εκτελεστικής απόφασης.

Άρθρο I-37 : Κοινές αρχές που διέπουν τις νομικές πράξεις της Ένωσης

1. Όταν το Σύνταγμα δεν επιβάλλει συγκεκριμένη πράξη, τα θεσμικά όργανα αποφασίζουν, τηρουμένων των εφαρμοστέων διαδικασιών, ποιον τύπο πράξης θα εκδώσουν σε κάθε περίπτωση σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας που προβλέπεται στο άρθρο I-9.
2. Ο ευρωπαϊκός νόμος, ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο, ο ευρωπαϊκός κανονισμός και η ευρωπαϊκή απόφαση αιτιολογούνται και παραπέμπουν στις προτάσεις ή γνώμες που προβλέπονται από το παρόν Σύνταγμα.

Άρθρο I-38 : Δημοσίευση και έναρξη ισχύος

1. Ο ευρωπαϊκός νόμος και ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο που εκδίδονται σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία υπογράφονται από τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου. Στις άλλες περιπτώσεις υπογράφονται από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου ή από τον Πρόεδρο του Κοινοβουλίου. Ο ευρωπαϊκός νόμος και ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αρχίζουν να ισχύουν από την ημερομηνία που ορίζουν ή, άλλως, την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή τους.
2. Οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί και οι ευρωπαϊκές αποφάσεις, όταν δεν καθορίζουν τους αποδέκτες τους ή όταν απευθύνονται σε όλα τα κράτη μέλη, υπογράφονται από τον Πρόεδρο του θεσμικού οργάνου που τους εκδίδει, δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αρχίζουν να ισχύουν από την ημερομηνία που ορίζουν ή, άλλως, την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή τους.
3. Οι άλλες αποφάσεις κοινοποιούνται στους αποδέκτες τους και αρχίζουν να παράγουν αποτελέσματα με την κοινοποίησή τους.

Κεφάλαιο II : Ειδικές διατάξεις

Άρθρο I-39 : Ειδικές διατάξεις εφαρμογής της κοινής εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφάλειας

1. Η Ευρωπαϊκή Ένωση ασκεί μια κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας βασισμένη στην ανάπτυξη της αμοιβαίας πολιτικής αλληλεγγύης των κρατών μελών, στον προσδιορισμό των ζητημάτων γενικού ενδιαφέροντος και στην επίτευξη διαρκώς μεγαλύτερου βαθμού σύγκλισης των δράσεων των κρατών μελών.
2. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προσδιορίζει τα στρατηγικά συμφέροντα της Ένωσης και καθορίζει τους στόχους της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας. Το Συμβούλιο των Υπουργών εκπονεί την πολιτική αυτή στο πλαίσιο των στρατηγικών γραμμών που καθορίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Μέρος III του Συντάγματος.

3. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο των Υπουργών λαμβάνουν τις αναγκαίες αποφάσεις.
4. Η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας υλοποιείται από τον Υπουργό Εξωτερικών της Ένωσης και από τα κράτη μέλη με τη χρησιμοποίηση των εθνικών μέσων και των μέσων της Ένωσης.
5. Τα κράτη μέλη συνεννοούνται εντός του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για κάθε ζήτημα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας γενικού ενδιαφέροντος, προκειμένου να καθορίζουν μια κοινή προσέγγιση. Προτού αναλάβει οποιαδήποτε ενέργεια στη διεθνή σκηνή ή οποιαδήποτε δέσμευση που θα μπορούσε να επηρεάσει τα συμφέροντα της Ένωσης, κάθε κράτος μέλος διαβουλεύεται με τα άλλα στο Συμβούλιο ή στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν, με τη σύγκλιση των ενεργειών τους, ότι η Ένωση είναι σε θέση να υπερασπίζεται τα συμφέροντά της και τις αξίες της στη διεθνή σκηνή. Τα κράτη μέλη είναι αλληλέγγυα μεταξύ τους.
6. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο γνωμοδοτεί τακτικά για τις κύριες πτυχές και τις βασικές επιλογές της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας και ενημερώνεται για την εξέλιξή της.
7. Σε θέματα κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο των Υπουργών λαμβάνουν αποφάσεις ομόφωνα, εκτός των περιπτώσεων που προβλέπονται στο Μέρος III του Συντάγματος. Αποφαίνονται κατόπιν προτάσεως κράτους μέλους, του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης ή του Υπουργού με την υποστήριξη της Επιτροπής. Οι ευρωπαϊκοί νόμοι και οι ευρωπαϊκοί νόμοι-πλαίσια εξαιρούνται.
8. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει ομόφωνα ότι το Συμβούλιο λαμβάνει αποφάσεις με ειδική πλειοψηφία και σε άλλες περιπτώσεις πλην αυτών που προβλέπονται στο Μέρος III του Συντάγματος.

Άρθρο I-40 : Ειδικές διατάξεις εφαρμογής της κοινής αμυντικής πολιτικής

1. Η κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας αποτελεί εγγενές στοιχείο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας. Εξασφαλίζει στην Ένωση επιχειρησιακή ικανότητα βασισμένη σε μη στρατιωτικά και στρατιωτικά μέσα. Η Ένωση μπορεί να κάνει χρήση των μέσων αυτών σε αποστολές εκτός της Ένωσης προκειμένου να διασφαλίζει τη διατήρηση της ειρήνης, την πρόληψη των συγκρούσεων και την ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας, σύμφωνα με τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Η εκτέλεση των καθηκόντων αυτών βασίζεται στις ικανότητες που παρέχουν τα κράτη μέλη.
2. Η κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας περιλαμβάνει την προοδευτική χάραξη κοινής αμυντικής πολιτικής της Ένωσης. Η κοινή αμυντική πολιτική θα οδηγήσει στην κοινή άμυνα εφόσον το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο λάβει σχετική απόφαση με ομοφωνία· στην περίπτωση αυτή, συνιστά στα κράτη μέλη την υιοθέτηση μιας τέτοιας απόφασης, σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

Η πολιτική της Ένωσης κατά την έννοια του παρόντος άρθρου δεν θίγει τον ειδικό χαρακτήρα της πολιτικής ασφάλειας και άμυνας ορισμένων κρατών μελών, σέβεται τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη Συνθήκη του Βόρειου Ατλαντικού για ορισμένα κράτη μέλη που θεωρούν ότι η κοινή άμυνά τους υλοποιείται στο πλαίσιο της Οργάνωσης της Συνθήκης του Βόρειου Ατλαντικού (NATO), και συνάδει με την κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας που θεσπίζεται στο πλαίσιο αυτό.

3. Τα κράτη μέλη θέτουν στη διάθεση Ένωσης, για την εφαρμογή της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας, μη στρατιωτικές και στρατιωτικές ικανότητες, προκειμένου να συμβάλουν στους στόχους που έχει καθορίσει το Συμβούλιο. Τα κράτη μέλη που συγκροτούν μεταξύ τους πολυεθνικές δυνάμεις μπορούν επίσης να θέτουν τις δυνάμεις αυτές στη διάθεση της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας.

Τα κράτη μέλη δεσμεύονται να βελτιώσουν προοδευτικά τις στρατιωτικές τους ικανότητες. Δημιουργείται Ευρωπαϊκός Οργανισμός Εξοπλισμών, Ερευνών και Στρατιωτικών Ικανοτήτων για να προσδιορίζει τις επιχειρησιακές ανάγκες, να προωθεί μέτρα για την ικανοποίησή τους, να συμβάλλει στον προσδιορισμό και ενδεχομένως στην υλοποίηση κάθε μέτρου χρήσιμου για την ενίσχυση της βιομηχανικής και τεχνολογικής βάσης του αμυντικού τομέα, να συμμετέχει στον προσδιορισμό ευρωπαϊκής πολιτικής ικανοτήτων και εξοπλισμών και για να επικουρεί το Συμβούλιο στην αξιολόγηση της βελτίωσης των στρατιωτικών ικανοτήτων.

4. Οι αποφάσεις σχετικά με την εφαρμογή της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας, καθώς και αυτές που αφορούν την πραγματοποίηση μιας αποστολής βάσει του παρόντος άρθρου, λαμβάνονται από το Συμβούλιο ομόφωνα ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης ή ενός κράτους μέλους. Ο Υπουργός Εξωτερικών μπορεί να προτείνει την προσφυγή σε εθνικά μέσα καθώς και στα μέσα της Ένωσης, ενδεχομένως από κοινού με την Επιτροπή.
5. Το Συμβούλιο μπορεί να αναθέτει την εκτέλεση μιας αποστολής, στο πλαίσιο της Ένωσης, σε ομάδα κρατών μελών προκειμένου να διατηρηθούν οι αξίες της Ένωσης και να εξυπηρετηθούν τα συμφέροντά της. Η εκτέλεση αυτής της αποστολής διέπεται από τις διατάξεις του άρθρου [...] του Μέρους III Τίτλος Β του Συντάγματος.
6. Τα κράτη μέλη που πληρούν υψηλά κριτήρια στρατιωτικών ικανοτήτων και έχουν αναλάβει μεταξύ τους δεσμευτικότερες υποχρεώσεις στον τομέα αυτό για την πραγματοποίηση των απαιτητικότερων αποστολών, θεσμοθετούν διαρθρωμένη συνεργασία στο πλαίσιο της Ένωσης. Η συνεργασία αυτή διέπεται από τις διατάξεις του [...] του Μέρους III Τίτλος Β του Συντάγματος.

7. Όσο το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δεν έχει λάβει απόφαση σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, καθιερώνεται στενότερη συνεργασία, στο πλαίσιο της Ένωσης, σε θέματα αμοιβαίας άμυνας. Δυνάμει της συνεργασίας αυτής, στην περίπτωση που ένα από τα συμμετέχοντα στη συνεργασία κράτη αποτελέσει αντικείμενο ένοπλης επίθεσης στο έδαφός του, τα άλλα συμμετέχοντα κράτη του παρέχουν, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 51 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, βοήθεια και συνδρομή με όλα τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους, στρατιωτικά και άλλα. Κατά την εκτέλεση της στενότερης συνεργασίας σε θέματα αμοιβαίας άμυνας τα συμμετέχοντα κράτη μέλη συνεργάζονται στενά με την Οργάνωση της Συνθήκης του Βόρειου Ατλαντικού (NATO). Ο τρόπος συμμετοχής, οι κανόνες λειτουργίας και οι διαδικασίες για τη λήψη αποφάσεων στο πλαίσιο της συνεργασίας αυτής προβλέπονται στο άρθρο [...] του Μέρους III Τίτλος Β του Συντάγματος.
8. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο γνωμοδοτεί τακτικά για τις κύριες πτυχές και τις βασικές επιλογές της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας και ενημερώνεται για την εξέλιξή της.

Άρθρο I-41 : Ειδικές διατάξεις εφαρμογής του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης

1. Η Ένωση αποτελεί έναν χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης,
- με τη θέσπιση νόμων και νόμων-πλαισίων με στόχο, ενδεχομένως, την προσέγγιση των εθνικών νομοθεσιών, στους τομείς που απαριθμούνται στο Μέρος III του Συντάγματος,
 - ευνοώντας την αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών, ιδίως με την αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών και εξωδικαστικών αποφάσεων,
 - με την επιχειρησιακή συνεργασία του συνόλου των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών, περιλαμβανομένων των αρχών της αστυνομίας, των τελωνείων και άλλων υπηρεσιών ειδικευμένων στην πρόληψη και την εξακρίβωση αξιόποινων πράξεων.

2. Στα πλαίσια του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, τα εθνικά κοινοβούλια μπορούν να συμμετέχουν στους μηχανισμούς αξιολόγησης που προβλέπονται στο άρθρο [...] του Μέρους III του Συντάγματος και στον πολιτικό έλεγχο των δραστηριοτήτων της Eurojust και της Ευρωπόλ, σύμφωνα με τα άρθρα [...] του Μέρους III του Συντάγματος.
3. Στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, τα κράτη μέλη διαθέτουν δικαίωμα πρωτοβουλίας, σύμφωνα με το άρθρο [...] του Μέρους III του Συντάγματος.

Άρθρο I-42 : Ρήτρα αλληλεγγύης

1. Η Ένωση και τα κράτη μέλη της ενεργούν από κοινού με πνεύμα αλληλεγγύης εάν ένα κράτος μέλος δεχθεί τρομοκρατική επίθεση ή πληγεί από φυσική ή ανθρωπογενή καταστροφή. Η Ένωση κινητοποιεί όλα τα μέσα που έχει στη διάθεσή της, συμπεριλαμβανομένων των στρατιωτικών μέσων που θέτουν στη διάθεσή της τα κράτη μέλη, για :
 - α)
 - την πρόληψη μιας τρομοκρατικής απειλής στο έδαφος των κρατών μελών,
 - την προστασία των δημοκρατικών θεσμών και του άμαχου πληθυσμού από ενδεχόμενη τρομοκρατική επίθεση,
 - την παροχή συνδρομής σε κράτος μέλος στο έδαφός του, κατόπιν αιτήματος των πολιτικών αρχών του, στην περίπτωση τρομοκρατικής επίθεσης.
 - β)
 - την παροχή συνδρομής σε κράτος μέλος στο έδαφός του έπειτα από αίτημα των πολιτικών του αρχών σε περίπτωση καταστροφής.
2. Οι λεπτομέρειες της εφαρμογής της διάταξης αυτής προβλέπονται στο άρθρο [...] του Μέρους III Τίτλος Β του Συντάγματος.

Κεφάλαιο III : Οι ενισχυμένες συνεργασίες

Άρθρο I-43 : Οι ενισχυμένες συνεργασίες

1. Τα κράτη μέλη τα οποία επιθυμούν να καθιερώσουν μεταξύ τους ενισχυμένη συνεργασία στα πλαίσια των μη αποκλειστικών αρμοδιοτήτων της Ένωσης, μπορούν να προβαίνουν σε χρήση των οργάνων της και να ασκούν αυτές τις αρμοδιότητες, εφαρμόζοντας τις κατάλληλες διατάξεις του Συντάγματος, εντός των ορίων και σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται από το παρόν άρθρο, καθώς και από τα άρθρα [...] έως [...] του Μέρους III του Συντάγματος.

Οι ενισχυμένες συνεργασίες σκοπό έχουν να διευκολύνουν την πραγμάτωση των στόχων της Ένωσης, να διαφυλάσσουν τα συμφέροντά της και να ενισχύουν τη διαδικασία ενοποίησής της. Είναι ανοικτές σε όλα τα κράτη μέλη κατά την καθιέρωσή τους, καθώς και ανά πάσα στιγμή, σύμφωνα με το άρθρο [...] του Μέρους III του Συντάγματος.

2. Η έγκριση για την καθιέρωση μιας ενισχυμένης συνεργασίας χορηγείται από το Συμβούλιο ως έσχατη λύση, εφόσον έχει διαπιστωθεί στα πλαίσια των εργασιών του ότι οι στόχοι της δεν μπορούν να επιτευχθούν μέσα σε εύλογο χρόνο από την Ένωση στο σύνολό της, και υπό τον όρο ότι θα συγκεντρώνει τουλάχιστον το ένα τρίτο των κρατών μελών. Το Συμβούλιο αποφασίζει σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου [...] του Μέρους III του Συντάγματος.
3. Κατά τη θέσπιση των πράξεων στα πλαίσια του Συμβουλίου ψηφίζουν μόνον οι αντιπρόσωποι των κρατών μελών που συμμετέχουν στην ενισχυμένη συνεργασία. Ωστόσο, στις συσκέψεις του Συμβουλίου μπορούν να συμμετέχουν όλα τα κράτη μέλη.

Η ομοφωνία αποτελείται από τις ψήφους μόνον των συμμετεχόντων κρατών. Ως ειδική πλειοψηφία ορίζεται η πλειοψηφία των ψήφων των συμμετεχόντων κρατών μελών, η οποία αντιπροσωπεύει τουλάχιστον τα τρία πέμπτα του πληθυσμού αυτών των κρατών.

Οι πράξεις που θεσπίζονται στα πλαίσια μιας ενισχυμένης συνεργασίας δεσμεύουν μόνο τα κράτη μέλη που συμμετέχουν σε αυτήν. Οι πράξεις αυτές δεν θεωρούνται ως κερκτημένο που πρέπει να γίνεται δεκτό από τους υποψήφιους για ένταξη στην Ένωση.

ΤΙΤΛΟΣ VI : Ο ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΒΙΟΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο I-44 : Αρχή της δημοκρατικής ισότητας

Σε όλες τις δραστηριότητές της, η Ένωση σέβεται την αρχή της ισότητας των πολιτών της.

Οι πολίτες τυγχάνουν ίσης προσοχής από τα Όργανα της Ένωσης.

Άρθρο I-45 : Αρχή της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας

1. Η λειτουργία της Ένωσης θεμελιώνεται στην αρχή της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας.
2. Οι πολίτες εκπροσωπούνται άμεσα στο επίπεδο της Ένωσης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Τα κράτη μέλη εκπροσωπούνται στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και στο Συμβούλιο από τις κυβερνήσεις τους, οι οποίες είναι οι ίδιες υπόλογες ενώπιον των εθνικών κοινοβουλίων, που εκλέγονται από τους πολίτες τους.
3. Κάθε πολίτης δικαιούται να συμμετέχει στο δημοκρατικό βίο της Ένωσης. Οι αποφάσεις λαμβάνονται όσο το δυνατόν πιο ανοικτά και εγγύτερα στους πολίτες.
4. Τα πολιτικά κόμματα ευρωπαϊκού επιπέδου συμβάλλουν στην διαμόρφωση της ευρωπαϊκής πολιτικής συνείδησης και στην έκφραση της βούλησης των πολιτών της Ένωσης.

Άρθρο I-46 : Αρχή της συμμετοχικής δημοκρατίας

1. Τα Όργανα της Ένωσης δίδουν, με τα κατάλληλα μέσα, στους πολίτες και στις αντιπροσωπευτικές ενώσεις τη δυνατότητα να γνωστοποιούν και να ανταλλάσσουν δημόσια τις γνώμες τους σε όλους τους τομείς δράσης της Ένωσης.
2. Τα όργανα της Ένωσης διατηρούν ανοιχτό, διαφανή και τακτικό διάλογο με τις αντιπροσωπευτικές ενώσεις και την κοινωνία των πολιτών.
3. Προκειμένου να εξασφαλίζεται η συνοχή και η διαφάνεια των δράσεων της Ένωσης, η Επιτροπή διεξάγει ευρείες διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Άρθρο I-47 : Οι κοινωνικοί εταίροι και ο αυτόνομος κοινωνικός διάλογος

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αναγνωρίζει και προάγει το ρόλο των κοινωνικών εταίρων στο επίπεδο της Ένωσης, λαμβάνοντας υπόψη την ποικιλομορφία των εθνικών συστημάτων· διευκολύνει τον μεταξύ τους διάλογο, σεβόμενη την αυτονομία τους.

Άρθρο I-48 : Ο ευρωπαίος διαμεσολαβητής

Διορίζεται ευρωπαίος διαμεσολαβητής, από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ο οποίος παραλαμβάνει, ερευνά και συντάσσει έκθεση σχετικά με τις καταγγελίες για περιπτώσεις κακής διοίκησης στα πλαίσια των Οργάνων, οργανισμών ή φορέων της Ένωσης. Ο ευρωπαίος διαμεσολαβητής ασκεί τα καθήκοντά του με πλήρη ανεξαρτησία.

Άρθρο I-49 : Διαφάνεια των εργασιών των Οργάνων της Ένωσης

1. Προκειμένου να προωθήσουν τη χρηστή διακυβέρνηση και να διασφαλίσουν τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών, τα Όργανα, οι οργανισμοί και οι φορείς της Ένωσης διεξάγουν τις εργασίες τους όσο το δυνατόν πιο ανοικτά.
2. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συνεδριάζει δημόσια, καθώς και το Συμβούλιο όταν συζητά και υιοθετεί νομοθετική πρόταση.
3. Κάθε πολίτης της Ένωσης και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο κατοικεί ή έχει την καταστατική του έδρα σε κράτος μέλος έχει δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα, όποια κι αν είναι η μορφή τους, των Οργάνων, των οργανισμών και φορέων της Ένωσης, υπό τους όρους που προβλέπονται στο Μέρος III.
4. Ο ευρωπαϊκός νόμος ορίζει τις γενικές αρχές, και τους περιορισμούς που διέπουν, για λόγους δημοσίου ή ιδιωτικού συμφέροντος, την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης σε αυτά τα έγγραφα.
5. Κάθε Όργανο, οργανισμός ή φορέας που αναφέρεται στην παράγραφο 3 θεσπίζει στον εσωτερικό του κανονισμό ειδικές διατάξεις για την πρόσβαση στα έγγραφα, σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό νόμο που προβλέπεται στην προηγούμενη παράγραφο.

Άρθρο I-50 : Προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν.
2. Ο ευρωπαϊκός νόμος θεσπίζει τους κανόνες σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα Όργανα, τους οργανισμούς και τους φορείς της Ένωσης, καθώς και από τα κράτη μέλη κατά την άσκηση δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών. Η τήρηση των κανόνων αυτών υπάγεται στον έλεγχο ανεξάρτητης αρχής.

Άρθρο I-51 : Καθεστώς των εκκλησιών και των μη ομολογιακών ενώσεων

1. Η Ένωση σέβεται και δεν προδικάζει το καθεστώς σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο των εκκλησιών και των θρησκευτικών ενώσεων ή κοινοτήτων στα κράτη μέλη.
2. Η Ένωση σέβεται με τον ίδιο τρόπο το καθεστώς των φιλοσοφικών και μη ομολογιακών οργανώσεων.
3. Η Ένωση διατηρεί ανοικτό, διαφανή και τακτικό διάλογο με τις εκκλησίες και τις οργανώσεις αυτές, αναγνωρίζοντας την ιδιαίτερη ταυτότητα και συμβολή τους.

[Άρθρο X

1. Το Συνέδριο των Λαών της Ευρώπης αποτελεί το πλαίσιο συνάντησης και προβληματισμού της ευρωπαϊκής πολιτικής ζωής. Το Συνέδριο συνέρχεται τουλάχιστον άπαξ του έτους. Οι σύνοδοί του είναι δημόσιες. Τις συνόδους συγκαλεί ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ο οποίος και προΐσταται αυτών.
2. Το Συνέδριο δεν παρεμβαίνει στη νομοθετική διαδικασία της Ένωσης.
3. Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου υποβάλλει έκθεση για την κατάσταση της Ένωσης. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής υποβάλλει το ετήσιο νομοθετικό πρόγραμμα.
4. Το Συνέδριο απαρτίζεται κατά το ένα τρίτο από μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και κατά τα δύο τρίτα από αντιπροσώπους των εθνικών Κοινοβουλίων. Το σύνολο των μελών δεν υπερβαίνει τα επτακόσια.]

ΤΙΤΛΟΣ VII : ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο I-52 : Δημοσιονομικές και οικονομικές αργές

1. Όλα τα έσοδα και τα έξοδα της Ένωσης πρέπει να προβλέπονται για κάθε οικονομικό έτος και να εγγράφονται στον προϋπολογισμό, σύμφωνα με τις διατάξεις του Μέρους III του Συντάγματος.
2. Ο προϋπολογισμός πρέπει να είναι ισοσκελισμένος ως προς τα έσοδα και τα έξοδα.
3. Τα εγγεγραμμένα στον προϋπολογισμό έξοδα εγκρίνονται για τη διάρκεια του οικονομικού έτους, σύμφωνα με το νόμο που αναφέρεται στο άρθρο [πρώην-279].
4. Η εκτέλεση των εγγεγραμμένων στον προϋπολογισμό εξόδων απαιτεί την προηγούμενη έκδοση νομικά δεσμευτικής πράξης που να παρέχει νομική βάση στη δράση της Ένωσης και στην εκτέλεση της δαπάνης, σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό νόμο που αναφέρεται στο άρθρο [πρώην-279]. Η εν λόγω πράξη πρέπει να έχει τον τύπο ευρωπαϊκού νόμου, ευρωπαϊκού νόμου-πλαισίου, ευρωπαϊκού κανονισμού ή ευρωπαϊκής απόφασης.
5. Προκειμένου να εξασφαλισθεί η δημοσιονομική πειθαρχία, η Ένωση δεν εκδίδει μέτρα που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στον προϋπολογισμό, χωρίς να παρέχει τη διαβεβαίωση ότι η πρόταση ή το μέτρο αυτό δύναται να χρηματοδοτηθεί στα πλαίσια των ιδίων πόρων της Κοινότητας και του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου που αναφέρεται στο άρθρο I-54.
6. Ο προϋπολογισμός της Ένωσης εκτελείται σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Τα κράτη μέλη συνεργάζονται με την Ένωση προκειμένου να διασφαλίσουν ότι οι πιστώσεις που εγγράφονται στον προϋπολογισμό χρησιμοποιούνται σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.
7. Η Ένωση και τα κράτη μέλη καταπολεμούν την απάτη ή οιαδήποτε άλλη παράνομη δραστηριότητα κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου [πρώην 280] του Μέρους III.

Άρθρο I-53 : Πόροι της Ένωσης

1. Η Ένωση διαθέτει επαρκή μέσα για την επίτευξη των στόχων της και για την επιτυχή εφαρμογή των πολιτικών της.
2. Ο προϋπολογισμός της Ένωσης χρηματοδοτείται στο ακέραιο, υπό την επιφύλαξη των άλλων εσόδων, από ιδίους πόρους.
3. Ευρωπαϊκός νόμος του Συμβουλίου καθορίζει το όριο των πόρων της Ένωσης και μπορεί να καθιερώσει νέες κατηγορίες πόρων ή να καταργήσει υφιστάμενη κατηγορία. Ο νόμος αυτός τίθεται σε ισχύ μόνον μετά την έγκρισή του από τα κράτη μέλη, κατά τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα κατόπιν διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
4. Ευρωπαϊκός νόμος του Συμβουλίου καθορίζει τις πρακτικές λεπτομέρειες των πόρων της Ένωσης. Το Συμβούλιο αποφασίζει κατόπιν έγκρισης του Κοινοβουλίου.

Άρθρο I-54 : Το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο

1. Το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο έχει ως στόχο να εξασφαλίσει την ομαλή εξέλιξη των εξόδων της Ένωσης εντός των ορίων των ιδίων πόρων. Καθορίζει το ύψος των ετήσιων ανώτατων ορίων των πιστώσεων για αναλήψεις υποχρεώσεων ανά κατηγορία δαπανών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου [...] του Μέρους III.
2. Το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο θεσπίζεται με ευρωπαϊκό νόμο του Συμβουλίου. Το Συμβούλιο λαμβάνει τη σχετική απόφαση κατόπιν εγκρίσεως του Κοινοβουλίου που αποφασίζει με την πλειοψηφία των μελών από τα οποία απαρτίζεται.
3. Ο ετήσιος προϋπολογισμός της Ένωσης καταρτίζεται τηρουμένου του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου.

Άρθρο I-55 : Ο προϋπολογισμός της Ένωσης

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εκδίδουν, προτάσει της Επιτροπής και σύμφωνα με τις λεπτομέρειες που προβλέπονται στο άρθρο [πρώην-272], τον ευρωπαϊκό νόμο με τον οποίο ορίζεται ο ετήσιος προϋπολογισμός της Ένωσης.

ΤΙΤΛΟΣ VIII : Η ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΓΓΥΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΗΣ

Άρθρο I-56 : Η Ένωση και το εγγύς περιβάλλον της

1. Η Ένωση αναπτύσσει με τα γειτονικά κράτη προνομιακές σχέσεις, με στόχο την εγκαθίδρυση ενός χώρου ευημερίας και καλής γειτονίας, ο οποίος θεμελιώνεται στις αξίες της Ένωσης και χαρακτηρίζεται από στενές και ειρηνικές σχέσεις βασισμένες στη συνεργασία.
2. Για το σκοπό αυτό, η Ένωση μπορεί να συνάπτει και να εφαρμόζει ειδικές συμφωνίες με τα οικεία κράτη σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου [...] του Μέρους III του Συντάγματος. Οι συμφωνίες αυτές μπορούν να περιλαμβάνουν αμοιβαία δικαιώματα και υποχρεώσεις καθώς και τη δυνατότητα διεξαγωγής κοινών δράσεων. Η εφαρμογή τους αποτελεί αντικείμενο περιοδικών διαβουλεύσεων.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΧ : Η ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΜΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο Ι-57 : Κριτήρια επιλεξιμότητας και διαδικασία προσχώρησης στην Ένωση

1. Η Ένωση είναι ανοικτή σε όλα τα ευρωπαϊκά κράτη που σέβονται τις αξίες που αναφέρονται στο άρθρο 2 και δεσμεύονται να τις προάγουν από κοινού.
2. Κάθε ευρωπαϊκό κράτος το οποίο επιθυμεί να γίνει μέλος της Ένωσης μπορεί να απευθύνει την αίτησή του στο Συμβούλιο. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα Εθνικά Κοινοβούλια των κρατών μελών ενημερώνονται για την αίτηση αυτή. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα, αφού ζητήσει τη γνώμη της Επιτροπής και μετά από έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Οι όροι και οι λεπτομέρειες της προσχώρησης αποτελούν αντικείμενο συμφωνίας μεταξύ των κρατών μελών και του αιτούντος κράτους. Η συμφωνία αυτή υπόκειται σε επικύρωση εκ μέρους όλων των συμβαλλομένων κρατών, κατά τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

Άρθρο Ι-58 : Αναστολή του δικαιώματος συμμετοχής στην Ένωση

1. Το Συμβούλιο δύναται, αποφασίζοντας με πλειοψηφία των τεσσάρων πέμπτων των μελών του και βάσει αιτιολογημένης πρότασης του ενός τρίτου των κρατών μελών, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή της Επιτροπής και κατόπιν έγκρισης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, να εκδώσει απόφαση με την οποία διαπιστώνει την ύπαρξη σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασης από κράτος μέλος των αξιών που μνημονεύονται στο άρθρο 2. Το Συμβούλιο, προτού προβεί στη διαπίστωση αυτή, ακούει το εν λόγω κράτος μέλος, και δύναται, αποφασίζοντας με την ίδια διαδικασία, να του απευθύνει συστάσεις.

Το Συμβούλιο επαληθεύει τακτικά ότι εξακολουθούν να ισχύουν οι λόγοι που οδήγησαν στη διαπίστωση αυτή.

2. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα μετά από πρόταση του ενός τρίτου των κρατών μελών ή της Επιτροπής και αφού λάβει την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, δύναται να εκδώσει απόφαση με την οποία διαπιστώνει την ύπαρξη σοβαρής και διαρκούς παραβίασης από κράτος μέλος αξιών που μνημονεύονται στο άρθρο 2, αφού καλέσει το εν λόγω κράτος μέλος να υποβάλει τις παρατηρήσεις του.
3. Εφόσον γίνει η αναφερόμενη στην παράγραφο 2 διαπίστωση, το Συμβούλιο δύναται να εκδώσει απόφαση, με ειδική πλειοψηφία, με την οποία αναστέλλει ορισμένα δικαιώματα τα οποία απορρέουν από την εφαρμογή του Συντάγματος ως προς το εν λόγω κράτος μέλος, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων ψήφου αυτού του κράτους μέλους στο Συμβούλιο. Ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, το Συμβούλιο λαμβάνει υπόψη τις πιθανές συνέπειες μιας τέτοιας αναστολής στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις φυσικών και νομικών προσώπων.

Οι υποχρεώσεις του εν λόγω κράτους μέλους δυνάμει του Συντάγματος εξακολουθούν εν πάση περιπτώσει να δεσμεύουν αυτό το κράτος μέλος.

4. Το Συμβούλιο δύναται να εκδώσει εν συνεχεία, με ειδική πλειοψηφία, απόφαση με την οποία μεταβάλλει ή ανακαλεί μέτρα που έχουν ληφθεί σύμφωνα με την παράγραφο 3, ανάλογα με τις μεταβολές της καταστάσεως η οποία οδήγησε στην επιβολή τους.
5. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, το Συμβούλιο αποφασίζει χωρίς να λαμβάνει υπόψη του την ψήφο του εν λόγω κράτους μέλους. Αποχές παρόντων ή αντιπροσωπευομένων μελών δεν εμποδίζουν τη θέσπιση αποφάσεων που αναφέρονται στη παράγραφο 2.

Η παρούσα παράγραφος ισχύει και στην περίπτωση κατά την οποία δικαιώματα ψήφου έχουν ανασταλεί σύμφωνα με την παράγραφο 3.

6. Για τους σκοπούς των παραγράφων 1 και 2, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφασίζει με πλειοψηφία δύο τρίτων των ψηφισάντων, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν την πλειοψηφία των μελών του.

Άρθρο I-59 : Εθελούσια αποχώρηση από την Ένωση

1. Κάθε κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει να αποχωρήσει από την Ευρωπαϊκή Ένωση, σύμφωνα με τους εσωτερικούς συνταγματικούς του κανόνες.
2. Το κράτος μέλος το οποίο αποφασίζει να αποχωρήσει γνωστοποιεί την πρόθεσή του στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το οποίο επιλαμβάνεται της γνωστοποίησης αυτής. Με βάση τους προσανατολισμούς του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, η Ένωση προβαίνει σε διαπραγματεύσεις και συνάπτει με το εν λόγω κράτος συμφωνία που διέπει τις λεπτομέρειες της αποχώρησής του, λαμβανομένου υπόψη του πλαισίου των μελλοντικών του σχέσεων με την Ένωση. Η συμφωνία αυτή συνάπτεται εξ ονόματος της Ένωσης από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, μετά από έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Ο αντιπρόσωπος του αποχωρούντος κράτους δεν συμμετέχει ούτε στις συζητήσεις ούτε στις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ή του Συμβουλίου που το αφορούν.

3. Το παρόν Σύνταγμα παύει να ισχύει στο ενδιαφερόμενο κράτος από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της συμφωνίας αποχώρησης ή, ελλείψει τέτοιας συμφωνίας, δύο έτη μετά τη γνωστοποίηση που μνημονεύεται στην παράγραφο 2, εκτός εάν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, σε συμφωνία με το εν λόγω κράτος μέλος, αποφασίσει την παράταση αυτής της προθεσμίας.
4. Εάν το κράτος που αποχώρησε από την Ένωση ζητήσει την εκ νέου προσχώρησή του, η αίτησή αυτή υπόκειται στη διαδικασία του άρθρου I-57.

ΣΧΕΔΙΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΡΟΛΟ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι ο τρόπος με τον οποίο ασκείται ο έλεγχος από τα διάφορα εθνικά κοινοβούλια στις αντίστοιχες κυβερνήσεις τους σχετικά με δραστηριότητες της Ένωσης αποτελεί αντικείμενο της συνταγματικής οργάνωσης και πρακτικής εκάστου κράτους μέλους,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ, ωστόσο, να ενθαρρύνουν τη μεγαλύτερη συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων στις δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να ενισχύσουν τη δυνατότητά τους να εκφράζουν τις απόψεις τους σχετικά με τις νομοθετικές προτάσεις καθώς και σχετικά με άλλα ζητήματα τα οποία μπορεί να παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα εθνικά κοινοβούλια,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στο Σύνταγμα :

I. Ενημέρωση των εθνικών κοινοβουλίων των κρατών μελών

1. Όλα τα έγγραφα διαβουλεύσεων της Επιτροπής (πράσινες και λευκές βίβλοι και ανακοινώσεις) διαβιβάζονται από την Επιτροπή απευθείας στα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών όταν δημοσιευθούν. Η Επιτροπή αποστέλλει επίσης στα εθνικά Κοινοβούλια των κρατών μελών το ετήσιο νομοθετικό πρόγραμμα καθώς και κάθε άλλη πράξη νομοθετικού προγραμματισμού ή πολιτικής στρατηγικής που θα υπέβαλε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, ταυτόχρονα με την αποστολή τους στα όργανα αυτά.
2. Όλες οι νομοθετικές προτάσεις που απευθύνονται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο αποστέλλονται ταυτόχρονα στα εθνικά Κοινοβούλια των κρατών μελών.
3. Τα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών μπορούν να απευθύνουν στους προέδρους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής αιτιολογημένη γνώμη όσον αφορά τη συμφωνία νομοθετικής πρότασης με την αρχή της επικουρικότητας, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο Πρωτόκολλο σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

4. Από τη στιγμή κατά την οποία μια νομοθετική πρόταση τίθεται από την Επιτροπή στη διάθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και των εθνικών κοινοβουλίων των κρατών μελών στις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρέρχεται περίοδος έξι εβδομάδων έως την ημερομηνία κατά την οποία αυτή εγγράφεται στην ημερήσια διάταξη του Συμβουλίου προς λήψη αποφάσεως είτε για τη θέσπιση πράξης είτε για τον καθορισμό κοινής θέσης στο πλαίσιο νομοθετικής διαδικασίας, εκτός εξαιρέσεων για λόγους ανάγκης, οι οποίοι και θα πρέπει να αναφέρονται στην πράξη ή την κοινή θέση. Εκτός δεόντως αιτιολογημένων επείγουσών περιπτώσεων, δεν μπορεί να διαπιστωθεί καμία συμφωνία όσον αφορά νομοθετική πρόταση κατά τις έξι αυτές εβδομάδες. Πρέπει να παρέλθουν δέκα ημέρες από την εγγραφή πρότασης στην ημερήσια διάταξη του Συμβουλίου έως τον καθορισμό κοινής θέσης.
5. Οι ημερήσιες διατάξεις και τα αποτελέσματα των συνόδων του Συμβουλίου, συμπεριλαμβανομένων των πρακτικών των συνόδων του Συμβουλίου όταν εξετάζει νομοθετικές προτάσεις, διαβιβάζονται απ' ευθείας στα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών, ταυτόχρονα με τη διαβίβασή τους στις κυβερνήσεις των κρατών μελών.
6. Το Ελεγκτικό Συνέδριο αποστέλλει ενημερωτικά την ετήσια έκθεσή του στα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών, και ταυτόχρονα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.
7. Στις περιπτώσεις των εθνικών κοινοβουλίων που αποτελούνται από δύο σώματα αντιπροσώπων, οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται σε αμφότερα τα σώματα.

II. Διακοινοβουλευτική συνεργασία

8. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια καθορίζουν από κοινού τρόπους αποτελεσματικής και τακτικής οργάνωσης και προώθησης της διακοινοβουλευτικής συνεργασίας στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
9. Η Διάσκεψη των ειδικευμένων στις κοινοτικές υποθέσεις οργάνων, δύναται να υποβάλει οιαδήποτε εισήγηση κρίνει σκόπιμη ενώπιον του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής. Η Διάσκεψη αυτή προωθεί επίσης την ανταλλαγή πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κοινοβουλίων των κρατών μελών και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, μεταξύ άλλων ανάμεσα στις ειδικευμένες επιτροπές τους. Η Διάσκεψη μπορεί επίσης να οργανώνει διακοινοβουλευτικές διασκέψεις σχετικά με συγκεκριμένα θέματα και ιδίως για τη συζήτηση θεμάτων της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας καθώς και της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας. Οι εισηγήσεις της Διάσκεψης δεν δεσμεύουν με κανένα τρόπο τα εθνικά κοινοβούλια και δεν προδικάζουν τη θέση τους.

**ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ
ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ**

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να εξασφαλίσουν ότι οι αποφάσεις θα λαμβάνονται όσο το δυνατόν εγγύτερα στους πολίτες της Ένωσης,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΑ να καθορίσουν τους όρους εφαρμογής των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας που καθιερώνονται στο άρθρο I-9 του Συντάγματος, καθώς και να θεσπίσουν σύστημα ελέγχου της εφαρμογής των εν λόγω αρχών από τα Όργανα,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στο Σύνταγμα

1. Κάθε Όργανο μεριμνά συνεχώς για την τήρηση των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας που καθορίζονται στο άρθρο I-9 του Συντάγματος.
2. Η Επιτροπή προβαίνει σε ευρείες διαβουλεύσεις πριν από την υποβολή πρότασης νομοθετικής πράξης. Κατά τις διαβουλεύσεις αυτές πρέπει να συνεκτιμάται, ενδεχομένως, η περιφερειακή και τοπική διάσταση των προβλεπομένων δράσεων. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις, η Επιτροπή δεν προβαίνει σε αυτές τις διαβουλεύσεις. Αιτιολογεί την απόφασή της στην πρόταση.
3. Η Επιτροπή αποστέλλει όλες τις νομοθετικές της προτάσεις καθώς και τις τροποποιημένες της προτάσεις ταυτόχρονα στα εθνικά κοινοβούλια και στο νομοθέτη της Ένωσης. Τα νομοθετικά ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και οι κοινές θέσεις του Συμβουλίου αποστέλλονται μόλις εκδοθούν, από τα όργανα αυτά στα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών.

4. Η Επιτροπή αιτιολογεί την πρότασή της σε σχέση με την αρχή της επικουρικότητας και της αναλογικότητας. Κάθε νομοθετική πρόταση θα πρέπει να περιέχει δελτίο όπου θα αναφέρονται εμπειρισττωμένα στοιχεία, τα οποία επιτρέπουν τη διατύπωση εκτίμησης όσον αφορά την τήρηση της αρχής της επικουρικότητας και της αναλογικότητας. Το εν λόγω δελτίο θα πρέπει να περιέχει στοιχεία εκτίμησης των δημοσιονομικών επιπτώσεων της πρότασης καθώς και των συνεπειών της, εφόσον πρόκειται για νόμο-πλαίσιο, στις ρυθμίσεις που θα εφαρμοσθούν από τα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης, ενδεχομένως, της τοπικής νομοθεσίας. Οι λόγοι που επιτρέπουν το συμπέρασμα ότι ένας στόχος της Ένωσης μπορεί να επιτευχθεί καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης πρέπει να στηρίζονται σε ποιοτικούς και, οσάκις είναι δυνατόν, σε ποσοτικούς δείκτες. Η Επιτροπή λαμβάνει δεόντως υπόψη την ανάγκη να είναι το τυχόν βάρος, οικονομικό ή διοικητικό, που βαρύνει την Ένωση, τις εθνικές κυβερνήσεις, τις περιφερειακές ή τοπικές αρχές, τους οικονομικούς φορείς και τους πολίτες, το ελάχιστο δυνατό και ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο στόχο.
5. Κάθε εθνικό κοινοβούλιο κράτους μέλους ή κάθε σώμα αντιπροσώπων εθνικού κοινοβουλίου μπορεί, εντός προθεσμίας έξι εβδομάδων από την ημερομηνία διαβίβασης της νομοθετικής πρότασης της Επιτροπής, να απευθύνει προς τους Προέδρους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής αιτιολογημένη γνώμη όπου θα αναφέρονται οι λόγοι για τους οποίους εκτιμά ότι η εν λόγω πρόταση δεν συνάδει με την αρχή της επικουρικότητας. Εναπόκειται σε κάθε εθνικό κοινοβούλιο ή σώμα αντιπροσώπων εθνικού κοινοβουλίου να διεξάγει διαβουλεύσεις, ενδεχομένως, με τα περιφερειακά κοινοβούλια που έχουν νομοθετικές εξουσίες.
6. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή λαμβάνουν υπόψη τις αιτιολογημένες γνώμες που εκδίδουν τα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών ή κάθε σώμα αντιπροσώπων των κοινοβουλίων αυτών.

Τα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών που απαρτίζονται από ένα σώμα αντιπροσώπων διαθέτουν δύο ψήφους ενώ κάθε σώμα αντιπροσώπων των κοινοβουλίων που απαρτίζονται από δύο σώματα διαθέτει μία ψήφο.

Σε περίπτωση που οι αιτιολογημένες γνώμες σχετικά με την μη τήρηση της αρχής της επικουρικότητας από πρόταση της Επιτροπής αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το ένα τρίτο του συνόλου των ψήφων που διαθέτουν τα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών και τα σώματα αντιπροσώπων των εθνικών κοινοβουλίων, η Επιτροπή υποχρεούται να επανεξετάσει την πρότασή της. Το όριο αυτό ανέρχεται τουλάχιστον στο ένα τέταρτο των ψήφων όταν πρόκειται για πρόταση της Επιτροπής ή για πρωτοβουλία προερχόμενη από ομάδα κρατών μελών στο πλαίσιο των διατάξεων του άρθρου [...] του κεφαλαίου X του Μέρους III του Συντάγματος σχετικά με το χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

Μετά από την επανεξέταση αυτή, η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει είτε να διατηρήσει, είτε να τροποποιήσει, είτε να αποσύρει την πρότασή της. Η Επιτροπή αιτιολογεί την απόφασή της.

7. Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί των προσφυγών λόγω παραβίασης από νομοθετική πράξη της αρχής της επικουρικότητας οι οποίες ασκούνται σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο άρθρο [230] από τα κράτη μέλη ή διαβιβάζονται από τα κράτη μέλη, σύμφωνα με την εσωτερική έννομη τάξη τους, εξ ονόματος εθνικού κοινοβουλίου ενός κράτους μέλους ή σώματος αντιπροσώπων του κοινοβουλίου αυτού.

Σύμφωνα με το αυτό άρθρο του Συντάγματος, τέτοιες προσφυγές μπορούν να ασκούνται επίσης από την Επιτροπή των Περιφερειών για νομοθετικές πράξεις για την έκδοση των οποίων το Σύνταγμα προβλέπει τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων με την Επιτροπή των Περιφερειών.

8. Η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, και στα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών ετήσια έκθεση όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 8 παρ. 3 του Συντάγματος. Η εν λόγω ετήσια έκθεση διαβιβάζεται επίσης στην Επιτροπή των Περιφερειών και στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

ΣΧΕΔΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΜΕ ΣΧΟΛΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ Ι : ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο Ι-1 : Ίδρυση της Ένωσης

1. Με βάση τη βούληση των ~~πολιτών λαών~~ και των κρατών της Ευρώπης να οικοδομήσουν το κοινό τους μέλλον, το παρόν Σύνταγμα ιδρύει ~~μια~~ την **Ευρωπαϊκή Ένωση** [~~καλούμενη ...~~], **στην οποία τα κράτη μέλη αναθέτουν αρμοδιότητες για την επίτευξη των κοινών τους στόχων. Η Ένωση συντονίζει τις πολιτικές των κρατών μελών με στόχο την επίτευξη των στόχων αυτών και ασκεί σε κοινοτική βάση τις αρμοδιότητες που του διαβιβάζουν εντός της οποίας συντονίζονται οι πολιτικές των κρατών μελών και η οποία ασκεί, σε δημοσπονδιακή βάση, ορισμένες κοινές αρμοδιότητες.**
- ~~2. — Η Ένωση σέβεται την εθνική ταυτότητα των κρατών μελών της.~~
2. Η Ένωση είναι ανοικτή σε όλα τα ευρωπαϊκά κράτη των οποίων οι λαοί συμμερίζονται τις ~~αυτές αξίες, τις σέβονται και δεσμεύονται να τις προάγουν από κοινού.~~
Η Ένωση είναι ανοικτή σε όλα τα ευρωπαϊκά κράτη που σέβονται τις αξίες της και δεσμεύονται να τις προάγουν από κοινού.

Σχόλια

Στην παράγρ. 1 :

1. *Η διατύπωση του προτεινόμενου αναθεωρημένου κειμένου λαμβάνει υπόψη τις πολλαπλές προτάσεις των μελών της Συνέλευσης :*

- να αποφευχθεί ο όρος «ομοσπονδιακή βάση», ο οποίος, μολονότι φαίνεται κατάλληλος ως περιγραφικός όρος σε διάφορες γλώσσες και κατά την άποψη πολλών μελών της Συνέλευσης, θα δημιουργούσε πολύ διαφορετικές παραδηλώσεις στις διάφορες γλώσσες της Ένωσης και θα μπορούσε κατ' αυτόν τον τρόπο να δημιουργήσει παρεξηγήσεις σε ορισμένα κράτη (πρβ. τις τροπολογίες Hain + Kohout + Farnleitner + Hololei + Kirkhope + Hubner + Fini + Vanhanen + Kiljunen + Olesky + Costa + 3 μέλη της Συνέλευσης από την Πορτογαλία + Korčok + Würmeling + Altmaier + Kacin + Horvat + Schlüter + Queiró + Rupel + Tomlinson + Muscardini + Oguz + Hololei + Kelam + 3 μέλη της Συνέλευσης + Schlüter). Ο εναλλακτικός όρος «κοινοτική βάση» προτάθηκε από πολλά μέλη της Συνέλευσης.
- να εκφραστεί η διπλή νομιμότητα της Ένωσης βασιζόμενη στους πολίτες και στα κράτη (τροπολογίες Duhamel + 6, Brok + 12, Palacio, Follini, Korčok, Arabadjiev, Fischer, Κατηφόρης, Szajer, Paciotti, Spini, Puwak, Meyer, Voggenhuber + 1, Mac Cormick, Nagy)·
- να εκφραστεί σαφώς ότι η Ένωση ενεργεί αποκλειστικά βάσει των αρμοδιοτήτων που της απονέμονται από τα κράτη μέλη και όχι από το ίδιο το Σύνταγμα (τροπολογίες Hain και άλλοι)·
- να δηλωθεί ότι η ίδια η Ένωση συντονίζει τις πολιτικές (βλ. τροπολογίες Duhamel + 6, Haenel + Badinter + Michel + 5).
- να μη δοθεί η εντύπωση ότι *όλες* οι πολιτικές των κρατών μελών συντονίζονται από την Ένωση (τροπολογίες Farnleitner + Michel + 5)·
- ορισμένες προτάσεις σχετικά με τη διατύπωση ελήφθησαν επίσης υπόψη.

Το Προεδρείο εκτιμά ότι η διατύπωση των υφισταμένων Συνθηκών «διαρκώς στενότερη ένωση», η προσθήκη της οποίας στο πρώτο άρθρο ζητήθηκε σε πολλές τροπολογίες (Villepin, Michel + 5, Lopes, Van Lancker, Kohout, Fini, Lequiller, Kuneva, Fischer, Severin, Brok + 12), θα μπορούσε να τοποθετηθεί στο προοίμιο.

Στην παράγρ. 2 :

Αντικαταστάθηκε από το νέο άρθρο 3β (βλ. παρακάτω), το οποίο συγχωνεύει την παράγραφο αυτή με το πρώην άρθρο 9 παράγραφος 6.

Στην παράγρ. 3 (που έγινε παράγραφος 2) :

Σε συνέχεια πολλών τροπολογιών (Berger + 2, Timmermans + 3, Queiró, Brok + 34, Roche, Fischer, Svensson, Hjelm-Wallen + 3, Hain, de Vries + de Bruijn, Bonde + Heathcoat-Amory), η νέα διατύπωση αποσαφηνίζει ότι τα κριτήρια προσχώρησης είναι τα ισχύοντα στη σημερινή Συνθήκη ΕΕ.

Άρθρο I-2 : Οι αξίες της Ένωσης

Η Ένωση βασίζεται στις αξίες της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και του σεβασμού των ανθρώπινων δικαιωμάτων. **Οι αξίες αυτές** ~~οι οποίες είναι~~ κοινές στα κράτη μέλη **σε μια κοινωνία** ~~Σκοπός της είναι μια κοινωνία ειρηνική η οποία λειτουργεί με άξονα την ανοχή, τη δικαιοσύνη και την αλληλεγγύη.~~ **πλουραλισμού, ανοχής, δικαιοσύνης, ισότητας, αλληλεγγύης και αποφυγής διακρίσεων.**

Σχόλια :

Η δεύτερη φράση αναδιατυπώθηκε προκειμένου να αποφευχθεί η εντύπωση ότι θα εξάγγελλε στόχους της Ένωσης.

Η βασική τροπολογία του άρθρου αυτού αφορά την ενσωμάτωση των εννοιών της ισότητας και της αποφυγής των διακρίσεων στο παρόν άρθρο, όπως ζήτησαν πάρα πολλά μέλη της Συνέλευσης σε τροπολογίες και κατά την πρόσθετη σύνοδο ολομέλειας της 26ης Μαρτίου (τρ. Duhamel + 9, Andriukaitis, Michel + 5, Paciotti + Spini, Κατηφόρης, Voggenhuber + Lichtenberger, Γιαννάκου, Einem, Tiilikainen, Kiljunen + Vanhanen, Svensson, Palacio, Kaufmann, Andriukaitis + 4). Φυσικά, οι δύο έννοιες περιλαμβάνουν ειδικότερα την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, η οποία αναφέρεται πιο συγκεκριμένα στο άρθρο 3.

Εξάλλου, εγκρίθηκαν προτάσεις προσθήκης του πλουραλισμού στο άρθρο αυτό.

Άρθρο I-3 : Οι στόχοι της Ένωσης

1. Σκοπός της Ένωσης είναι η προαγωγή της ειρήνης, των αξιών της και της ευημερίας των λαών της.
2. Η Ένωση **αποτελεί παρέχει στους πολίτες της** έναν χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης χωρίς εσωτερικά σύνορα και με μια ενιαία αγορά, όπου ο ανταγωνισμός είναι ελεύθερος και ανόθευτος εντός του οποίου αναπτύσσονται οι κοινές αξίες της και είναι σεβαστός ο πλούτος της πολιτιστικής της πολυμορφίας.
3. Η Ένωση εργάζεται για μια Ευρώπη βιώσιμης ανάπτυξης βάσει ισόρροπης οικονομικής μεγέθυνσης, με μια κοινωνική οικονομία της αγοράς που έχει στόχο την πλήρη απασχόληση και την κοινωνικό πρόοδο.

Η Ένωση επιδιώκει ένα υψηλό επίπεδο προστασίας και βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος. Προωθεί την επιστημονική και τεχνολογική πρόοδο.

Καταπολεμά τον κοινωνικό αποκλεισμό και προωθεί τη δικαιοσύνη και την κοινωνική προστασία, την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών, την αλληλεγγύη μεταξύ γενεών και την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού.

Προωθεί την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, και την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών.

Η Ένωση σέβεται τον πλούτο της πολιτιστικής και γλωσσικής της πολυμορφίας και μεριμνά για την προστασία και ανάπτυξη της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς.

3. ~~Η Ένωση εργάζεται για μια Ευρώπη βιώσιμης ανάπτυξης βάσει μιας ισορροπής οικονομικής προόδου και κοινωνικής δικαιοσύνης, με μια ελεύθερη ενιαία αγορά και μια οικονομική και νομισματική ένωση, με στόχο την πλήρη απασχόληση και την επίτευξη υψηλού βαθμού ανταγωνιστικότητας και υψηλού βιοτικού επιπέδου. Προωθεί την οικονομική και κοινωνική συνοχή, την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών, την περιβαλλοντική και κοινωνική προστασία, και την επιστημονική και τεχνολογική πρόοδο μεταξύ άλλων και στην εξερεύνηση του διαστήματος. Ενθαρρύνει την αλληλεγγύη μεταξύ γενεών και μεταξύ κρατών καθώς και την ισότητα ευκαιριών για όλους.~~
4. Κατά την προώθηση της ανεξαρτησίας και των συμφερόντων της Ευρώπης, η Ένωση επιδιώκει την προαγωγή των αξιών της σε παγκόσμιο επίπεδο. **Στις σχέσεις της με τον υπόλοιπο κόσμο, η Ένωση επιβεβαιώνει και προωθεί τις αξίες της και τα συμφέροντά της. Συμβάλλει στην ειρήνη, στην ασφάλεια, στη βιώσιμη ανάπτυξη του πλανήτη, στην αλληλεγγύη και στον αμοιβαίο σεβασμό μεταξύ λαών, στο ελεύθερο και δίκαιο εμπόριο, στην εξάλειψη της φτώχειας και στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ιδίως των δικαιωμάτων του παιδιού, καθώς και στην αυστηρή τήρηση και ανάπτυξη του των διεθνώς αποδεκτών νομικών δεσμεύσεων διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένου του σεβασμού των αρχών του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. και στην ειρήνη μεταξύ κρατών.**
5. Οι στόχοι αυτοί επιδιώκονται με κατάλληλα μέσα, ανάλογα με τον βαθμό στον οποίο απονέμονται αρμοδιότητες στην Ένωση με το παρόν Σύνταγμα.

Σχόλια

Δεδομένου του μεγάλου αριθμού τροπολογιών σχετικά με τις παραγράφους 2 και 3 του παρόντος άρθρου, το Προεδρείο προέβη σε αναδιαμόρφωση των δύο παραγράφων, προκειμένου να λάβει υπόψη όσο το δυνατόν περισσότερες τροπολογίες και παρεμβάσεις, επιχειρώντας ταυτόχρονα να διατηρήσει και δη να βελτιώσει την αναγνωσιμότητα του κειμένου και των πολιτικών ισορροπιών.

Κατά συνέπεια, το νέο κείμενο λαμβάνει υπόψη του κυρίως τις προτάσεις με στόχο :

- να διαχωριστούν οι έννοιες του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, αφενός, και της πολιτιστικής πολυμορφίας, αφετέρου, ο συνδυασμός των οποίων κατακρίθηκε.
- να καταστεί σαφές ότι είναι προς όφελος των πολιτών της που η Ένωση παρέχει έναν χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, και την ενιαία αγορά (Brok + 13).
- να βελτιωθεί η διατύπωση σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος (Hjelm-Wallén + 3 μέλη της Συνέλευσης, Michel + 5, Voggenhuber + Lichtenberger, Tiilikainen + Peltomäki, Fischer, Svensson, Duff, MacCormick, Thorning-Schmidt, Kaufmann, Santer + 2 μέλη της Συνέλευσης, Timmermans, Palacio, Skaarup και Dybkjoer).
- να εισαχθεί η έννοια της «κοινωνικής οικονομίας της αγοράς», που συνέστησε η Ομάδα XI (βλ. τροπολογίες de Villepin, Farnleitner, Santer + 2, Voggenhuber + Lichtenberger, Duhamel + 9, Nagy, Fischer, Kuneva, MacCormick, Arabajiev, Paciotti + Spini, Kaufmann, Floch, Meyer, Lopez-Garrido, Brok + 23 μέλη της Συνέλευσης), καθώς και η πλειοψηφία των άλλων στοιχείων που πρότεινε η ομάδα XI·
- να εισαχθεί η έννοια μιας ενιαίας αγοράς όπου ο ανταγωνισμός είναι ελεύθερος και ανόθευτος (Teufel, Heatchcoat-Amory)·
- να εισαχθεί η έννοια της «εδαφικής συνοχής» (τροπολογίες Borrel + 2, Cravinho, Chabert, de Villepin, Frendo, Cristina, Kacin, Horvat, Lequiller, Einem, Paciotti + Spini, Serracino-Inglot + Inganez).
- να προστεθεί η έννοια της «γλωσσικής ποικιλομορφίας» στην έννοια της πολιτιστικής ποικιλομορφίας (MacCormick, Borrell + 2, Hubner, Rupel + 1, Eckstein-Kovacs, Haenel + Badinter, Abitbol, Farnleitner, Muscardini, Lequiller, Rubel + Lenarcic, Cushnahan, Queiró). Με στόχο την ισορροπία, προστέθηκε η έννοια της κοινής πολιτιστικής κληρονομιάς (που υπάρχει ήδη στην ισχύουσα Συνθήκη) (τροποποίηση de Vries + 4).

- να διαγραφούν οι όροι «μεταξύ άλλων και στην εξερεύνηση του διαστήματος» (Hjelm-Wallén + 3 μέλη της Συνέλευσης, Kristensen, Hain, Hololei, Lopes, Svensson, de Vires + 4 μέλη της Συνέλευσης, Kiljunen + Vanhannen, Duff, Einem, Wittbrodt, Queiró, Heathcoat-Amory, Kohout, Meyer, Muscardini και Fogler).
- να αναφερθούν τα δικαιώματα του παιδιού όχι μόνο στα πλαίσια της εξωτερικής δράσης της Ένωσης, αλλά και της εσωτερικής δράσης της.

Το Προεδρείο τονίζει ότι άρρηκτα συνδεδεμένο με τη λογική του άρθρου αυτού είναι το ότι οι διάφορες γενικές έννοιες που χρησιμοποιούνται για να καθορίσουν συνοπτικά και ευανάγνωστα τους θεμελιώδεις στόχους της Ένωσης - έννοιες κάποτε νέες σε σχέση με τις ισχύουσες Συνθήκες - πρέπει να ερμηνευθούν σαν να καλύπτει καθεμία διάφορες πολιτικές και πιο ακριβείς στόχους που κατοχυρώνονται στο Μέρος III του Συντάγματος.

Εξάλλου, το Προεδρείο μερίμνησε ώστε διάφορα άλλα στοιχεία που προτείνονται στη συνάρτηση αυτή να κατέχουν εξέχουσα θέση στο Μέρος III του Συντάγματος : βλ. άρθρα III-1, III-2 και III-3 του μέρους αυτού, στην ένταξη της διάστασης του φύλου, στη συνεκτίμηση των πτυχών της προστασίας του περιβάλλοντος και στις υπηρεσίες κοινής ωφελείας· καθώς επίσης την αναφορά της καταπολέμησης του ρατσισμού και της ξενοφοβίας στο άρθρο του Μέρους III όπου ορίζονται οι στόχοι που επιδιώκονται στα πλαίσια του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

Η παράγραφος 4 τροποποιήθηκε προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι πολυάριθμες τροπολογίες και παρεμβάσεις που ζητούσαν να είναι οι όροι αυτοί λιγότερο «ευρωκεντρικοί» και λιγότερο αμυντικοί, ούτως ώστε να γίνεται απόλυτα κατανοητό ότι η στάση της Ένωσης παραμένει μια στάση ανοίγματος προς τον κόσμο. Διάφορες άλλες τροπολογίες, πιο συγκεκριμένες, λήφθηκαν επίσης υπόψη, ειδικότερα μια αναφορά στην ασφάλεια (βλ. τροπολογίες Barnier, Demiralp, Figel, Γιαννάκου, Brok + 13, Palacio, Michel + 5, Roche, de Villepin και Kelam) στα ανθρώπινα δικαιώματα (Farnleitner, Voggenhuber + Lichtenberger, Michel + 5, Lequiller, Duff, MacCormick, Serracino-Inglott, Hjelm-Wallén + 3, Nagy, Kaufmann και Tomlinson), στην τήρηση και ανάπτυξη του διεθνούς δικαίου, ειδικότερα του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών (Lopes, Michel + 5, Svensson, Hjelm-Wallén + 3, Paciotti + Spini και Dini), καθώς και στο ελεύθερο και δίκαιο εμπόριο (Lennmarker, Brok + 13, Stockton).

Άρθρο I-4 : Οι θεμελιώδεις ελευθερίες και η αποφυγή διακρίσεων

1. Η Ένωση εξασφαλίζει εντός του εδάφους της την ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων, εμπορευμάτων, υπηρεσιών και κεφαλαίων, και την ελευθερία εγκατάστασης, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Συντάγματος.
2. Στον τομέα εφαρμογής του παρόντος Συντάγματος, και με επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων τις οποίες προβλέπει, απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγένειας.

Σχόλια

Το νέο αυτό άρθρο ανταποκρίνεται σε μια πρόταση που διατυπώθηκε σε διάφορες τροπολογίες και κατά τις πρόσθετες συνεδριάσεις της 5ης και 26ης Μαρτίου, καθώς και σε έναν προβληματισμό που εξέφρασε ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου κατά την παρέμβασή του στον κύκλο συζήτησης της 17ης Φεβρουαρίου : κατοχυρώνει τις τέσσερις θεμελιώδεις ελευθερίες κυκλοφορίας και την ελευθερία εγκατάστασης εντελώς στην αρχή του πρώτου μέρους, πράγμα το οποίο δίνει μεγαλύτερη προβολή στην κεφαλαιώδη σημασία τους σε νομικό και πολιτικό επίπεδο. Υπογραμμίζεται επίσης, με τρόπο πιο χαρακτηριστικό και προσήκοντα από ό,τι με την αναφορά τους στο άρθρο για τις αποκλειστικές αρμοδιότητες του προηγούμενου σχεδίου, ότι είναι προπάντων θεμελιώδεις ελευθερίες, δηλαδή εγγυήσεις άμεσης εφαρμογής. Αυτή η ιδιότητα είναι πράγματι πολύ καταλληλότερη από τυχόν περιορισμό της νομοθετικής αρμοδιότητας των κρατών μελών ο οποίος θα προέκυπτε από τη συγκαταρίθμησή τους στις αποκλειστικές αρμοδιότητες. Για τους σκοπούς της κατάταξης των αρμοδιοτήτων στον Τίτλο III, η νομοθετική δράση για την εφαρμογή των θεμελιωδών ελευθεριών καλύπτεται από την έννοια της «εσωτερικής αγοράς».

Το Προεδρείο έκρινε σκόπιμο να προσθέσει σε αυτό το άρθρο την απαγόρευση των διακρίσεων λόγω ιθαγενείας, η οποία προβλεπόταν στο άρθρο 6 στο προηγούμενο σχέδιο. Οι τροπολογίες με στόχο την απόλεια της ρήτρας αυτής στο Μέρος I, με την αιτιολογία ότι περιλαμβάνεται στο Χάρτη, δεν έγιναν δεκτές. Πράγματι, το Προεδρείο θεωρεί ότι τόσο η ειδική πολιτική αξία της απαγόρευσης αυτής για την ευρωπαϊκή οικοδόμηση όσο και το συμφέρον που υπάρχει να εξασφαλιστεί η συνοχή της νομολογίας για το άρθρο 12 ΣΕΚ δικαιολογεί τη διατήρηση της εν λόγω ρήτρας στο Μέρος I.

Άρθρο I-5 : Σχέσεις μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών

1. Η Ένωση σέβεται την εθνική ταυτότητα των κρατών μελών της, η οποία συνδέεται με τη βασική δομή τους, πολιτική και συνταγματική, στην οποία συμπεριλαμβάνεται η περιφερειακή και τοπική αυτοδιοίκηση. Σέβεται τις ουσιώδεις λειτουργίες ενός κράτους, μεταξύ άλλων, την εξασφάλιση της εδαφικής ακεραιότητας, τη διατήρηση της δημόσιας τάξης και την προστασία της εσωτερικής ασφάλειας.
2. Δυνάμει της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας, η Ένωση και τα κράτη μέλη εκπληρώνουν τα εκ του Συντάγματος καθήκοντα σε βάση αμοιβαίου σεβασμού και αμοιβαίας συνεργασίας.

Τα κράτη μέλη διευκολύνουν την Ένωση στην εκπλήρωση της αποστολής της και απέχουν από τη λήψη οιοδήποτε μέτρου ικανού να θέσει σε κίνδυνο την πραγματοποίηση των σκοπών που εξαγγέλλονται στο Σύνταγμα.

Σχόλια :

Κατόπιν πολυάριθμων προτάσεων που έτυχαν ευνοϊκής υποδοχής στις πρόσθετες ολομέλειες της 5ης και 26ης Μαρτίου, στο νέο αυτό άρθρο συγχωνεύονται και αντικαθιστώνται η παράγραφος 2 του άρθρου 1 και η παράγραφος 6 του άρθρου 9 του προηγούμενου σχεδίου, και ενσωματώνονται οι παράγραφοι σχετικά με την καλόπιστη συνεργασία του παλαιού σχεδίου του άρθρου 8, ως πρόσθετα στοιχεία ενός γενικού άρθρου για τις σχέσεις της Ένωσης με τα κράτη μέλη.

Άρθρο I-6 : Νομική προσωπικότητα

Η Ένωση διαθέτει νομική προσωπικότητα.

Σχόλια

Το άρθρο αυτό παραμένει ως έχει, εφόσον έχει ήδη εγκριθεί ομόφωνα.

ΤΙΤΛΟΣ II : ΤΑ ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ Η ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο I-7 : Θεμελιώδη δικαιώματα

1. Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων αποτελεί συστατικό τμήμα του Συντάγματος.
Ο Χάρτης περιλαμβάνεται [στο δεύτερο μέρος του / σε πρωτόκολλο προσαρτώμενο] στο Σύνταγμα.
Η Ένωση αναγνωρίζει τα δικαιώματα, τις ελευθερίες και τις αρχές που θεσπίζονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων που αποτελεί το Μέρος II του παρόντος Συντάγματος.
2. Η Ένωση δύναται να προσχωρήσει **θα επιδιώξει την προσχώρηση** στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών. Η προσχώρηση σε αυτήν τη Σύμβαση δεν τροποποιεί τις αρμοδιότητες της Ένωσης όπως ορίζονται ~~από~~ **στο** παρόν Σύνταγμα.
3. Τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως κατοχυρώνονται από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών και όπως απορρέουν από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, συγκαταλέγονται στις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης.

Σχόλια :

1. Λαμβανομένων υπόψη των θέσεων που διατυπώνει η ευρεία πλειοψηφία των μελών της Συνέλευσης, η ενσωμάτωση του Χάρτη σε ένα νέο δεύτερο μέρος φαίνεται ότι είναι η συμβιβαστική λύση που μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο ευρείας συναίνεσης στους κόλπους της Συνέλευσης.

Η διατύπωση της πρώτης παραγράφου εντάσσεται κατά τον πλέον ενδεδειγμένο τρόπο στη λογική της λύσης αυτής απ' ό,τι στο προηγούμενο σχέδιο. Εμπνέεται δε από τις τροπολογίες των Costa, Eduarda Azevedo, d'Oliveira Martins, Nazaré Pereira, Duhamel + 8, Teufel, Schlüter, Palacio και αντιστοιχεί επακριβώς στην τελευταία φράση του προοιμίου του Χάρτη.

2. Όσον αφορά την προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, η διατύπωση που επελέγη «...η Ένωση θα επιδιώξει την προσχώρηση...» υποστηρίχθηκε εν γένει κατά τη συμπληρωματική συνεδρίαση που διεξήχθη στις 26 Μαρτίου (βλ. επίσης τροπολ. Kiljunen και Vanhanen, Svensson, Hjelm-Wallén + 4, Van der Linden + 3, Tiilikainen, Brok + 15).
3. Όσον αφορά τις τροπολογίες που αποσκοπούν να συμπεριλάβουν και άλλες διεθνείς συμφωνίες στον τομέα των δικαιωμάτων του ανθρώπου (Söderman, Michel + 5, Kaufmann, Voggenhuber, Lichtenberger, MacCormick, Duff + 6, Spini, Nagy), είναι σαφές ότι η παράγραφος αυτή, όπως τροποποιήθηκε από το Προεδρείο, δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αποκλείει τη δυνατότητα προσχώρησης σε άλλες συμβάσεις στον τομέα των δικαιωμάτων του ανθρώπου, η οποία δίνεται κατ' εφαρμογή άλλων νομικών βάσεων που προβλέπονται από το Σύνταγμα (ήτοι, οι διάφορες πολιτικές που συνδέονται με τέτοιες συμβάσεις, ή ακόμη τη ρήτρα ευελιξίας του άρθρου I-17). Πράγματι, με την παράγραφο αυτή μπορεί να επιβληθεί η υποχρέωση στην Ένωση να επιδιώξει μια προσχώρηση αποκλειστικά για την ειδική περίπτωση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών. Εντούτοις, η ειδική αυτή διατύπωση ουδόλως έχει στόχο να αποκλείσει τη δυνατότητα της προσχώρησης σε άλλες συμβάσεις. Όπως το επεσήμανε ήδη το Προεδρείο, η μνεία και μόνο της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου στην παρούσα παράγραφο οφείλεται στο γεγονός ότι το Δικαστήριο σε γνωμοδότησή του τού 1996, είχε αρνηθεί την αναγνώριση αρμοδιότητας στην Κοινότητα προκειμένου να προσχωρήσει στην εν λόγω Σύμβαση, για συγκεκριμένους λόγους που την αφορούσαν.

Άρθρο I-8 : Η ιθαγένεια της Ένωσης

1. Την ιθαγένεια της Ένωσης διαθέτει κάθε πρόσωπο το οποίο έχει υπηκοότητα κράτους μέλους. Η ιθαγένεια της Ένωσης προστίθεται στην εθνική ιθαγένεια και δεν την αντικαθιστά.
~~Όλοι οι πολίτες της Ένωσης είναι ίσοι ενώπιον του νόμου.~~
2. Οι πολίτες της Ένωσης έχουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στο παρόν Σύνταγμα. Έχουν :
 - το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής στο έδαφος των κρατών μελών,
 - το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου καθώς και στις δημοτικές εκλογές στο κράτος μέλος κατοικίας τους, υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του εν λόγω κράτους,
 - το δικαίωμα να απολαύουν στο έδαφος τρίτης χώρας, στην οποία δεν αντιπροσωπεύεται το κράτος μέλος του οποίου είναι υπήκοοι, της διπλωματικής και προξενικής προστασίας κάθε κράτους μέλους, υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν και έναντι των υπηκόων του κράτους αυτού,
 - το δικαίωμα αναφοράς προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το δικαίωμα να απευθύνονται στον Διαμεσολαβητή της Ένωσης, καθώς και το δικαίωμα να απευθύνονται εγγράφως στα θεσμικά και στα συμβουλευτικά όργανα της Ένωσης σε μία από τις γλώσσες της Ένωσης και να λαμβάνουν απάντηση στην ίδια γλώσσα.
3. Τα δικαιώματα αυτά ασκούνται υπό τους όρους και εντός των ορίων που ορίζονται από το παρόν Σύνταγμα και από τις διατάξεις που θεσπίζονται για την εφαρμογή του.

Σχόλια

Διαγράφηκε η φράση «Όλοι οι πολίτες της Ένωσης είναι ίσοι ενώπιον του νόμου», διότι πολλά μέλη της Συνέλευσης άσκησαν κριτική σε αυτή (τροπολ. Duhamel + 8, Kaufmann, Kiljunen + 1, Figel, Fischer, Brok + 13, Duff + 4), με το σκεπτικό ότι υπάρχει το ενδεχόμενο να δημιουργηθεί αντίφαση σε σχέση με το Χάρτη, δεδομένου ότι ο Χάρτης διασφαλίζει την ισότητα όλων ενώπιον του νόμου και όχι μόνον των πολιτών.

Αντιθέτως, το Προεδρείο διατήρησε τον κατάλογο των δικαιωμάτων των πολιτών που περιέχεται στην παρ. 2 καθώς και στην παρ. 3 του άρθρου Ι-8 σχετικά με τις προϋποθέσεις και τους περιορισμούς, παρά τις τροπολογίες με τις οποίες επιδιώκεται η αποφυγή των επικαλύψεων σε σχέση με τα άρθρα 39 έως 46 του Χάρτη. Πράγματι, τα δικαιώματα αυτά αποτελούν συστατικά στοιχεία της ίδιας της έννοιας «ιθαγένεια της Ένωσης» και, ως εκ τούτου, πρέπει να εμπεριέχονται στον τίτλο του Μέρους Ι, στο οποίο καθορίζεται η έννοια αυτή.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙΙ : ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο Ι-9 : Θεμελιώδεις αρχές

1. Η οριοθέτηση και η άσκηση **των αρμοδιοτήτων της Ένωσης** διέπονται από τις αρχές της **απονομής των αρμοδιοτήτων**, της επικουρικότητας **και** της αναλογικότητας ~~και της καλόπιστης συνεργασίας~~.
2. Σύμφωνα με την **Δυνάμει της** αρχής της απονομής των αρμοδιοτήτων, η Ένωση ασκεί τη δράση της εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που της απονέμουν **τα κράτη μέλη στο** Σύνταγμα για την επίτευξη των στόχων τους οποίους ορίζει. Κάθε αρμοδιότητα η οποία δεν απονέμεται στην Ένωση ~~δυνάμει του~~ στο Σύνταγμα ανήκει στα κράτη μέλη.
3. Σύμφωνα με την **Δυνάμει της** αρχής της επικουρικότητας, στους τομείς οι οποίοι δεν υπάγονται στην αποκλειστική της αρμοδιότητα η Ένωση παρεμβαίνει μόνο εφόσον και στο βαθμό που οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη, **τόσο σε κεντρικό όσο και σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο**, μπορούν όμως λόγω της εμβέλειας ή των αποτελεσμάτων της προβλεπόμενης δράσης, να **επιτευχθούν** κατά καλύτερο τρόπο στο επίπεδο της Ένωσης.

Τα Όργανα της Ένωσης εφαρμόζουν την αρχή της επικουρικότητας σύμφωνα με το Πρωτόκολλο για την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και αναλογικότητας το οποίο επισυνάπτεται στο Σύνταγμα. Τα εθνικά κοινοβούλια μεριμνούν για την τήρηση της αρχής αυτής σύμφωνα με την προβλεπόμενη στο εν λόγω Πρωτόκολλο διαδικασία.

4. ~~Σύμφωνα με την~~ **Δυνάμει της αρχής** της αναλογικότητας, το περιεχόμενο και η μορφή της δράσης της Ένωσης δεν υπερβαίνουν το απαιτούμενο για την επίτευξη των στόχων του Συντάγματος.

Τα Όργανα εφαρμόζουν την αρχή της αναλογικότητας, σύμφωνα με το αναφερόμενο στην παράγραφο 3 Πρωτόκολλο.

5. ~~Σύμφωνα με την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας, η Ένωση και τα κράτη μέλη εκπληρώνουν τα εκ του Συντάγματος καθήκοντα σε αμοιβαία βάση σεβασμού και συνεργασίας.~~

Σχόλια

Το Προεδρείο θεωρεί ότι είναι σημαντικό να διατηρηθεί το άρθρο αυτό, εφόσον διευκρινίζει και καθορίζει τις αρχές που διέπουν τόσο την οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών όσο και την άσκηση από την Ένωση των αρμοδιοτήτων της, και τούτο σύμφωνα με τη Διακήρυξη της Νίκαιας για το μέλλον της Ένωσης.

Λαμβανομένου υπόψη του αριθμού των τροπολογιών με τις οποίες ζητείται να περιληφθούν στο ίδιο άρθρο η απαρίθμηση, ο προσδιορισμός και η εφαρμογή των αρχών αυτών, οι παράγραφοι 2 και 3 του πρώην άρθρου 9 ενσωματώθηκαν στο νέο άρθρο I-9 (Santer και άλλοι, Tiilikainen και Peltomäki, Fischer, Palacio, Farnleitner, Hain, Heathcoat-Amory).

Στο άρθρο αυτό, διαγράφηκε η αναφορά στην αρχή της καλόπιστης συνεργασίας (καθώς και στο επόμενο άρθρο), ενώ περιέχεται τώρα σε ένα νέο άρθρο I-5 του Τίτλου I, μαζί με το σεβασμός της αρχής της εθνικής ταυτότητας. Πράγματι, το πεδίο εφαρμογής των δύο αυτών αρχών υπερβαίνει το πλαίσιο της άσκησης από την Ένωση των αρμοδιοτήτων της και, ως εκ τούτου, το Προεδρείο εκτιμά ότι θα πρέπει να περιλαμβάνονται στον Τίτλο I του Μέρους I του Συντάγματος.

Άρθρο I-9 παράγραφος 1

Η παράγραφος αυτή τροποποιήθηκε προκειμένου να διευκρινιστεί ότι, ενώ η αρχή της απονομής των αρμοδιοτήτων αποτελεί αρχή που διέπει την οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων, οι αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας διέπουν την άσκηση των αρμοδιοτήτων. Διαγράφηκε η αναφορά στην αρχή της καλόπιστης συνεργασίας, εφόσον περιλαμβάνεται στο άρθρο I-5 του Συντάγματος.

Όσον αφορά τις τροπολογίες με σκοπό να προστεθεί σε αυτή την παράγραφο μνεία των αρχών της συνοχής ή/και της ενοποίησης (Ben Fayot, Skaarup, Mac Cormick, Voggenhuber, Lichtenberger, Nagy), οι αρχές αυτές θα συμπεριληφθούν ως οριζόντια ρήτρα στο Μέρος III του Συντάγματος.

Άρθρο I-9 παράγραφος 2

Η τροποποίηση που εισάγεται στη διάταξη αυτή δίνει συνέχεια στις τροπολογίες με τις οποίες ζητείται να διευκρινισθεί ότι οι αρμοδιότητες απονέμονται στην Ένωση από τα κράτη μέλη μέσω του Συντάγματος και όχι από το ίδιο το Σύνταγμα. Η τροποποίηση στην αρχή της παραγράφου είναι καθαρά συντακτική.

Άρθρο I-9 παράγραφος 3

Η μόνη αλλαγή αυτής της παραγράφου ήταν η προσθήκη αναφοράς στο περιφερειακό και τοπικό επίπεδο όσον αφορά την αρχή της επικουρικότητας, προκειμένου να δοθεί συνέχεια στις σχετικές τροπολογίες (Teufel, Cushnahan, Duff και άλλοι, Mac Cormick, Farnleitner).

Το δεύτερο εδάφιο περιλαμβάνει την παράγραφο 2 του πρώην άρθρου 9 προκειμένου να δοθεί συνέχεια στις σχετικές τροπολογίες.

Διατηρείται ο αποκλεισμός της εφαρμογής της αρχής της επικουρικότητας για τους τομείς που υπάρχουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα, δεδομένου ότι στους τομείς αυτούς μόνο η Ένωση έχει αρμοδιότητα να νομοθετεί και να εκδίδει νομικά δεσμευτικές πράξεις, ενώ τα κράτη μέλη δεν έχουν αυτό το δικαίωμα παρά μόνον εφόσον νομιμοποιηθούν προς τούτο από την Ένωση ή για την εφαρμογή των πράξεων που έχουν θεσπιστεί από την Ένωση. Εν πάση περιπτώσει, στους τομείς αποκλειστικής αρμοδιότητας εξακολουθεί να ισχύει η αρχή της αναλογικότητας, η οποία ρυθμίζει την ένταση της δράσης της Ένωσης.

Άρθρο I-9 παράγραφος 4

Το δεύτερο εδάφιο περιλαμβάνει την παράγραφο 3 του άρθρου 9, δίνοντας συνέχεια στις σχετικές τροπολογίες καθώς και στις τροπολογίες που ζητούν να γίνεται σε αυτή την παράγραφο μνεία του Πρωτοκόλλου για την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας (Oleksy, Fischer).

Άρθρο I-9 παράγραφος 5

Η παράγραφος αυτή έχει τεθεί εκ νέου στο νέο άρθρο I-5.

Η αναγραφή μνείας του καθεστώτος των εκκλησιών και των μη ομολογιακών οργανώσεων (Brok και άλλοι, Heathcoat-Amory, Kaufmann, Einem) περιλαμβάνεται στον Τίτλο σχετικά με το δημοκρατικό βίο.

Άρθρο I-10 : Εφαρμογή των θεμελιωδών αρχών Το δίκαιο της Ένωσης

1. Το Σύνταγμα και οι κανόνες δικαίου που υιοθετούνται από τα Όργανα της Ένωσης στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων που της απονέμονται υπερέχουν έναντι του δικαίου των κρατών μελών.

2.4. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν κάθε γενικό ή ειδικό μέτρο ικανό να εξασφαλίσει την εκτέλεση των υποχρεώσεων οι οποίες απορρέουν από το Σύνταγμα ή προκύπτουν από τις πράξεις των Οργάνων της Ένωσης.

~~2. Κατά την άσκηση των μη αποκλειστικών αρμοδιοτήτων της Ένωσης, τα Όργανα εφαρμόζουν την αρχή της επικουρικότητας σύμφωνα με το Πρωτόκολλο σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας που προσαρτάται στο Σύνταγμα. Η προβλεπόμενη στο Πρωτόκολλο αυτό διαδικασία επιτρέπει στα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών να μεριμνούν για την τήρηση της αρχής της επικουρικότητας.~~

~~3. Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης, τα Όργανα εφαρμόζουν την αρχή της αναλογικότητας σύμφωνα με το αυτό Πρωτόκολλο.~~

~~5. Σύμφωνα με την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας, τα κράτη μέλη διευκολύνουν την Ένωση στην εκπλήρωση της αποστολής της και απέχουν από τη λήψη οιασδήποτε μέτρου ικανού να θέσει σε κίνδυνο την πραγματοποίηση των σκοπών του Συντάγματος. Η Ένωση ενεργεί καλή τη πίστιν έναντι των κρατών μελών.~~

~~6. Η Ένωση σέβεται την εθνική ταυτότητα των κρατών μελών της, η οποία συνδέεται με τη βασική δομή τους και με τις ουσιαστικές λειτουργίες ενός κράτους, και ιδίως με την πολιτική και συνταγματική του δομή, συμπεριλαμβανομένης της οργάνωσης των δημοσίων εξουσιών σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.»~~

Σχόλια

Διατηρήθηκε η μνεία της αρχής της υπεροχής, δεδομένου ότι, εφόσον πρόκειται για θεμελιώδη αρχή της έννομης τάξης της Ένωσης, πρέπει να προσδιορίζεται στο Σύνταγμα.

Οι παράγραφοι 2 και 3 περιλαμβάνονται στο άρθρο I-9 και οι παράγραφοι 5 και 6 στο νέο άρθρο I-5.

Άρθρο I-11 : Κατηγορίες αρμοδιοτήτων

1. Όταν το Σύνταγμα απονέμει στην Ένωση αποκλειστική αρμοδιότητα σε συγκεκριμένο τομέα, μόνον αυτή δύναται να νομοθετεί και να εκδίδει νομικά δεσμευτικές πράξεις, ενώ τα ίδια τα κράτη μέλη δεν έχουν αυτή τη δυνατότητα, εκτός αν νομιμοποιηθούν προς τούτο από την Ένωση **ή εκτός εάν πρόκειται για την εφαρμογή των πράξεων που έχουν θεσπισθεί από την Ένωση.**
2. Όταν το Σύνταγμα απονέμει συντρέχουσα αρμοδιότητα μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών σε συγκεκριμένο τομέα, η Ένωση και τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να νομοθετούν και να εκδίδουν νομικά δεσμευτικές πράξεις σε αυτόν τον τομέα. Τα κράτη μέλη ασκούν τις αρμοδιότητές τους ~~μόνον εφόσον και~~ στο βαθμό που η Ένωση δεν έχει ασκήσει τη δική της **ή έχει αποφασίσει να παύσει να την ασκεί.**
3. Η Ένωση έχει αρμοδιότητα **προκειμένου να εξασφαλίζει το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και των πολιτικών στον τομέα της απασχόλησης των κρατών μελών. να συντονίζει τις οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών.**
4. Η Ένωση έχει αρμοδιότητα να καθορίζει και να θέτει σε εφαρμογή κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένου του προοδευτικού καθορισμού κοινής αμυντικής πολιτικής.
5. Η Ένωση, σε ορισμένους τομείς και υπό τους όρους που προβλέπει το Σύνταγμα, είναι αρμόδια να διεξάγει δράσεις για τη στήριξη, το συντονισμό ή τη συμπλήρωση της δράσης των κρατών μελών, χωρίς ωστόσο να αντικαθιστά την αρμοδιότητά τους σε αυτούς τους τομείς.
6. **Η εμβέλεια και οι διαδικασίες άσκησης των αρμοδιοτήτων της Ένωσης καθορίζονται από τις ειδικές** για κάθε τομέα διατάξεις οι οποίες προβλέπονται στο Μέρος II του Συντάγματος.
~~Η Ένωση ασκεί τις αρμοδιότητές της για την εφαρμογή των πολιτικών που καθορίζονται στο Μέρος II του Συντάγματος, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες σε αυτό ειδικές για κάθε τομέα διατάξεις.~~

Άρθρο I-11 παράγραφος 1

Προστέθηκαν οι όροι «ή εκτός αν πρόκειται για την εφαρμογή των πράξεων που έχουν θεσπισθεί από την Ένωση» για να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι, ακόμη και στους τομείς αποκλειστικής αρμοδιότητας, η εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης γίνεται κατά κανόνα από τα κράτη μέλη χωρίς να απαιτείται προς τούτο νομιμοποίηση από την Ένωση, σύμφωνα με τη γενική αρχή που προβλέπεται στην παράγραφο 2 του άρθρου I-10. Μόνον όταν η εφαρμογή αυτή πρέπει να γίνει κατ' εξαίρεση από την Ένωση, πρέπει αυτό να προβλέπεται ρητώς σε πράξη της Ένωσης. Η προσθήκη της παραγράφου I έχει στόχο να διασφαλίσει ότι η εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης από τα κράτη μέλη σε τομέα αποκλειστικής αρμοδιότητας δεν απαιτεί νομιμοποίηση των κρατών μελών από την Ένωση (όπως ισχύει επί του παρόντος).

Οι τροπολογίες για να προστεθεί σε αυτή τη διάταξη νέα παράγραφος η οποία θα προβλέπει ρητά ότι οι αρμοδιότητες απονέμονται στην Ένωση από τα κράτη μέλη (Hain, Λόρδος Tomlinson, Heathcoat-Amory, Roche) περιέχονται στην παράγραφο 2 του άρθρου I-9.

Διατηρήθηκε ο όρος «αποκλειστικές αρμοδιότητες», δεδομένου ότι πρόκειται για όρο που απεικονίζει καλύτερα το γεγονός ότι πρόκειται για τομείς στους οποίους μόνον η Ένωση έχει αρμοδιότητα να νομοθετεί. Εξάλλου, πρόκειται για όρο που υπάρχει ήδη στις παρούσες Συνθήκες και στη νομολογία του Δικαστηρίου, πράγμα που δεν ισχύει για τον όρο «ίδιες αρμοδιότητες».

Όσον αφορά την ανάγκη νομιμοποίησης της Ένωσης για να μπορούν τα κράτη μέλη να νομοθετούν ή να εκδίδουν νομικά δεσμευτικές πράξεις σε τομέα αποκλειστικής αρμοδιότητας, οι υποβληθείσες τροπολογίες ακολουθούν αντίθετες κατευθύνσεις. Ενώ σε ορισμένες τροπολογίες ζητείται η εξάλειψη της αναφοράς στην ανάγκη νομιμοποίησης της Ένωσης, σε άλλες ζητείται να διευκρινισθεί περισσότερο το περιεχόμενο της νομιμοποίησης. Κατά συνέπεια, το Προεδρείο προτείνει να διατηρηθεί η τρέχουσα διατύπωση, η οποία αφήνει περιθώριο ευελιξίας ως προς τη μορφή και το περιεχόμενο της νομιμοποίησης της Ένωσης.

Άρθρο I-11 παράγραφος 2

Με τη νέα διατύπωση της τελευταίας φράσης της παραγράφου αυτής επιχειρείται να δοθεί συνέχεια σε διάφορες τροπολογίες (Brok και άλλοι, Teufel, Wuermeling, Altmaier), με τις οποίες ζητείται αναδιατύπωση των ορίων των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών σε τομέα συντρέχουσας αρμοδιότητας. Η προσθήκη που έγινε στην παράγραφο αυτή συνεπάγεται ότι όταν η Ένωση παύει να ασκεί την αρμοδιότητά της σε έναν τομέα συντρέχουσας αρμοδιότητας, αυτή επανέρχεται στα κράτη μέλη. Η νέα αυτή διατύπωση ανταποκρίνεται επίσης στην τροπολογία του κ.Fischer με την οποία ζητείται τροποποίηση της πρώην παραγράφου 3 του άρθρου 12.

Το Προεδρείο θεωρεί ότι οι τομείς συντρέχουσας αρμοδιότητας πρέπει να συνεχίσουν να ορίζονται ως οι τομείς εκείνοι στους οποίους αρμοδιότητα να νομοθετούν έχουν τόσο η Ένωση όσο και τα κράτη μέλη και όχι ως τομείς στους οποίους η Ένωση συντονίζει και θεσπίζει τους γενικούς κανόνες. Ο συντονισμός των πολιτικών των κρατών μελών υπάγεται στη διάταξη αυτή, δεδομένου ότι η ίδια η έννοια του συντονισμού συνεπάγεται ότι η κύρια νομοθετική αρμοδιότητα στο συγκεκριμένο τομέα ανήκει στα κράτη μέλη. Όσον αφορά τους όρους «να ορίζουν τους γενικούς κανόνες», σε πολλούς από τους τομείς συντρέχουσας αρμοδιότητας η δράση της Ένωσης υπερβαίνει τη θέσπιση γενικών κανόνων. Επιπλέον, αν οι τομείς συντρέχουσας αρμοδιότητας καθοριστούν ως οι τομείς εκείνοι στους οποίους η Ένωση θεσπίζει τους γενικούς κανόνες ή συντονίζει τις πολιτικές των κρατών μελών, θα χρειασθεί να δημιουργηθεί νέα κατηγορία αρμοδιοτήτων για να καλυφθούν οι τομείς στους οποίους τόσο η Ένωση όσο και τα κράτη μέλη έχουν αρμοδιότητα να νομοθετούν.

Οι τροπολογίες στις οποίες προβλέπεται ότι, όταν η Ένωση έχει ασκήσει την αρμοδιότητά της, τα κράτη μέλη πρέπει να τηρούν τις υποχρεώσεις που ορίζονται από το Σύνταγμα ή από τις πράξεις που θεσπίζονται από την Ένωση (Tiilikainen και Peltomäki, Kuneva, Kiljunen και Vanhanen, Balázs, De Villepin) περιέχονται στο άρθρο I-10, στο οποίο περιλαμβάνεται η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης και η αρχή σύμφωνα με την οποία τα κράτη μέλη οφείλουν να εξασφαλίζουν την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το Σύνταγμα και από τις πράξεις που έχουν θεσπιστεί από την Ένωση.

Άρθρο I-11 παράγραφος 3

Το Προεδρείο θεωρεί ότι χρειάζεται χωριστή διάταξη για τον ειδικό χαρακτήρα του συντονισμού των πολιτικών των κρατών μελών στους οικονομικούς τομείς και στους τομείς της απασχόλησης.

Σκοπός των τροποποιήσεων που επήλθαν σε αυτήν τη διάταξη είναι να υπάρξει ισορροπία μεταξύ των τροπολογιών με τις οποίες ζητείται να απεικονίζεται σε αυτήν την παράγραφο (καθώς και στο πρώην άρθρο 13) το σημερινό κείμενο των διατάξεων της Συνθήκης που αφορούν το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών (άρθρο 99 της ΣΕΚ) (Roche, Teufel, Heathcoat-Armory, Fischer, Palacio, Queiró), των τροπολογιών με τις οποίες ζητείται η διαγραφή της παραγράφου αυτής και η αναγραφή του συντονισμού των πολιτικών μεταξύ των τομέων συντρέχουσας αρμοδιότητας ή των τομέων στήριξης (Tiilikainen και Peltomäki, Kohout, Beres και άλλοι, Hain, Lopes, Duff και άλλοι, Earl of Stokton, Svensson, Kiljunen και Vanhanen, Nagy), και των τροπολογιών με τις οποίες ζητείται να γίνει μνεία της αρμοδιότητας των κρατών μελών για τον από κοινού συντονισμό με τη Ένωση (de Vries και άλλοι).

Δόθηκε επίσης συνέχεια στις τροπολογίες με τις οποίες ζητείται να συμπεριληφθεί σε αυτήν τη διάταξη ο συντονισμός των πολιτικών των κρατών μελών στον τομέα της απασχόλησης (Duhamel και άλλοι, Borrell και άλλοι, Gabaglio, Michel και άλλοι), δεδομένου ότι τόσο στον τομέα των οικονομικών πολιτικών όσο και στον τομέα της απασχόλησης, η συνθήκη προβλέπει ρητά το συντονισμό των πολιτικών των κρατών μελών στο πλαίσιο του Συμβουλίου και τη δυνατότητα για την Ένωση να θεσπίζει προσανατολισμούς και κατευθυντήριες γραμμές, αντιστοίχως. Οι τροπολογίες που αποσκοπούσαν στην προσθήκη του συντονισμού των κοινωνικών πολιτικών στην παράγραφο αυτή (Duhamel και άλλοι, Borrell και άλλοι, Michel και άλλοι, Paciotti και Spini, Lequiller, Santer και άλλοι) έγιναν δεκτές στο άρθρο I-14.

Άρθρο I-11 παράγραφος 4

Το Προεδρείο θεωρεί ότι ο ειδικός χαρακτήρας των αρμοδιοτήτων της Ένωσης και των κρατών μελών στον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας δικαιολογεί τη διατήρησή τους σε χωριστή παράγραφο. Πράγματι, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση της αρμοδιότητας της Ένωσης σε αυτόν τον τομέα, είναι δύσκολο να υπαχθεί είτε στις συντρέχουσες αρμοδιότητες είτε στους τομείς υποστηρικτικής δράσης.

Οι τροπολογίες για μια λεπτομερέστερη περιγραφή των αρμοδιοτήτων της Ένωσης σε αυτόν τον τομέα (Hain, Farnleitner, Roche, Brok και άλλοι, Borrell και άλλοι, Santer και άλλοι, Figel, de Villepin) έχουν ληφθεί υπόψη στη νέα διατύπωση του άρθρου 14.

Άρθρο I-11 παράγραφος 5

Οι περισσότερες από τις τροπολογίες που υποβλήθηκαν σχετικά με αυτήν την παράγραφο ενσωματώθηκαν στο άρθρο I-16.

Η αναφορά που ζήτησαν ορισμένα μέλη της Συνέλευσης στην απαγόρευση εναρμόνισης σε αυτούς τους τομείς (Tiilikainen και Peltomäki, Lopes, Teufel, Kiljunen, Vanhanen) δεν έγινε δεκτή, δεδομένου ότι γίνεται ήδη σχετική αναφορά στο άρθρο I- 16 παράγραφος 3.

Άρθρο I-11 παράγραφος 6

Η παράγραφος αυτή έχει διατυπωθεί εκ νέου με σκοπό να συμπεριλάβει κατ' ουσία την πρώην παράγραφο 2 του άρθρου 12, η οποία διαγράφηκε. Η μνεία των διατάξεων του Μέρους III δεν καλύπτει μόνον τις αρμοδιότητες, αλλά και τις μορφές και τα μέσα δράσης που προβλέπονται στις διατάξεις αυτές.

Άρθρο I-12 : Οι αποκλειστικές αρμοδιότητες

1. Η Ένωση διαθέτει αποκλειστική αρμοδιότητα ~~για να εξασφαλίζει την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, εμπορευμάτων, υπηρεσιών και κεφαλαίων~~ και να θεσπίζει τους κανόνες ανταγωνισμού, στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς, καθώς και στους ακόλουθους τομείς :
 - νομισματική πολιτική για τα κράτη μέλη που έχουν υιοθετήσει το ευρώ,
 - κοινή εμπορική πολιτική,
 - Τελωνειακή Ένωση,
 - διατήρηση των βιολογικών πόρων της θάλασσας στο πλαίσιο της κοινής αλιευτικής πολιτικής.

2. Η Ένωση διαθέτει αποκλειστική αρμοδιότητα για τη σύναψη διεθνούς συμφωνίας όταν η σύναψη αυτή προβλέπεται σε νομοθετική πράξη της Ένωσης, είναι απαραίτητη για να μπορέσει η Ένωση να ασκήσει την αρμοδιότητά της σε εσωτερικό επίπεδο, ή επηρεάζει εσωτερική πράξη της Ένωσης.

Άρθρο I-12 παράγραφος 1

Οι τομείς που προβλέπονται στην παράγραφο αυτή είναι οι τομείς που εμπίπτουν επί του παρόντος στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Ένωσης.

Το Προεδρείο θεωρεί ότι η απαρίθμηση των τομέων αποκλειστικής αρμοδιότητας (ομοίως με τους τομείς που εμπίπτουν στις δράσεις στήριξης) πρέπει να είναι περιοριστική. Αντιθέτως, η απαρίθμηση των τομέων που εμπίπτουν στη συντρέχουσα αρμοδιότητα δεν πρέπει να είναι περιοριστική, εφόσον συνιστά κατηγορία στην οποία εντάσσονται όλοι οι υπόλοιποι τομείς. Αυτό είναι πολύ περισσότερο αναγκαίο απ' ό,τι στους τομείς αποκλειστικής αρμοδιότητας στους οποίους μόνον η Ένωση δύναται να νομοθετεί και να εκδίδει νομικά δεσμευτικές πράξεις.

Η σειρά απαρίθμησης των τομέων αποκλειστικής αρμοδιότητας τροποποιήθηκε προκειμένου να τεθούν επικεφαλής οι πολιτικές που έχουν μεγαλύτερη σημασία για τον πολίτη.

Η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, εμπορευμάτων, υπηρεσιών και κεφαλαίων εξαλείφθηκε προκειμένου να δοθεί συνέχεια σε διάφορες τροπολογίες σύμφωνα με τις οποίες, δεδομένου ότι οι τέσσερις ελευθερίες δεν συνιστούν έναν τομέα (ο τομέας είναι η εσωτερική αγορά), δεν πρέπει να τοποθετηθούν στον τίτλο περί αρμοδιοτήτων (Hain, Farnleitner, Tiilikainen και Peltomäki, Hjelm-Wallen και άλλοι· Kaufman και Fischer). Οι τέσσερις ελευθερίες θα περιληφθούν στο νέο άρθρο I-4 ως ελευθερίες τις οποίες προστατεύονται από την Ένωση και εντός αυτής.

Το Προεδρείο δεν προσέθεσε νέους τομείς στον κατάλογο των αποκλειστικών αρμοδιοτήτων, δεδομένου ότι οι τομείς που ορισμένα μέλη της Συνέλευσης ζήτησαν να προστεθούν είτε δεν αποτελούν αυτοτελείς τομείς, αλλά πράξεις οι οποίες εκ της φύσεώς τους εκδίδονται μόνον από την Ένωση (προϋπολογισμός, κανόνες που εξασφαλίζουν τη λειτουργία των Οργάνων, στατιστικές της Ένωσης, κλπ.), είτε συνιστούν τομείς εμπίπτοντες στη συντρέχουσα αρμοδιότητα, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του Μέρους III (κοινή γεωργική και αλιευτική πολιτική, κοινός χώρος ελευθερίας και ασφάλειας, κλπ.), είτε πάλι συνιστούν πτυχές ευρύτερου τομέα ο οποίος υπάγεται ήδη στην αποκλειστική αρμοδιότητα (νομισματική νομοθεσία και συναλλαγματική πολιτική).

Δεδομένου ότι στους τομείς αποκλειστικής αρμοδιότητας, η Ένωση είναι η μόνη αρμόδια για να νομοθετεί και να εκδίδει νομικά δεσμευτικές πράξεις (πλην νομιμοποίησης), θεωρήθηκε ότι δεν απαιτείται ειδική μνεία των διατάξεων του Μέρους III, αφού το θέμα της οριοθέτησης των αρμοδιοτήτων μεταξύ Ένωσης και κρατών μελών τίθεται κυρίως όσον αφορά τους τομείς συντρέχουσας αρμοδιότητας και τους τομείς στήριξης. Εν πάση περιπτώσει, η μνεία του Μέρους III στην παράγραφο 6 του άρθρου I-11 καλύπτει όλους τους τομείς που αναφέρονται στον Τίτλο III του Μέρους I, και άρα και τους τομείς αποκλειστικής αρμοδιότητας.

Άρθρο I-12 παράγραφος 2

Η παράγραφος αυτή παραμένει ως έχει, δεδομένου ότι αποτέλεσε αντικείμενο ελάχιστων τροπολογιών και ότι απεικονίζει πιστά την νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με την αποκλειστική αρμοδιότητα της Ένωσης για τη σύναψη διεθνών συμφωνιών.

Άρθρο I-13 : Οι τομείς συντρέχουσας αρμοδιότητας

1. Η Ένωση διαθέτει συντρέχουσα αρμοδιότητα με τα κράτη μέλη όταν το σύνταγμα της απονέμει αρμοδιότητα μη εμπίπτουσα στους τομείς των άρθρων I-12 και I-16.
2. Η έκταση των συντρέχουσών αρμοδιοτήτων της Ένωσης καθορίζεται βάσει των διατάξεων του Μέρους II.
3. Όταν η Ένωση δεν έχει ασκήσει ή παύει να ασκεί την αρμοδιότητά της σε έναν τομέα συντρέχουσας αρμοδιότητας, τα κράτη μέλη μπορούν να ασκήσουν τη δική τους.
2. Οι μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών συντρέχουσες αρμοδιότητες εφαρμόζονται στους ακόλουθους βασικούς τομείς :
εσωτερική αγορά,
χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης,
γεωργία και αλιεία, **πλην της διατήρησης των βιολογικών πόρων της θάλασσας,**
μεταφορές και διευρωπαϊκά δίκτυα,
ενέργεια,
κοινωνική πολιτική, **για τις πτυχές που καθορίζονται στο Μέρος III,**
οικονομική και κοινωνική πολιτική,
περιβάλλον,
προστασία καταναλωτών,
~~δημόσια υγεία~~ **κοινά μέτρα ασφάλειας στον τομέα της δημόσιας υγείας.**
5. Στους τομείς της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και του διαστήματος, η Ένωση έχει αρμοδιότητα να εκτελεί δράσεις, κυρίως **τον καθορισμό και** την εφαρμογή προγραμμάτων, χωρίς να δύναται η άσκηση της αρμοδιότητας αυτής να έχει ως αποτέλεσμα την απαγόρευση της άσκησης των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών.

6. Στους τομείς της αναπτυξιακής συνεργασίας και της ανθρωπιστικής βοήθειας, η Ένωση έχει αρμοδιότητα να αναλαμβάνει δράσεις και να εφαρμόζει κοινή πολιτική, χωρίς να δύναται η άσκηση της αρμοδιότητας αυτής να έχει ως αποτέλεσμα την απαγόρευση της άσκησης των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών.

Σχόλια

Άρθρο I-13 παράγραφος 1

Όπως επισημαίνεται στα σχόλια για το άρθρο I-11, το Προεδρείο εκτιμά ότι οι συντρέχουσες αρμοδιότητες συνιστούν κατηγορία στην οποία εντάσσονται όλοι οι υπόλοιποι τομείς σε σχέση με τους τομείς αποκλειστικής αρμοδιότητας και τους τομείς υποστηρικτικής δράσης και ότι, ως εκ τούτου, πρέπει να απαριθμούνται κατά μη περιοριστικό τρόπο σε σχέση με τους τομείς αποκλειστικής αρμοδιότητας και τους τομείς στήριξης.

Κρίθηκε προτιμότερο να μην προστεθεί μνεία των άρθρων I-14 και I-15, διότι οι τομείς που διέπονται από τα δύο εν λόγω άρθρα δεν μπορούν να ορισθούν σαφώς ως τομείς συντρέχουσας αρμοδιότητας ή υποστηρικτικής δράσης. Η προσθήκη της εν λόγω μνείας στην παράγραφο αυτή θα συνεπαγόταν ότι εξαιρείται από τους τομείς αυτούς η κατηγορία των συντρεχουσών αρμοδιοτήτων.

Άρθρο I-13 παράγραφος 2

Η παράγραφος αυτή εξαλείφθηκε, δίνοντας έτσι συνέχεια στις σχετικές τροπολογίες (Hain, Michel και άλλοι, Fini, Lord Tomlinson, Duff και άλλοι, Kaufmann). Σε κάθε περίπτωση, η μνεία του Μέρους III στην παράγραφο 6 του άρθρου I-11 καλύπτει επίσης και το άρθρο αυτό. Η παράγραφος 6 του άρθρου I-11 διατυπώθηκε εκ νέου ούτως ώστε να συμπεριλαμβάνει αναφορά τόσο στην έκταση της αρμοδιότητας της Ένωσης όσο και στον τρόπο άσκησης της.

Άρθρο I-13 παράγραφος 3

Η διαγραφή της παραγράφου αυτής προκύπτει συνεπεία των πολυάριθμων τροπολογιών στις οποίες εκτιμάται ότι δεν είναι απαραίτητη (Hain, Palacio, Kohout, Hübner, Λόρδος Tomlinson, Belohorska και άλλοι, Kuneva, Brok και άλλοι, de Villepin, Duff και άλλοι, Kaufmann).

Άρθρο I-13 παράγραφος 4

Για την παράγραφο αυτή υποβλήθηκαν αντιφατικές τροπολογίες. Αφενός, υπάρχουν τροπολογίες που ζητούν την απαλοιφή της, θεωρώντας ότι οι συντρέχουσες αρμοδιότητες καλύπτουν όσους τομείς δεν εμπίπτουν στις αποκλειστικές αρμοδιότητες και στις υποστηρικτικές δράσεις και άρα δεν πρέπει να καταρτιστεί κατάλογος τομέων συντρέχουσας αρμοδιότητας. Αφετέρου, υπάρχουν τροπολογίες με τις οποίες ζητείται η διατήρηση ενός τέτοιου καταλόγου, προτείνοντας να προστεθούν στην απαρίθμηση νέοι τομείς ή να εξαλειφθούν ορισμένοι από τους προβλεπόμενους.

Προτείνεται να διατηρηθεί η απαρίθμηση των κύριων τομέων συντρέχουσας αρμοδιότητας σε αυτήν την παράγραφο. Πράγματι, εφόσον οι περισσότεροι τομείς δράσης της Ένωσης εμπίπτουν σε συντρέχουσα αρμοδιότητα, με μια τέτοια απαρίθμηση διευκρινίζεται ποιοι από τους τομείς που αναφέρονται στο Μέρος ΙΙΙ δεν υπάγονται ούτε σε αποκλειστικές αρμοδιότητες ούτε σε υποστηρικτικές δράσεις και σε ποιους τομείς, κατά συνέπεια, η Ένωση μοιράζεται τη νομοθετική αρμοδιότητα με τα κράτη μέλη. Ελλείψει τέτοιας απαρίθμησης, θα έπρεπε κανείς να διατρέξει όλες τις διατάξεις του μέρους ΙΙΙ για να διαπιστώσει σε ποιους τομείς δεν εφαρμόζονται τα άρθρα 11 και 15 και, άρα, υπάγονται σε συντρέχουσες αρμοδιότητες.

Το Προεδρείο δεν τροποποίησε τον κατάλογο των τομέων συντρέχουσας αρμοδιότητας που είχε υποβάλει στο προηγούμενο σχέδιό του. Οι τροπολογίες που ζητούν προσθήκες ή διαγραφές στον κατάλογο είναι αντιφατικές : ορισμένες ζητούν να θεωρηθεί ότι υπάγεται σε συντρέχουσα αρμοδιότητα κάποιος τομέας που άλλοι επιθυμούν να θεωρηθεί ότι υπάγεται σε υποστηρικτικές δράσεις ή το αντίθετο. Εξάλλου, ορισμένες τροπολογίες ζητούν να περιληφθούν στον κατάλογο θέματα που δεν αποτελούν χωριστό τομέα αλλά τμήμα ευρύτερου τομέα (π.χ. εναρμόνιση των νομοθεσιών στην εσωτερική αγορά, η οποία αποτελεί τμήμα της τελευταίας) ή θέματα που εμπίπτουν σε πολλούς τομείς που περιλαμβάνονται ήδη στον κατάλογο (π.χ. οι υπηρεσίες κοινής ωφελείας οι οποίες εμπίπτουν μεταξύ άλλων στην εσωτερική αγορά, την υγεία, τις μεταφορές, κλπ., ή η καταπολέμηση των διακρίσεων, η οποία εμπίπτει στην κοινωνική πολιτική και στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων). Τέλος, ορισμένες τροπολογίες αναφέρονται σε θέματα που συνιστούν μάλλον αρχές παρά τομείς (π.χ. ισότητα ανδρών-γυναικών).

Ωστόσο, το Προεδρείο πήρε την πρωτοβουλία να διευκρινίσει τι υπάγεται στην κοινή αρμοδιότητα της Ένωσης σε τρεις τομείς που αναφέρονται στον κατάλογο, ήτοι τη γεωργία και την αλιεία, την κοινωνική πολιτική και τη δημόσια υγεία.

Ειδικότερα, όσον αφορά τον τομέα της γεωργίας και της αλιείας, αποκλείσθηκε η συντήρηση των βιολογικών πόρων της θάλασσας, εφόσον αυτοί υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα. Όσον αφορά την κοινωνική πολιτική, μετά το «την κοινωνική πολιτική», έχουν προστεθεί οι λέξεις «για πλευρές που καθορίζονται στο μέρος III» ώστε να διευκρινιστεί σαφώς ότι η ένταξη της κοινωνικής πολιτικής στην απαρίθμηση δεν συνεπάγεται επέκταση αρμοδιοτήτων, εν όψει των ιδιοτεροτήτων της πολιτικής αυτής. Τέλος, ως ανταπόκριση στην πρόταση κάποιων μελών της Συνέλευσης (Hjelm-Wallén, Petersson), τροποποιήθηκε η αναφορά στη δημόσια υγεία στον κατάλογο των τομέων κοινής αρμοδιότητας ώστε να διευκρινιστεί ποιο μέρος αυτού του τομέα που υπάγεται στις κοινές αρμοδιότητες, δεδομένου ότι ο τομέας της δημόσιας υγείας υπάγεται εν μέρει στις κοινές αρμοδιότητες (άρθρο 152 § 4 α) και β)) και εν μέρει στους τομείς υποστηρικτικής δράσης (άρθρο 152 § 4 γ)). Οι πλευρές της δημόσιας υγείας που υπάγονται στους τομείς υποστηρικτικής δράσης διευκρινίζονται στο άρθρο I-16). Προκειμένου να δοθεί συνέχεια σε αυτές τις τροποποιήσεις, το Προεδρείο προτείνει η παράγραφος 4 του άρθρου 151 να διαιρεθεί σε δύο χωριστές παραγράφους : μία σχετική με τις πλευρές της δημόσιας υγείας που υπάγονται στις κοινές αρμοδιότητες και μια δεύτερη παράγραφο σχετική με τις πλευρές που υπάγονται στους τομείς υποστηρικτικής δράσης.

Άρθρο I-13 παρ. 5

Το Προεδρείο περιέλαβε τον τομέα της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και του διαστήματος σε χωριστή παράγραφο για να τονίσει τις ιδιαιτερότητές του σε σχέση με τους τομείς που απαριθμούνται στην παράγραφο 4 του ιδίου άρθρου, δηλαδή ότι σε αυτόν τον τομέα, ακόμα και αν η Ένωση ασκεί την αρμοδιότητά της με εξαντλητικό τρόπο, τα κράτη μέλη διατηρούν τις αρμοδιότητές τους.

Οι ίδιες αυτές τροπολογίες ζητούν επίσης αναφορά στην αρχή μιας οικονομίας ανοικτής αγοράς. Ορισμένοι ζητούν οι τομείς της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και του διαστήματος να θεωρηθούν ως τομείς συντρέχουσας αρμοδιότητας και να περιληφθούν στον κατάλογο της παραγράφου 4 ή να εξαιρεθεί η αναφορά στις αρμοδιότητες των κρατών μελών. Άλλοι επιθυμούν να εξαιρεθεί αυτή η παράγραφος και να θεωρηθούν η έρευνα, η τεχνολογική ανάπτυξη και το διάστημα ως τομείς υποστηρικτικής δράσης. Το Προεδρείο εκτιμά ότι η παράγραφος αυτή πρέπει να παραμείνει αμετάβλητη εν όψει των ιδιαιτεροτήτων της αρμοδιότητας της Ένωσης στον τομέα αυτό.

Άρθρο I-13 παρ. 6

Για την παράγραφο αυτή υποβλήθηκαν επίσης αντιφατικές τροπολογίες : ορισμένοι ζητούν οι τομείς της αναπτυξιακής συνεργασίας και της ανθρωπιστικής βοήθειας να περιληφθούν στον κατάλογο της παραγράφου 4 (βλ. τροπολογία στην παράγραφο 4). Άλλοι θέλουν να θεωρηθεί αυτός ο τομέας ως υποστηρικτική δράση. Άλλοι ζητούν την εξάλειψη της αναφοράς στις αρμοδιότητες των κρατών μελών.

Για τους ίδιους λόγους με αυτούς που αναφέρονται για την παράγραφο 5 του άρθρου αυτού, το Προεδρείο εκτιμά ότι η παράγραφος αυτή πρέπει να παραμείνει αμετάβλητη.

Άρθρο I-14 : Συντονισμός των οικονομικών πολιτικών και των πολιτικών απασχόλησης

~~1. Η Ένωση συντονίζει τις οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών, ιδίως με τον καθορισμό των γενικών προσανατολισμών των πολιτικών αυτών.~~

Η Ένωση θεσπίζει μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσει το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών, ιδίως με τον καθορισμό των γενικών προσανατολισμών των πολιτικών αυτών. Τα κράτη μέλη συντονίζουν τις οικονομικές τους πολιτικές στο πλαίσιο της Ένωσης.

~~2.3. Ειδικές διατάξεις εφαρμόζονται στα κράτη μέλη τα οποία έχουν υιοθετήσει το ευρώ.~~

3. Η Ένωση θεσπίζει μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσει το συντονισμό των πολιτικών των κρατών μελών στον τομέα της απασχόλησης, ιδίως με τον καθορισμό των γενικών προσανατολισμών των πολιτικών αυτών.

4. Η Ένωση μπορεί να υιοθετεί πρωτοβουλίες για να εξασφαλίσει το συντονισμό των κοινωνικών πολιτικών των κρατών μελών.

~~3. Τα κράτη μέλη ασκούν τις οικονομικές τους πολιτικές και τις πολιτικές τους στον τομέα της απασχόλησης λαμβάνοντας υπόψη το κοινό συμφέρον, με σκοπό να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων της Ένωσης.~~

Σχόλια

Για τους λόγους που εξηγούνται στο σχολιασμό του άρθρου I-11 παράγραφος 3, το Προεδρείο θεωρεί ότι το άρθρο αυτό πρέπει να διατηρηθεί.

Άρθρο I-14 παρ. 1

Η νέα διατύπωση της παραγράφου 1 του άρθρου 13 ανταποκρίνεται στις πολυάριθμες τροπολογίες που ζητούν η διατύπωση αυτής της παραγράφου να αντιστοιχεί στη διατύπωση της αντίστοιχης νομικής βάσης του μέρους III, δηλαδή το άρθρο 99 ΣΕΚ ((Fischer, de Villepin, Hain, Kuneva, Hjelm-Wallén και άλλοι, Teufel, Mc Avon), εκείνες που θέλουν να προβλέπεται ότι η Ένωση έχει την αρμοδιότητα να συντονίζει τις οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών και εκείνες που ζητούν να υπάρχει αναφορά στο συντονισμό των οικονομικών πολιτικών από την Ένωση και τα κράτη μέλη (de Vries και de Bruijn).

Άρθρο I-14 § 2 (πρώην άρθρο 13§ 3)

Αυτή η παράγραφος διατηρείται αμετάβλητη διότι απλώς αντανακλά την παρούσα κατάσταση, στην οποία ισχύουν ειδικές διατάξεις για τα κράτη μέλη που έχουν υιοθετήσει το ευρώ.

Άρθρο I-14 παρ. 3

Η παράγραφος αυτή δίδει συνέχεια στις τροπολογίες που ζητούν να προστεθεί ο συντονισμός των πολιτικών των κρατών μελών στον τομέα της απασχόλησης (Einem, Mac Avon, Michel και άλλοι, Duhamel και άλλοι, Borrell και άλλοι, Haenel και Badinter).

Άρθρο I-14 παρ. 4

Η παράγραφος αυτή προστέθηκε για να δοθεί συνέχεια στις τροπολογίες που ζητούσαν να προστεθεί σε αυτό το άρθρο ο συντονισμός των κοινωνικών πολιτικών των κρατών μελών (Duhamel και άλλοι, Borrel και άλλοι, Michel και άλλοι, Paciotti και Spini, Lequiller, Santer και άλλοι).

Άρθρο I-15 : Η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας

1. Η αρμοδιότητα της Ένωσης στο πεδίο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφάλειας καλύπτει όλους τους τομείς της εξωτερικής πολιτικής και το σύνολο των θεμάτων που αφορούν την ασφάλεια της Ένωσης, καθώς επίσης τον προοδευτικό καθορισμό κοινής αμυντικής πολιτικής η οποία μπορεί να οδηγήσει σε κοινή άμυνα.
2. Les États membres appuient activement et sans réserve la politique étrangère et de sécurité commune de l'Union dans un esprit de loyauté et de solidarité mutuelle **et respectent les actes adoptés par l'Union dans ce domaine**. Ils s'abstiennent de toute action contraire aux intérêts de l'Union ou susceptible de nuire à son efficacité.

Σχόλια :

Το Προεδρείο θεωρεί ότι οι ιδιομορφίες της αρμοδιότητας της Ένωσης και των κρατών μελών στον τομέα της ΚΕΠΠΑ δικαιολογούν ένα διακριτό άρθρο. Πράγματι, ο τομέας αυτός είναι δύσκολο να ταξινομηθεί είτε ως κοινή αρμοδιότητα, είτε ως τομέας υποστηρικτικής δράσης. Η δυσκολία αυτή, καθώς και η σημασία του τομέα, συνηγορούν υπέρ της διατήρησης χωριστής διάταξης.

Παράγραφος 1.

Προστέθηκε μια νέα παράγραφος στο άρθρο I-15 ώστε να δοθεί συνέχεια στις τροπολογίες που ζητούν να αναφέρεται ρητά στο άρθρο αυτό η ύπαρξη αρμοδιότητας της Ένωσης στον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας (Kaufmann, Balázs) και το περιεχόμενο αυτής της αρμοδιότητας (Duhamel, Marinho, Van Lancker, Hänsch, Berès, Berger, Carnero και Thorning-Schmidt – de Villepin – Kuneva). Η νέα αυτή παράγραφος περιλαμβάνει μια αναφορά στην άμυνα, όπως έχει ζητηθεί με διάφορες τροπολογίες (Fini, Borrell και άλλοι, Λόρδος Mac Lennan, Duff και άλλοι, Rupel, Szent-Iványi, Costa, Azevedo, d'Oliveira Martins, Mains, Roche, Lopez, Κατηφόρης, Mc Avan).

Η διάταξη αυτή δεν απαριθμεί τους στόχων της Ένωσης στον τομέα της ΚΕΠΠΑ δεδομένου ότι οι στόχοι αυτοί απαριθμούνται στο πρώτο άρθρο του Τίτλου Β του Μέρους ΙΙΙ περί της εξωτερικής δράσης της Ένωσης. Το ίδιο ισχύει για τις τροπολογίες που ζητούν την προσθήκη μιας αναφοράς στο γεγονός ότι στον συγκεκριμένο τομέα τα κράτη μέλη ενεργούν συντονισμένα για την ενίσχυση και ανάπτυξη της αμοιβαίας αλληλεγγύης τους, δεδομένου ότι η υποχρέωση αυτή έχει περιληφθεί στο Μέρος ΙΙ του Συντάγματος.

Δεν είναι αναγκαίο να προσδιορίζεται στη διάταξη αυτή ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν να παρεμβαίνουν εκεί όπου η Ένωση έχει αποκλειστική αρμοδιότητα, διότι αυτό προκύπτει από τον ορισμό της αποκλειστικής αρμοδιότητας που δίδεται στο άρθρο Ι-ΙΙ.

Παράγραφος 2.

Η αναφορά στην τήρηση των πράξεων της Ένωσης στον εν λόγω τομέα, που προστέθηκε στην παράγραφο 2, αποσκοπεί στην ενίσχυση των υποχρεώσεων των κρατών μελών στον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, όπως πολλοί προτείνουν.

Άρθρο Ι-16 : Οι τομείς υποστηρικτικής, συντονιστικής ή συμπληρωματικής δράσης

- 1. Η Ένωση μπορεί να εκτελεί δράσεις υποστήριξης, συντονισμού ή συμπλήρωσης. Η έκταση της αρμοδιότητας αυτής καθορίζεται βάσει των διατάξεων του Μέρους ΙΙ.**
- 2. Οι τομείς υποστηρικτικής, συντονιστικής ή συμπληρωματικής δράσης είναι, για τους ευρωπαϊκούς σκοπούς :**
 - η απασχόληση
 - η βιομηχανία
 - η προστασία και η βελτίωση της ανθρώπινης υγείας
 - η παιδεία, η επαγγελματική κατάρτιση, η νεολαία και ο αθλητισμός
 - ο πολιτισμός
 - ο αθλητισμός
 - η πολιτική προστασία από τις καταστροφές.

~~2. Τα κράτη μέλη συντονίζουν, στο πλαίσιο της Ένωσης, τις εθνικές τους πολιτικές στον τομέα της απασχόλησης.~~

4.3. Οι νομικά δεσμευτικές πράξεις οι οποίες θεσπίζονται από την Ένωση βάσει των ειδικών για τους τομείς αυτούς διατάξεων οι οποίες προβλέπονται στο Μέρος Η ΙΙΙ, δεν μπορούν να συμπεριλαμβάνουν εναρμόνιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών.

Σχόλια

Το Προεδρείο θεωρεί ότι το άρθρο αυτό πρέπει να διατηρηθεί διότι είναι απαραίτητο το Σύνταγμα να διευκρινίζει ποιοι είναι οι τομείς των δράσεων υποστήριξης, συντονισμού ή αρμοδιότητας, όπως αυτές αναφέρονται στο Μέρος ΙΙΙ.

*Ο τίτλος του άρθρου αυτού αναδιατυπώθηκε ώστε να ληφθούν υπόψη ορισμένες τροπολογίες που ζητούσαν την αλλαγή του τίτλου του άρθρου. Το Προεδρείο θεωρεί ότι οι όροι «υποστηρικτικές, συντονιστικές ή συμπληρωματικές δράσεις» (*de Villepin, Lequiller*) αντικατοπτρίζουν καλύτερα το περιεχόμενο του άρθρου και το γεγονός ότι η νομοθετική αρμοδιότητα στους συγκεκριμένους τομείς ανήκει στα κράτη μέλη.*

Άρθρο Ι-16 παρ. 1

*Η αναφορά στις διατάξεις του Μέρους ΙΙΙ στην εν λόγω παράγραφο διαγράφηκε, όπως ζητούσαν ορισμένες τροπολογίες (*Kaufmann, Hain, Michel* και άλλοι). Πράγματι, εφόσον μια τέτοια γενικής φύσεως αναφορά υπήρχε ήδη στο άρθρο Ι-11, παράγραφος 6, δεν είναι απαραίτητο να επαναληφθεί στην παρούσα διάταξη.*

Το Προεδρείο θεωρεί ότι δεν είναι απαραίτητο να προστεθεί ειδική αναφορά στην ύπαρξη αρμοδιότητας των κρατών μελών στους τομείς υποστηρικτικής δράσης, δεδομένου ότι η ίδια η φύση της δράσης της Ένωσης στους τομείς αυτούς (υποστήριξη, συντονισμός ή συμπλήρωση της δράσης των κρατών μελών), καθώς και ο ρητός αποκλεισμός της εναρμόνισης, συνεπάγεται ότι η συγκεκριμένη νομοθετική αρμοδιότητα ανήκει στα κράτη μέλη.

Άρθρο I-16 παρ. 2

Για τους λόγους που εξηγούνται ανωτέρω, το Προεδρείο θεωρεί ότι η απαρίθμηση των τομέων υποστηρικτικής, συντονιστικής ή συμπληρωματικής δράσης πρέπει να είναι περιοριστική.

Η απασχόληση διαγράφηκε από τον κατάλογο λόγω της υπαγωγής της στο άρθρο I-14, όπως ζητήθηκε εξ άλλου με αρκετές τροπολογίες (Palacio, Gabaglio, Borrell και άλλοι, Paciotti και Spini, Michel και άλλοι, Dini).

Προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι τροπολογίες που ζητούν να προστεθεί η δημόσια υγεία στη διάταξη αυτή, στον τομέα αυτόν προστέθηκε μια νέα περίπτωση, που διευκρινίζει τις πτυχές που υπάρχουν σε αυτή την κατηγορία αρμοδιοτήτων.

Ο αθλητισμός έχει προστεθεί στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης και της νεολαίας προκειμένου να αντικατοπτρίζεται το σχέδιο νομικής βάσης για τον τομέα αυτό (βλ. Μέρος III).

Ο τομέας της «προστασίας από τις καταστροφές» αντικαταστάθηκε από εκείνον της «πολιτικής προστασίας» που αποτελεί ευρύτερη έννοια και περιλαμβάνει την προστασία από τις καταστροφές, και αυτό για να δοθεί συνέχεια στις σχετικές τροπολογίες (Finii, de Villepin, Teufel, Brok και άλλοι, Palacio).

Το Προεδρείο θεωρεί ότι δεν πρέπει να προστεθούν νέοι τομείς στον κατάλογο. Οι τομείς που πρότειναν τα Μέλη, είτε συνιστούν τομείς που θα πρέπει να περιληφθούν στο άρθρο I-13 (π.χ. προστασία των καταναλωτών, μεταφορές και διευρωπαϊκά δίκτυα, έρευνα, συνεργασία για την ανάπτυξη, κλπ.), είτε έχουν ήδη συμπεριληφθεί σε ευρύτερους τομείς που εμπίπτουν στα άρθρα I-13 ή I-16 (π.χ. μέσα μαζικής ενημέρωσης, που εμπίπτουν τη στιγμή αυτή τόσο στην εσωτερική αγορά όσο και στον πολιτισμό, αστυνομική συνεργασία, που εμπίπτει στον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, κλπ.).

Το Προεδρείο θεωρεί ότι ούτε θα πρέπει να διαγραφούν ορισμένοι τομείς από τον κατάλογο, δεδομένου ότι αυτό θα επέφερε είτε τη διαγραφή ήδη υπάρχουσών νομικών βάσεων (π.χ. για την παιδεία, την επαγγελματική κατάρτιση και τη νεολαία, για τον πολιτισμό) είτε τη μεταβολή της φύσεως της αρμοδιότητας (π.χ. για τη βιομηχανία).

Άρθρο I-16 παρ. 3

Η παράγραφος αυτή διαγράφηκε προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι πολλές τροπολογίες που ζητούσαν την υπαγωγή της απασχόλησης στο άρθρο I-14 (βλ. σχολιασμό του άρθρου αυτού).

Άρθρο I-16 παρ. 4

Το Προεδρείο θεωρεί ότι η παράγραφος αυτή πρέπει να διατηρηθεί χωρίς εξαιρέσεις. Πράγματι, δεδομένου του ορισμού των τομέων υποστηρικτικής, συντονιστικής ή συμπληρωματικής δράσης, οι τομείς στους οποίους μπορεί να υπάρξει εναρμόνιση των νομοθεσιών εμπίπτουν στις συντρέχουσες αρμοδιότητες ή στις αποκλειστικές αρμοδιότητες, αλλά όχι στις υποστηρικτικές δράσεις. Ο αποκλεισμός αυτός της εναρμόνισης συνεπάγεται ότι η νομοθετική αρμοδιότητα ανήκει στα κράτη μέλη.

Άρθρο I-17 : Ρήτρα ευελιξίας

1. Εάν μια δράση της Ένωσης φαίνεται απαραίτητη στο πλαίσιο των καθοριζόμενων στο Μέρος **III** Η πολιτικών για την επίτευξη ενός από τους στόχους που καθορίζονται στο παρόν Σύνταγμα, χωρίς να έχουν προβλεφθεί στο Σύνταγμα οι εξουσίες δράσης που απαιτούνται για το σκοπό αυτό, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα μετά από πρόταση της Επιτροπής και κατόπιν ~~έγκρισης~~ ~~σύμφωνης γνώμης~~ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα.
2. Η Επιτροπή, στο πλαίσιο της διαδικασίας ελέγχου της αρχής της επικουρικότητας που αναφέρεται στο άρθρο **I-9 παράγραφος 3**, εφιστά την προσοχή των εθνικών κοινοβουλίων των κρατών μελών στις προτάσεις που βασίζονται στο παρόν άρθρο.

3. Οι διατάξεις που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος άρθρου δεν μπορούν να περιλαμβάνουν εναρμόνιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών στις περιπτώσεις στις οποίες το Σύνταγμα αποκλείει την εναρμόνιση αυτή.

Σχόλια

Η ύπαρξη της διάταξης αυτής ανταποκρίνεται στην επιθυμία της μεγάλης πλειοψηφίας των μελών της Συνέλευσης να προβλέπεται ένας βαθμός ευελιξίας στο σύστημα.

Άρθρο I-17 παρ. 1

Αυτή η παράγραφος επιχειρεί να ανεύρει μια ισορροπία ανάμεσα στην ανάγκη ευελιξίας κατά την οριοθέτηση αρμοδιοτήτων και την ανάγκη σεβασμού των ορίων στις αρμοδιότητες της Ένωσης. Έτσι, η αναφορά στους στόχους της Ένωσης σε αυτή την παράγραφο έχει ως στόχο να δώσει μια κάποια ευελιξία στο σύστημα, ενώ η αναφορά στο πλαίσιο των καθοριζόμενων στο Μέρος III πολιτικών έχει ως στόχο να εξασφαλισθεί ότι τα μέτρα που θα λαμβάνονται δυνάμει αυτής της διάταξης θα τηρούν τα όρια των αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στην Ένωση από το Σύνταγμα. Κατά την έννοια αυτή, η διάταξη αυτή δεν θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για να διευρυνθούν οι αρμοδιότητες της Ένωσης δια της καθιέρωσης μιας νέας πολιτικής, αλλά μόνο να αναληφθεί μια δράση σε σχέση με μια πολιτική που ήδη προβλέπει το Σύνταγμα.

Οι τροπολογίες που υποβλήθηκαν στην παράγραφο αυτή είναι αντικρουόμενες. Ορισμένες από αυτές τις τροπολογίες ζητούν τον περιορισμό του πεδίου εφαρμογής της εν λόγω διάταξης σε μερικές από τις πολιτικές του Μέρους III (ιδίως στην εσωτερική αγορά και στην οικονομική και νομισματική ένωση, ενώ άλλες τροπολογίες ζητούν αντιθέτως τη διαγραφή κάθε αναφοράς στο Μέρος III, ώστε να διευρυνθεί το πεδίο εφαρμογής του άρθρου I-17.

Το Προεδρείο διατήρησε τον κανόνα της ομοφωνίας διότι θεωρεί ότι η σημασία του θέματος απαιτεί ένα δεσμευτικό κανόνα ψηφοφορίας. Το Προεδρείο θεωρεί επίσης ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρέπει να συμμετέχει στην έγκριση των πράξεων βάσει αυτής της διάταξης δίνοντας την έγκρισή του και όχι με απλή γνώμη, όπως συμβαίνει τώρα.

Η δυνατότητα να εισαχθεί στο άρθρο αυτό μια απλουστευμένη διαδικασία αναθεώρησης του Συντάγματος για τα άρθρα I-9 έως I-16 πρέπει να εξεταστεί στο ευρύτερο πλαίσιο της διαδικασίας αναθεώρησης του Συντάγματος.

Άρθρο I-17 § 2

Οι υποβληθείσες για την παράγραφο αυτή τροπολογίες εξετάστηκαν στο πλαίσιο της εξέτασης του Πρωτοκόλλου για τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

Άρθρο I-17 § 3

Το Προεδρείο θεωρεί ότι η παράγραφος αυτή πρέπει να διατηρηθεί δεδομένου ότι η παράγραφος αυτή επαναλαμβάνει τα όρια που έχουν καθοριστεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με την προσφυγή στο άρθρο 308 της ΣΕΚ.

ΤΙΤΛΟΣ IV : ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

[Δεν αλλάζει σε αυτό το στάδιο : βλ. εισαγωγικό σημείωμα.]

ΤΙΤΛΟΣ V : ΑΣΚΗΣΗ ΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Κεφάλαιο I : Κοινές διατάξεις

Άρθρο I-32 : Οι νομικές πράξεις της Ένωσης

1. Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων που της ανατίθενται από το Σύνταγμα, η Ένωση χρησιμοποιεί ως νομικά μέσα, σύμφωνα με τις διατάξεις του Μέρους III, τον ευρωπαϊκό νόμο, τον ευρωπαϊκό νόμο-πλαίσιο, τον ευρωπαϊκό κανονισμό, την ευρωπαϊκή απόφαση, τις συστάσεις και τις γνώμες.

Ο ευρωπαϊκός νόμος αποτελεί νομοθετική πράξη γενικής ισχύος. Είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο αποτελεί νομοθετική πράξη που δεσμεύει κάθε κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνει την επιλογή του τύπου και των μέσων στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών.

Ο ευρωπαϊκός κανονισμός αποτελεί μη νομοθετική πράξη γενικής ισχύος για την εφαρμογή νομοθετικών πράξεων και ορισμένων ειδικών διατάξεων του Συντάγματος. **Είτε είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος, είτε δεσμεύει κάθε κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνει την επιλογή του τύπου και των μέσων στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών.**

Η ευρωπαϊκή απόφαση αποτελεί μη νομοθετική πράξη δεσμευτική ως προς όλα τα μέρη της. Όταν ορίζει αποδέκτες, είναι δεσμευτική μόνο για αυτούς.

Οι συστάσεις και οι γνώμες που εκδίδονται από τα θεσμικά όργανα δεν έχουν δεσμευτικά αποτελέσματα.

2. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, όταν τους υποβληθεί πρόταση νομοθετικής πράξης, δεν εκδίδουν πράξη που δεν προβλέπεται από **το παρόν άρθρο στο σχετικό τομέα**.

Σχόλια

Οι τροπολογίες σε αυτό το άρθρο αναφέρονται σε πολύ διαφορετικά ζητήματα, ή αντανακλούν απομονωμένες θέσης και βαίνουν προς διάφορες κατευθύνσεις. Εντούτοις, ορισμένες είναι δυνατό να ομαδοποιηθούν γύρω από τρία ζητήματα :

Πολλές τροπολογίες ζητούν να προστεθεί ένας τύπος κανονισμού που θα αναπαρήγαγε τα χαρακτηριστικά της σημερινής οδηγίας (Farnleitner, ο οποίος προτείνει μια ιδιαίτερη πράξη αποκαλούμενη οδηγία, Santer κ.ά. οι οποίοι προτείνουν την ονομασία «κανονισμός-πλαίσιο», De Vries και De Bruijn, Tiilikainen κ.ά., Schluter και Dam Kristensen οι οποίοι προτείνουν να προστεθεί ορισμός υπό την ονομασία «κανονισμός»). Το Προεδρείο προτείνει να υιοθετηθεί η ουσία αυτών τροπολογιών και, συνεπώς, να προβλεφθεί μια κατηγορία κανονισμών που θα αναπαρήγαγε τα χαρακτηριστικά της σημερινής οδηγίας, ώστε να είναι έτσι διαθέσιμο, στη σφαίρα του μη νομοθετικού, ένα μέσο υποχρεωτικό για τα κράτη μέλη ως προς το αποτέλεσμα, αλλά εύκαμπτο ως προς τα μέσα.

Κάποιες τροπολογίες ζητούν την κατάργηση της παραγράφου 2 που αφορά τον περιορισμό της προσφυγής στις άτυπες πράξεις (Lopes και Lobo Antunes, Fayot, Kaufmann, Santer κ.ά., Borrell κ.ά., De Vries και De Bruijn). Άλλες τροπολογίες, μολονότι στηρίζουν το στόχο που επιδιώκει αυτή η παράγραφος, προτείνουν να μεταφερθεί στο παλαιό άρθρο 25 (Kohout, Tiilikainen κ.ά.) Μια τροπολογία (Azevedo και Nazaré Pereira) προτείνει εναλλακτική διατύπωση. Το Προεδρείο έχει τροποποιήσει αυτή την παράγραφο με το στόχο να γίνει σαφέστερη η διατύπωσή της.

Αρκετές τροπολογίες ζητούν να προστεθεί μια νέα κατηγορία νόμου, ο οργανικός νόμος. Ο οργανικός νόμος θα κάλυπτε μέτρα βεληνεκούς ενδιάμεσου ανάμεσα στο Σύνταγμα και το νόμο, θα υπέκειτο σε μια ειδική διαδικασία αυστηρότερη από τη νομοθετική διαδικασία. Για κάποιο Μέλος της Συνέλευσης, αυτή η κατηγορία πράξεων θα μπορούσε να αντιπροσωπεύσει ένα είδος ήπιας διαδικασίας συνταγματικής αναθεώρησης.

Παρά το ενδιαφέρον του, το Προεδρείο προτίμησε να μην επιλέξει αυτές τις τροπολογίες. Υπενθυμίζει συναφώς πολλά στοιχεία :

- Ο οργανικός νόμος είναι ένα νομικός μηχανισμός άγνωστος στην έννομη τάξη πολλών κρατών μελών. Όπου υφίσταται οργανικός νόμος, χρησιμεύει για να προστατεύει, με διαδικασίες πολύπλοκότερες από εκείνες των κοινών νόμων, ορισμένους τομείς μεγάλης σημασίας. Πρόκειται, παραδείγματος χάρι, για νόμους που αναπτύσσουν τα θεμελιώδη δικαιώματα. Όταν ένας τομέας επιφυλάσσεται στο οργανικό νόμο, δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο κοινού νόμου. Ένας οργανικός νόμος δεν μπορεί να τροποποιηθεί από κοινό νόμο.*
- Μέσα στο νομικό σύστημα της Ένωσης, όπου οι πράξεις υιοθετούνται σε συνάρτηση προς ατομικές νομικές βάσεις, ο οργανικός νόμος δεν δικαιολογείται. Προκειμένου να τροποποιηθεί μια πράξη που εκδόθηκε βάσει ενός συγκεκριμένου άρθρου, απαιτείται άλλη πράξη που να εκδοθεί βάσει του ιδίου άρθρου και, επομένως, πάντα δυνάμει της ίδιας διαδικασίας. Το σύστημα των νομικών βάσεων παράγει ένα αποτέλεσμα απομόνωσης μεταξύ των θεμάτων η οποία καθιστά άχρηστη μια έννοια όπως αυτή του «οργανικού νόμου».*
- Η προσθήκη ενός νέου τύπου πράξης που, εξάλλου, είναι ξένος προς τις νομικές παραδόσεις πολλών κρατών μελών, πιθανόν να μη συμβάλει στη σαφήνεια του νομικού συστήματος της Ένωσης.*

Άρθρο I-33 : Οι νομοθετικές πράξεις

1. Ο ευρωπαϊκός νόμος και ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο εκδίδονται από κοινού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, σύμφωνα με τη **συνήθη** νομοθετική διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο **[πρώην - 251]**. Εάν τα δύο θεσμικά όργανα δεν συμφωνήσουν, η πράξη δεν εκδίδεται.

Στις ειδικές περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο [...] του Μέρους ΙΙΙ, ο νόμος και ο νόμος-πλαίσιο μπορούν να εκδίδονται μετά από πρωτοβουλία ομάδας κρατών μελών σύμφωνα με το άρθρο [πρώην -251].

2. Στις ειδικές περιπτώσεις που προβλέπονται από το Σύνταγμα, ο ευρωπαϊκός νόμος και ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο εκδίδονται από **το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με τη συμμετοχή του Συμβουλίου ή από το Συμβούλιο με τη συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σύμφωνα με ειδικές νομοθετικές διαδικασίες.**
3. ~~Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, όταν ενεργούν στο πλαίσιο διαδικασίας, συνεδριάζουν δημοσίως.~~

Σχόλια

Με ορισμένες τροπολογίες εκφράζεται αντίθεση στο να προβλεφθούν εξαιρέσεις στο γενικό κανόνα της έκδοσης νομοθετικών πράξεων σύμφωνα με τη νομοθετική διαδικασία (Kirkhope, Kaufmann, Duff κ.α., Meyer, Dini κ.α., Duhamel κ.α., Michel κ.α., Brok κ.α., Paccioti, Lamassoure, Borrell κ.α., Costa και d'Oliveira, Stockton και Voggenhuber κ.α.). Με άλλες τροπολογίες, ενώ γίνεται δεκτό να προβλεφθούν εξαιρέσεις, εκφράζονται ορισμένες ανησυχίες όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής του γενικού κανόνα, και ζητείται να προσδιορίζονται σαφώς οι εξαιρέσεις (Kohout, Brok κ.α. ο οποίος προτείνει επιπλέον να εφαρμόζεται ο γενικός κανόνας όταν έχει λήξει η προθεσμία των 5 ετών, Tiilikainen κ.α. και De Vries και de Bruijn). Με ορισμένες τροπολογίες ζητείται στην περίπτωση των εξαιρέσεων, να ζητείται η γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και να ασκεί η Επιτροπή τη νομοθετική πρωτοβουλία (Fischer, Kunene και Tiilikainen κ.α.). Όλες αυτές οι τροπολογίες επιβεβαιώνουν οριστικά ότι ο γενικός κανόνας για την έκδοση νομοθετικών πράξεων πρέπει να είναι η νομοθετική διαδικασία.

Το Προεδρείο, όταν εξέτασε την κατάταξη των νομικών βάσεων, καθώς και τις διαδικασίες, κατέληξε, βάσει των τροπολογιών και της συζήτησης στην ολομέλεια, στο συμπέρασμα ότι το επίθετο «νομοθετική» χρησιμοποιούμενο για να περιγράψει τη διαδικασία που αποτελεί τον γενικό κανόνα μπορεί να οδηγήσει σε εσφαλμένη αντίληψη, διότι φαίνεται να αποτελεί το καθοριστικό κριτήριο και όχι τη συνέπεια του «νομοθετικού» χαρακτήρα της πράξης. Το Προεδρείο αποφάσισε να προσδιορίσει την εμβέλειά της ως νομοθετικής διαδικασίας κοινού δικαίου, χαρακτηρίζοντάς την «συνήθη νομοθετική διαδικασία», με σκοπό να μην αποκλεισθεί ο νομοθετικός χαρακτήρας των πράξεων οι οποίες ενδέχεται να εκδίδονται, σε πολύ περιορισμένο αριθμό από το Κοινοβούλιο ή από το Συμβούλιο με διαφόρους βαθμούς συμμετοχής του άλλου νομοθετούντος κλάδου, δυνάμει διαδικασιών αναμφίβολα μεν νομοθετικών, αλλά, συγχρόνως, ειδικών.

Το σύστημα που περιγράφεται από το σχέδιο άρθρου I-33 προϋποθέτει ότι οι νομοθετικές πράξεις εκδίδονται πάντα από το νομοθέτη. Κατά γενικό κανόνα εκδίδονται από κοινού και επί ίσης βάσης από τους δύο νομοθετούντες κλάδους σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία που προβλέπεται στο σχέδιο άρθρου I-33. Σε ορισμένες όμως ειδικές περιπτώσεις εκδίδονται σύμφωνα με ειδικές νομοθετικές διαδικασίες από το Κοινοβούλιο με ορισμένη συμμετοχή του Συμβουλίου ή από το Συμβούλιο (το οποίο ενεργεί ως νομοθέτης, δηλαδή υπόκειται στους κανόνες διαφάνειας και επικουρικότητας) με ορισμένη συμμετοχή του Κοινοβουλίου.

Οι τροποποιήσεις του σχεδίου άρθρου I-33 ανταποκρίνονται στους προαναφερόμενους προβληματισμούς.

Όσον αφορά τις τροπολογίες με τις οποίες ζητείται να ορίζονται σαφώς οι εξαιρέσεις πρέπει να υπενθυμιστεί ότι το Προεδρείο είχε ανακοινώσει κατά τη συζήτηση σχετικά με το πρώτο σχέδιο άρθρων ότι η Συνέλευση θα διέθετε κατάλογο που θα προσδιόριζε την εμβέλεια της επέκτασης του γενικού κανόνα της έκδοσης νομοθετικών πράξεων σύμφωνα με τη νομοθετική διαδικασία. Ο κατάλογος αυτός διαβιβάστηκε στους εμπειρογνώμονες των νομικών υπηρεσιών οι οποίοι προσαρμόσαν αναλόγως τις νομικές βάσεις του Μέρους III του Συντάγματος (CONV 729/03). Το έγγραφο που περιέχει το Μέρος III σχολιασμένο (έγγρ. CONV 727/03) το οποίο υποβάλλεται στα μέλη της Συνέλευσης ενόψει της ολομέλειας της 30ής/31ης Μαΐου, περιλαμβάνει στο παράρτημα II εξαντλητικό κατάλογο των νομικών βάσεων για τις οποίες προτείνει το Προεδρείο τροποποίηση της διαδικασίας λήψεως αποφάσεων.

Το Προεδρείο προσαρμόσε το δεύτερο εδάφιο της πρώτης παραγράφου σύμφωνα με το σχέδιο άρθρων για το χώρο δικαιοσύνης, ελευθερίας και ασφάλειας. Πρόκειται για τον ιδιαίτερο χαρακτήρα της νομοθετικής διαδικασίας σχετικά με την πρωτοβουλία ομάδας κρατών μελών. Παρόμοια δυνατότητα προβλέπεται στο [πρώην άρθ. 251], του οποίου το τροποποιημένο κείμενο περιέχεται στο σχέδιο άρθρων του Μέρους III που αφορά τα Όργανα.

Το Προεδρείο αποφάσισε να απαλείψει την τελευταία παράγραφο. Η αρχή της διαφάνειας προβλέπεται με μεγαλύτερη ακρίβεια στο σχέδιο άρθρου I-49.

Άρθρο I-34 : Οι μη νομοθετικές πράξεις

1. Το Συμβούλιο και η Επιτροπή, ~~καθώς και η Κεντρική Ευρωπαϊκή Τράπεζα~~, εκδίδουν ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή ευρωπαϊκές αποφάσεις στις περιπτώσεις που προβλέπονται στα άρθρα I-35 και I-36 και 28 καθώς και στις περιπτώσεις που προβλέπονται με ειδική μνεία στο Σύνταγμα. **Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς και ευρωπαϊκές αποφάσεις όταν της το επιτρέπει το Σύνταγμα.**
2. Το Συμβούλιο και η Επιτροπή, καθώς και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα όταν της το επιτρέπει το Σύνταγμα, εκδίδουν συστάσεις.

Σχόλια

Οι ελάχιστες τροπολογίες του άρθρου αποκλίνουν μεταξύ τους.

Το Προεδρείο προτείνει να διαχωριστεί η φράση σχετικά με την Κεντρική Τράπεζα για λόγους σαφήνειας, επειδή η εν λόγω τράπεζα δεν εκδίδει τους κανονισμούς και τις αποφάσεις που προβλέπονται στα άρθρα I-35 και I-36.

Το Προεδρείο προτείνει να προστεθεί δεύτερη παράγραφος, την οποία κρίνει αναγκαία, αφού οι νομικές βάσεις του Μέρους III προτείνουν ανά περίπτωση την ή τις δεσμευτικές νομοθετικές πράξεις που είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν. Εφόσον οι ισχύουσες συνθήκες δεν προβλέπουν συγκεκριμένη νομοθετική πράξη και χρησιμοποιούν γενικούς όρους όπως π.χ. «μέτρα», συμπεριλαμβάνεται και η έκδοση συστάσεων. Θα πρέπει επομένως να προβλεφθεί γενική διάταξη προκειμένου να διατηρηθεί η δυνατότητα προσφυγής σε παρόμοια μη δεσμευτική πράξη.

Άρθρο I-35 : Οι κατ' εξουσιοδότηση κανονισμοί

1. Ο ευρωπαϊκός νόμος και ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο μπορούν να αναθέτουν στην Επιτροπή την εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση κανονισμών που συμπληρώνουν ή τροποποιούν ορισμένα μη ουσιώδη στοιχεία του νόμου ή του νόμου-πλαίσιο.

Ο ευρωπαϊκός νόμος και ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο οριοθετούν σαφώς τους στόχους, το περιεχόμενο, την έκταση και τη διάρκεια της εξουσιοδότησης. Τα ουσιώδη στοιχεία ενός τομέα δεν είναι δυνατόν να αποτελέσουν αντικείμενο εξουσιοδότησης. Ρυθμίζονται μόνο από τον νόμο ή τον νόμο-πλαίσιο.

2. **Οι** ευρωπαϊκοί νόμοι **και οι** ευρωπαϊκοί νόμοι-πλαίσια οριοθετούν ρητώς τις προϋποθέσεις εφαρμογής στις οποίες υπόκειται η εξουσιοδότηση. **Οι προϋποθέσεις αυτές μπορούν να συνίστανται στις ακόλουθες δυνατότητες :**

- το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο μπορούν να αποφασίσουν την ανάκληση της εξουσιοδότησης,
- ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός μπορεί να τεθεί σε ισχύ μόνο εφόσον, εντός της προθεσμίας που καθορίζει ο νόμος ή ο νόμος-πλαίσιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο δεν εκφράσουν αντιρρήσεις.
- ~~— ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός διατηρεί την ισχύ του για διάστημα που καθορίζεται στο νόμο ή στο νόμο-πλαίσιο. Η ισχύς τους μπορεί να παραταθεί, μετά από πρόταση της Επιτροπής, με απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.~~

Για τους σκοπούς του προηγούμενου εδαφίου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφασίζει με πλειοψηφία των μελών του και το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Σχόλια

Όσον αφορά την κατ' εξουσιοδότηση πράξη, πολλές τροπολογίες αφορούν τον ορισμό των κατ' εξουσιοδότηση κανονισμών. Υποστηρίζονται δε διαφορετικές θέσεις. Το Προεδρείο συνεπώς διατηρεί την παρ. 1 ως έχει.

Όσον αφορά τους όρους εφαρμογής της κατ' εξουσιοδότηση πράξης, το Προεδρείο προτείνει να τροποποιηθεί το πρώτο εδάφιο της παρ. 2, ώστε να καταστεί σαφέστερο ότι οι όροι αυτοί καθορίζονται ανά περίπτωση από το νόμο ή το νόμο πλαίσιο που επιτρέπει την εξουσιοδότηση και ότι οι όροι δεν αποτελούν υποχρεωτικό στοιχείο παρόμοιου νόμου ή νόμου πλαισίου.

Σε πολλές τροπολογίες (Villepin, Schlüter, Hjelm-Wallén, Bères, Brok κ.ά. και Roche) καθώς και εκ μέρους πολλών ομιλητών κατά τη συζήτηση στην ολομέλεια, ζητήθηκε να μπορεί το Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο να αποφασίζουν χωριστά την ανάκληση της εξουσιοδότησης. Το Προεδρείο έλαβε υπόψιν την τροπολογία κατά τη διατύπωση της πρώτης περίπτωσης.

Σε πολλές τροπολογίες ζητήθηκε να απαλειφθεί η δυνατότητα πρόβλεψης ρήτρας λήξης ισχύος ενός κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού μετά από ορισμένο διάστημα (sunset clause) (Andriukaitis κ.ά., Lopes και Lobo Antunes, Fischer, De Vries και de Bruijn, Michel κ.ά., Santer κ.ά. και Fayot). Σε άλλες τροπολογίες προτείνονται εναλλακτικές διατυπώσεις (Marinho και Van Lancker). Όσοι προτείνουν την απαλοιφή της παραγράφου θεωρούν ότι η ρήτρα λήξης της ισχύος θα μπορούσε να αποτελέσει πηγή αβεβαιότητας και προβλημάτων για την νομική ασφάλεια. Το Προεδρείο αποφάσισε συνεπώς την απαλοιφή της περίπτωσης.

Άρθρο I-36 : Οι εκτελεστικές πράξεις

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα εσωτερικού δικαίου για την εφαρμογή των νομικά δεσμευτικών πράξεων της Ένωσης.
2. Όταν απαιτούνται ενιαίες προϋποθέσεις για την εφαρμογή των δεσμευτικών πράξεων της Ένωσης, οι πράξεις αυτές μπορούν να αναθέτουν εκτελεστικές αρμοδιότητες στην Επιτροπή ή, σε ειδικές περιπτώσεις και στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο I-39, στο Συμβούλιο.
3. **Ο νόμος θεσπίζει προηγουμένως τους γενικούς κανόνες και αρχές σχετικά με τους όρους ελέγχου των εκτελεστικών πράξεων της Ένωσης εκ μέρους των κρατών μελών.**
4. Οι εκτελεστικές πράξεις της Ένωσης περιβάλλονται τον τύπο του ευρωπαϊκού εκτελεστικού κανονισμού ή της ευρωπαϊκής εκτελεστικής απόφασης.

Σχόλια

Σε ορισμένες τροπολογίες διευκρινίζεται ότι πρόκειται για διατυπώσεις ελέγχου των κρατών μελών (Villepin, Farnleitner, Fini, Lopes και Lobo Antunes). Το Προεδρείο προσέθεσε τη διευκρίνιση στο σχέδιο άρθρου.

Λίγες μόνον τροπολογίες είναι αντίθετες με την εφαρμογή της νομοθετικής διαδικασίας για τον καθορισμό των διατυπώσεων ελέγχου και προτιμούν την ισχύουσα διαδικασία. Το Προεδρείο προτείνει να διατηρηθεί η συνήθης νομοθετική διαδικασία.

Πολλές τροπολογίες τάσσονται κατά των ισχυόντων μηχανισμών επιτροπολογίας και προτείνουν απαλοιφή της παρ. 3. Με το ίδιο πνεύμα, άλλες τροπολογίες προτείνουν να περιορισθούν οι μηχανισμοί ελέγχου μόνον στις συμβουλευτικές επιτροπές. Όσον αφορά θέμα που εμπίπτει στο παράγωγο δίκαιο, το Προεδρείο προτείνει να μη τροποποιηθεί το σχέδιο άρθρου.

Άρθρο I-37 : Κοινές αρχές που διέπουν τις νομικές πράξεις της Ένωσης

1. Όταν το Σύνταγμα δεν επιβάλλει συγκεκριμένη πράξη, τα θεσμικά όργανα αποφασίζουν, τηρουμένων των εφαρμοστέων διαδικασιών, ποιον τύπο πράξης θα εκδώσουν σε κάθε περίπτωση σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας που προβλέπεται στο άρθρο I-9.
2. Ο ευρωπαϊκός νόμος, ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο, ο ευρωπαϊκός κανονισμός και η ευρωπαϊκή απόφαση αιτιολογούνται και παραπέμπουν στις προτάσεις ή γνώμες που προβλέπονται από το παρόν Σύνταγμα.

Σχόλια

Το εν λόγω σχέδιο άρθρου συγκέντρωσε ευρεία συναίνεση.

Άρθρο I-38 : Δημοσίευση και έναρξη ισχύος

1. Ο ευρωπαϊκός νόμος και ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο που εκδίδονται σύμφωνα με τη **συνήθη** νομοθετική διαδικασία υπογράφονται από τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου. Στις άλλες περιπτώσεις υπογράφονται από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου **ή από τον Πρόεδρο του Κοινοβουλίου**. Οι νόμοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι νόμοι-πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αρχίζουν να ισχύουν από την ημερομηνία που ορίζουν ή, άλλως, την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή τους.
2. Οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί ~~της Επιτροπής ή του Συμβουλίου~~ και οι ευρωπαϊκές αποφάσεις, όταν δεν καθορίζουν τους αποδέκτες τους ή όταν απευθύνονται σε όλα τα κράτη μέλη, **υπογράφονται από τον Πρόεδρο του οργάνου που τους εκδίδει**, δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αρχίζουν να ισχύουν από την ημερομηνία που ορίζουν ή, άλλως, την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή τους.
3. Οι άλλες αποφάσεις κοινοποιούνται στους αποδέκτες τους και αρχίζουν να παράγουν αποτελέσματα με την κοινοποίησή τους.

Σχόλια

Το Προεδρείο τροποποίησε την 1η παράγραφο προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι τροποποιήσεις του σχεδίου του άρθρου I-33.

Η τροποποίηση της δεύτερης παραγράφου έχει ως στόχο να ληφθούν υπόψη οι πράξεις που θεσπίζονται από την κεντρική Τράπεζα και να θεσπισθεί παράλληλη ρύθμιση με την υπογραφή των νομοθετικών πράξεων.

Κεφάλαιο II

Άρθρο I-39 : Ειδικές διατάξεις εφαρμογής της κοινής εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφάλειας

1. Η Ευρωπαϊκή Ένωση ~~δεσμεύεται να~~ **ασκεί** μια κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας βασισμένη στην ~~προοδευτική~~ ανάπτυξη της αμοιβαίας πολιτικής αλληλεγγύης των κρατών μελών, στον ~~προοδευτικό~~ προσδιορισμό των ζητημάτων γενικού ενδιαφέροντος και στην επίτευξη διαρκώς μεγαλύτερου βαθμού σύγκλισης των δράσεων των κρατών μελών.
2. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προσδιορίζει τα στρατηγικά συμφέροντα της Ένωσης και καθορίζει τους στόχους της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας. Το Συμβούλιο των Υπουργών εκπονεί την πολιτική αυτή **στο πλαίσιο των στρατηγικών γραμμών που καθορίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο** και σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Μέρος III του Συντάγματος.
3. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο των Υπουργών λαμβάνουν τις αναγκαίες αποφάσεις.
4. Η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας υλοποιείται από τον Υπουργό Εξωτερικών της Ένωσης και από τα κράτη μέλη με τη χρησιμοποίηση των εθνικών μέσων και των μέσων της Ένωσης.

5. Τα κράτη μέλη συνεννοούνται εντός του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για κάθε ζήτημα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας γενικού ενδιαφέροντος, προκειμένου να καθορίζουν μια κοινή προσέγγιση. Ειδικές διατάξεις εφαρμογής της κοινής εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφάλειας Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν, με τη σύγκλιση των ενεργειών τους, ότι η Ένωση είναι σε θέση να υπερασπίζεται τα συμφέροντά της και τις αξίες της στη διεθνή σκηνή. Τα κράτη μέλη είναι αλληλέγγυα μεταξύ τους.
6. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο γνωμοδοτεί **τακτικά** για τις κύριες πτυχές και τις βασικές επιλογές της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας και ενημερώνεται για την εξέλιξή της.
7. Σε θέματα κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο των Υπουργών λαμβάνουν αποφάσεις ομόφωνα, εκτός των περιπτώσεων που προβλέπονται στο Μέρος ΙΙΙ του Συντάγματος. Αποφαίνονται κατόπιν προτάσεως κράτους μέλους, ή του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης **ή του Υπουργού με την υποστήριξη της Επιτροπής, μόνου ή από κοινού με την Επιτροπή. Οι ευρωπαϊκοί νόμοι και οι ευρωπαϊκοί νόμοι-πλαίσια εξαιρούνται.**
8. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει ομόφωνα ότι το Συμβούλιο λαμβάνει αποφάσεις με ειδική πλειοψηφία και σε άλλες περιπτώσεις πλην αυτών που προβλέπονται στο Μέρος ΙΙΙ του Συντάγματος.

Σχόλια

1. *Παράγραφος 1 : πολλά μέλη της Συνέλευσης ζήτησαν αυστηρότερη διατύπωση της πρώτης παραγράφου, κυρίως με την εξάλειψη των αναφορών στον εξελικτικό χαρακτήρα της ΚΕΠΠΑ (που προτείνεται μεταξύ άλλων από τον κ. Duff και άλλα 19 μέλη της Συνέλευσης, τον κ. Farnleitner, τον κ. Borrell και 2 μέλη της Συνέλευσης, τον κ. Fini, τον κ. Lamassoure, τον κ. Fischer, την κα Hjelm-Wallen και άλλα 4 μέλη της Συνέλευσης, τον κ. Voggenhuber και άλλα 2 μέλη της Συνέλευσης, τον κ. Speroni, τον κ. Svensson, την κα Thorning-Schmidt).*

2. *Παράγραφος 2 : η προσθήκη των λέξεων «στο πλαίσιο των στρατηγικών γραμμών που θεσπίζονται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο» έχει σκοπό να καταστήσει σαφέστερο το ρόλο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και το γεγονός ότι το Συμβούλιο των Υπουργών εκπονεί την ΚΕΠΠΑ στο πλαίσιο που καθορίζεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (πρόταση του κ. Farnleitner). Επισημαίνεται ότι και άλλα μέλη της Συνέλευσης ζήτησαν επίσης να γίνεται αναφορά στις κατευθυντήριες γραμμές («guidelines») που καθορίζονται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (συγκεκριμένα ο κ. Brok και άλλα 28 μέλη της Συνέλευσης).*
3. *Παράγραφος 6 : διάφορα μέλη της Συνέλευσης πρότειναν να διευκρινισθεί ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρέπει να ενημερώνεται ανά τακτά διαστήματα (συγκεκριμένα πρόταση του κ. Duff και 19 άλλων μελών της Συνέλευσης, του κ. Meyer, του κ. Borrell και άλλων 2 μελών της Συνέλευσης).*
4. *Παράγραφος 7 : το θέμα της διαδικασίας λήψης αποφάσεων στην ΚΕΠΠΑ έδωσε λαβή για πολυάριθμα σχόλια. Ορισμένα μέλη της Συνέλευσης θα ήθελαν να ισχύει κατά γενικό κανόνα η ειδική πλειοψηφία. Άλλα μέλη της Συνέλευσης διαφωνούν με την πρόταση αυτή και επιθυμούν τη διατήρηση του κανόνα της ομοφωνίας. Το Προεδρείο έκρινε ότι, δεδομένων αυτών των αποκλίσεων, είναι προτιμότερη η διατήρηση της ομοφωνίας ως γενικού κανόνα, αλλά με παράλληλη διεύρυνση του τομέα των παρεκκλίσεων όπου ισχύει η ειδική πλειοψηφία σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου [...] του Μέρους III. Επιπλέον, στην παράγραφο 8 του παρόντος άρθρου προβλέπεται ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει την περαιτέρω διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της ειδικής πλειοψηφίας. Διευκρινίστηκε επίσης ότι στην ΚΕΠΠΑ δεν υπάρχουν νομοθετικές πράξεις.*
5. *Παράγραφος 7 : Οι διατάξεις που αφορούν το δικαίωμα πρωτοβουλίας τροποποιήθηκαν για να γίνει σαφέστερη η διάκριση μεταξύ δύο υποθέσεων. Αφενός, ο Υπουργός μπορεί να υποβάλει στο Συμβούλιο, σε ατομική βάση, προτάσεις στον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας. Αφετέρου, μπορεί να επιλέγει να υποβάλει τις προτάσεις αυτές με την υποστήριξη της Επιτροπής, εφόσον το αποφασίσει. Η υπόθεση αυτή διαφέρει επίσης της περίπτωσης της «κοινής πρότασης», στην οποία ο υπουργός είναι υπεύθυνος για τις πτυχές ΚΕΠΠΑ, ενώ η Επιτροπή είναι υπεύθυνη για τις λοιπές πτυχές της εξωτερικής δράσης.*

Άρθρο I-40 : Ειδικές διατάξεις εφαρμογής της κοινής αμυντικής πολιτικής

1. Η κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας ~~η οποία~~ αποτελεί εγγενές στοιχείο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας. **Εξασφαλίζει** στην Ένωση επιχειρησιακή ικανότητα βασισμένη σε **μη στρατιωτικά και** στρατιωτικά μέσα ~~και μη στρατιωτικά~~. Η Ένωση μπορεί να κάνει χρήση των μέσων αυτών σε αποστολές εκτός της Ένωσης **προκειμένου να** διασφαλίζει τη διατήρηση της ειρήνης, **την πρόληψη των συγκρούσεων** και την ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας, σύμφωνα με τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. **Η εκτέλεση των καθηκόντων αυτών βασίζεται στις ικανότητες που παρέχουν τα κράτη μέλη.**
2. Η κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας περιλαμβάνει την προοδευτική χάραξη κοινής αμυντικής πολιτικής της Ένωσης. Η κοινή αμυντική πολιτική θα οδηγήσει στην κοινή άμυνα άμα το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο λάβει σχετική απόφαση με ομοφωνία· στην περίπτωση αυτή, συστήνει στα κράτη μέλη την υιοθέτηση μιας τέτοιας απόφασης, σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

Η πολιτική της Ένωσης κατά την έννοια του παρόντος άρθρου δεν θίγει τον ειδικό χαρακτήρα της πολιτικής ασφάλειας και άμυνας ορισμένων κρατών μελών, σέβεται τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη Συνθήκη του Βόρειου Ατλαντικού για ορισμένα κράτη μέλη που θεωρούν ότι η κοινή άμυνά τους υλοποιείται στο πλαίσιο του Οργανισμού της Συνθήκης του Βόρειου Ατλαντικού (NATO), και συνάδει με την κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας που θεσπίζεται στο πλαίσιο αυτό.

3. Τα κράτη μέλη θέτουν στη διάθεση της Ένωσης, για την εφαρμογή της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας, **μη στρατιωτικές και** στρατιωτικές ~~και μη στρατιωτικές~~ ικανότητες, προκειμένου να συμβάλουν στους στόχους που έχει καθορίσει το Συμβούλιο. **Τα κράτη μέλη που συγκροτούν μεταξύ τους πολυεθνικές δυνάμεις μπορούν επίσης να θέτουν τις δυνάμεις αυτές στη διάθεση της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας.**

Τα κράτη μέλη δεσμεύονται να βελτιώσουν προοδευτικά τις στρατιωτικές τους ικανότητες. Δημιουργείται Ευρωπαϊκός Οργανισμός Εξοπλισμών, Στρατηγικών Ερευνών και Στρατιωτικών Ικανοτήτων για να προσδιορίζει τις επιχειρησιακές ανάγκες, να προωθεί μέτρα για την ικανοποίησή τους, να συμβάλλει στον προσδιορισμό και ενδεχομένως στην υλοποίηση κάθε μέτρου χρήσιμου για την ενίσχυση της βιομηχανικής και τεχνολογικής βάσης του αμυντικού τομέα, **[συμμετοχή στον προσδιορισμό ευρωπαϊκής πολιτικής ικανοτήτων και εξοπλισμών]** και για να επικουρεί το Συμβούλιο στην αξιολόγηση της βελτίωσης των στρατιωτικών ικανοτήτων.

~~Τα κράτη μέλη που συγκροτούν μεταξύ τους πολυεθνικές δυνάμεις μπορούν επίσης να θέτουν τις δυνάμεις αυτές στη διάθεση της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας.~~

4. Οι αποφάσεις σχετικά με την εφαρμογή της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας, καθώς και αυτές που αφορούν την πραγματοποίηση μιας αποστολής βάσει του παρόντος άρθρου, λαμβάνονται από το Συμβούλιο ομόφωνα ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης ή ενός κράτους μέλους. Ο Υπουργός Εξωτερικών μπορεί να προτείνει την προσφυγή σε εθνικά μέσα καθώς και στα μέσα της Ένωσης, ενδεχομένως από κοινού με την Επιτροπή.
5. Το Συμβούλιο μπορεί να αναθέτει την εκτέλεση μιας αποστολής, στο πλαίσιο της Ένωσης, σε ομάδα κρατών μελών **προκειμένου να διατηρηθούν οι αξίες της Ένωσης και να εξυπηρετηθούν τα συμφέροντά της**. Η εκτέλεση αυτής της αποστολής διέπεται από τις διατάξεις του άρθρου [...] του Μέρους III Τίτλος Β του Συντάγματος.
6. Τα κράτη μέλη που πληρούν υψηλά κριτήρια στρατιωτικών ικανοτήτων και έχουν αναλάβει μεταξύ τους δεσμευτικότερες υποχρεώσεις στον τομέα αυτό για την πραγματοποίηση των απαιτητικότερων αποστολών, θεσμοθετούν διαρθρωμένη συνεργασία στο πλαίσιο της Ένωσης. Η συνεργασία αυτή διέπεται από τις διατάξεις του άρθρου [...] του Μέρους III Τίτλος Β του Συντάγματος.

7. Όσο το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δεν έχει λάβει απόφαση σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, καθιερώνεται στενότερη συνεργασία, στο πλαίσιο της Ένωσης, σε θέματα αμοιβαίας άμυνας. Δυνάμει της συνεργασίας αυτής, στην περίπτωση που ένα από τα συμμετέχοντα στη συνεργασία κράτη αποτελέσει αντικείμενο ένοπλης επίθεσης στο έδαφός του, τα άλλα συμμετέχοντα κράτη του παρέχουν, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 51 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, βοήθεια και συνδρομή με όλα τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους, στρατιωτικά και άλλα. **Κατά την εκτέλεση της στενότερης συνεργασίας σε θέματα αμοιβαίας άμυνας τα συμμετέχοντα κράτη μέλη συνεργάζονται στενά με την Οργάνωση της Συνθήκης του Βόρειου Ατλαντικού (ΝΑΤΟ).** Ο τρόπος συμμετοχής, οι κανόνες λειτουργίας και οι διαδικασίες για τη λήψη αποφάσεων στο πλαίσιο της συνεργασίας αυτής προβλέπονται στο άρθρο [...] του Μέρους III Τίτλος Β του Συντάγματος.
8. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο γνωμοδοτεί **τακτικά** για τις κύριες πτυχές και τις βασικές επιλογές της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας και ενημερώνεται για την εξέλιξή της.

Σχόλια

Παράγραφος 1 :

Γενικά, η προσέγγιση του Προεδρείου σύμφωνα με την οποία η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας αποτελεί εγγενές στοιχείο της ΚΕΠΠΑ έγινε δεκτή με μεγάλη ικανοποίηση από τα μέλη της Συνέλευσης. Ορισμένοι εξ αυτών ζήτησαν να ενισχυθεί η προσέγγιση αυτή με συντακτική τροποποίηση η οποία να διασπά την πρώτη φράση σε δύο, αφαιρώντας τη λέξη «η οποία» (Roche, Tiilikainen+3, Kiljunen). Η τροποποίηση αυτή ανταποκρίνεται στα αιτήματα ορισμένων μελών της Συνέλευσης για τα οποία έχει ζωτική σημασία να μην μπορέσει να επαναμφισβητηθεί ο σύνδεσμος μεταξύ ΕΠΑΑ και ΚΕΠΠΑ.

Προτείνεται επίσης να αντιστραφεί η σειρά των στρατιωτικών και μη στρατιωτικών ικανοτήτων με έμφαση πρώτα στις μη στρατιωτικές και κατόπιν στις στρατιωτικές ικανότητες (Fischer, Meyer, Einem).

Ορισμένα μέλη της συνέλευσης ζήτησαν επίσης να προστεθεί στην εμβέλεια της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας η πρόληψη των συγκρούσεων. Μια τέτοια προσθήκη καθιστά το κείμενο πλησιέστερο προς τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και προβαίνει σε μια χρήσιμη διευκρίνιση δίχως πάντως να τροποποιεί πραγματικά την εμβέλεια των αποστολών της Ένωσης, δεδομένου ότι στο άρθρο [...] του Μέρους III, η πρόληψη των συγκρούσεων μνημονεύεται ρητά (Hain, Villepin, Fischer, Borrell).

Η τελευταία φράση της παραγράφου προσετέθη συνεπεία της κοινής τροπολογίας (Hain, Fischer, Villepin). Σκοπός της είναι να διευκρινίζεται περισσότερο ότι τα κράτη μέλη είναι εκείνα που συμμετέχουν στις επιχειρήσεις με δικές τους ικανότητες.

Παράγραφος 3 :

Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις των δύο πρώτων εδαφίων συνιστούν αντιστροφή της σειράς μεταξύ μη στρατιωτικών και στρατιωτικών ικανοτήτων (βλέπε σχόλιο επί της παραγράφου 1).

Η μετατόπιση της φράσης της σχετικής με τις πολυεθνικές δυνάμεις μάλλον αποσαφηνίζει την παράγραφο (κόμης Stockton). Ορισμένα μέλη της Συνέλευσης είχαν προτείνει να τοποθετηθεί αυτή η φράση μετά την φράση τη σχετική με την υποχρέωση των κρατών μελών να βελτιώσουν τις ικανότητές τους. Με αυτόν τον τρόπο τα κράτη μέλη θα είχαν την υποχρέωση να βελτιώσουν και τις πολυεθνικές τους δυνάμεις. Ενώ τα κράτη μέλη μπορούν μεν, αλλά δεν είναι υποχρεωμένα να θέτουν τέτοιες δυνάμεις στη διάθεση της ΕΠΑΑ.

Αρκετά μέλη της Συνέλευσης ζήτησαν να αλλάξει το όνομα του Οργανισμού ώστε να απεικονίζει καλύτερα τον αληθινό του ρόλο, να προστεθεί δε η έννοια των ικανοτήτων (De Vries, Fini, Hain, Roche, Fischer).

Η τροποποίηση ως προς τις αποστολές και τον Οργανισμό ακολουθεί μια τροπολογία (Villepin) που μοιάζει να εκφράζει τη μέριμνα ορισμένων μελών της Συνέλευσης για θέσπιση πραγματικής πολιτικής ικανοτήτων και εξοπλισμού.

Παράγραφος 5 :

Προτείνεται προσθήκη από τους Brok+28 και Γιαννάκου.

Παράγραφος 7 :

Ορισμένα μέλη της Συνέλευσης πρότειναν να συμπεριληφθεί στην παράγραφο αυτή αναφορά σε στενή συνεργασία με το ΝΑΤΟ κατά την υλοποίηση της συνεργασίας στον τομέα της αμοιβαίας άμυνας (Christophersen, Thorning-Schmidt).

Παράγραφος 8 :

Πρόταση να προστεθεί ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενημερώνεται τακτικά – Brok+30, Earl of Stockton, Γιαννάκου. Τα εν λόγω μέλη της Συνέλευσης ζήτησαν να διευκρινίζεται ότι ο Υπουργός Εξωτερικών είναι εκείνος που ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και ζητά τη γνώμη του, επειδή όμως στο άρθρο [...] του Μέρους III υπάρχει τέτοια διάταξη, δεν είναι ανάγκη να επαναληφθεί εδώ.

Άρθρο I-42 : Ρήτρα αλληλεγγύης

1. **Η Ένωση και τα κράτη μέλη της ενεργούν από κοινού με πνεύμα αλληλεγγύης εάν ένα κράτος μέλος δεχθεί τρομοκρατική επίθεση ή πληγεί από φυσική ή ανθρωπογενή καταστροφή. Κατ' εφαρμογή της αρχής της αλληλεγγύης, Η Ένωση κινητοποιεί όλα τα μέσα που έχει στη διάθεσή της, συμπεριλαμβανομένων των στρατιωτικών μέσων που θέτουν στη διάθεσή της τα κράτη μέλη, για :**
 - α) - την πρόληψη μιας τρομοκρατικής απειλής **στο έδαφος των κρατών μελών,**
- την προστασία των δημοκρατικών θεσμών και του άμαχου πληθυσμού από ενδεχόμενη τρομοκρατική επίθεση,
- την παροχή συνδρομής σε κράτος μέλος στο έδαφός του, κατόπιν αιτήματος των πολιτικών αρχών του, στην περίπτωση τρομοκρατικής επίθεσης.
 - β) - **την παροχή συνδρομής σε κράτος μέλος στο έδαφός του έπειτα από αίτημα των πολιτικών του αρχών σε περίπτωση καταστροφής.**
2. Οι λεπτομέρειες της εφαρμογής της διάταξης αυτής προβλέπονται στο άρθρο [...] του Μέρους **Η III**, Τίτλος Β του Συντάγματος.

Σχόλια

Η προσθήκη της πρώτης φράσης προέρχεται από τις τροπολογίες που κατέθεσαν από κοινού οι Hain, Villepin, Fischer, σκοπός της δε είναι η ευκρινέστερη διατύπωση της ρήτρας.

Η βασική τροπολογία που προτείνεται εδώ συνίσταται σε επέκταση της εμβέλειας της ρήτρας αλληλεγγύης στις φυσικές ή ανθρωπογενείς καταστροφές. Η τροποποίηση αυτή, σύμφωνη με τις συστάσεις της ομάδας εργασίας «άμυνα», ζητήθηκε από πολλά μέλη της Συνέλευσης (Villepin, Fischer, Hain, Farnleitner, Kiljunen, Roche, Michel). Εφιστάται η προσοχή της Συνέλευσης στο γεγονός ότι πέραν αυτού, στο Μέρος III του Συντάγματος έχει προστεθεί νομική βάση που αφορά την πολιτική προστασία. Η διττή αυτή προσέγγιση συνεπάγεται ότι :

- *όσον αφορά τη συνήθη προληπτική δράση και τη θέσπιση πλαισίου για τη συνεργασία των εθνικών αρχών πολιτικής προστασίας, θα χρησιμοποιείται η συνήθης νομοθετική διαδικασία (εξαιρουμένων ωστόσο των μέτρων εναρμόνισης)·*
- *όσον αφορά την αμοιβαία συνδρομή μεταξύ κρατών μελών με εθνικά, μη στρατιωτικά ή στρατιωτικά μέσα, αυτή θα συντονίζεται στα πλαίσια του Συμβουλίου, θα μπορούν δε να συμβάλλουν σε αυτήν οι μηχανισμοί ΕΠΑΑ (συγκεκριμένα η Στρατιωτική Επιτροπή και το Στρατιωτικό Επιτελείο). Δεδομένης της χρησιμοποίησης στρατιωτικών μέσων, έχει προβλεφθεί ρόλος για τον Υπουργό Εξωτερικών.*

Χάριν σαφήνειας, στην πρώτη περίπτωση του σημείου α) διευκρινίζεται επί πλέον ότι η πρόληψη της τρομοκρατικής απειλής λαμβάνει χώραν στο έδαφος των κρατών μελών.

Κεφάλαιο III : Οι ενισχυμένες συνεργασίες

Άρθρο I- 43 : Οι ενισχυμένες συνεργασίες

1. Τα κράτη μέλη τα οποία επιθυμούν να καθιερώσουν μεταξύ τους ενισχυμένη συνεργασία στα πλαίσια των μη αποκλειστικών αρμοδιοτήτων της Ένωσης, μπορούν να προβαίνουν σε χρήση των οργάνων της και να ασκούν αυτές τις αρμοδιότητες, εφαρμόζοντας τις κατάλληλες διατάξεις του Συντάγματος, εντός των ορίων και σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται από το παρόν άρθρο, καθώς και από τα **άρθρα [...έως ...] του Μέρους III** του Συντάγματος.

Οι ενισχυμένες συνεργασίες σκοπό έχουν να διευκολύνουν την πραγμάτωση των στόχων της Ένωσης, να διαφυλάσσουν τα συμφέροντά της και να ενισχύουν τη διαδικασία ενοποίησής της. Είναι ανοικτές σε όλα τα κράτη μέλη κατά την καθιέρωσή τους, καθώς και ανά πάσα στιγμή, σύμφωνα με το **άρθρο [...] του Μέρους III** του Συντάγματος.

2. Η έγκριση για την καθιέρωση μιας ενισχυμένης συνεργασίας χορηγείται από το Συμβούλιο ως έσχατη λύση, εφόσον έχει διαπιστωθεί στα πλαίσια των εργασιών του ότι οι στόχοι της δεν μπορούν να επιτευχθούν μέσα σε εύλογο χρόνο από την Ένωση στο σύνολό της, και υπό τον όρο ότι θα συγκεντρώνει τουλάχιστον το ένα τρίτο των κρατών μελών. Το Συμβούλιο αποφασίζει σύμφωνα με τη διαδικασία του **άρθρου [...] του Μέρους III** του Συντάγματος.

3. Κατά τη θέσπιση των πράξεων στα πλαίσια του Συμβουλίου ψηφίζουν μόνον οι αντιπρόσωποι των κρατών μελών που συμμετέχουν στην ενισχυμένη συνεργασία. Ωστόσο, στις συσκέψεις του Συμβουλίου μπορούν να συμμετέχουν όλα τα κράτη μέλη.

Η ομοφωνία αποτελείται από τις ψήφους μόνον των συμμετεχόντων κρατών. Ως ειδική πλειοψηφία ορίζεται η πλειοψηφία των ψήφων των συμμετεχόντων κρατών μελών, η οποία αντιπροσωπεύει τουλάχιστον τα τρία πέμπτα του πληθυσμού αυτών των κρατών.

4. Οι πράξεις που θεσπίζονται στα πλαίσια μιας ενισχυμένης συνεργασίας δεσμεύουν μόνο τα κράτη μέλη που συμμετέχουν σε αυτήν. Οι πράξεις αυτές δεν θεωρούνται ως κεκτημένο που πρέπει να γίνεται δεκτό από τους υποψήφιους για ένταξη στην Ένωση.

Σχόλια¹

Ο μηχανισμός της ενισχυμένης συνεργασίας δημιουργήθηκε με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ, και τροποποιήθηκε με τη Συνθήκη της Νίκαιας. Διέπεται από γενικές διατάξεις που εφαρμόζονται σε όλους τους τομείς (άρθρα 43 έως 45 της ΣΕΕ), και από ειδικές ρήτρες αναλόγως των τομέων που καλύπτονται από τη ΣΕΚ (άρθρο 11 και 11 Α της ΣΕΕ), τη συνεργασία στον ποινικό τομέα (άρθρα 40 έως 40 Β της ΣΕΕ) και την ΚΕΠΠΑ (άρθρα 27 Α έως 27 Ε της ΣΕΕ). Μέχρι στιγμής δεν έχει ακόμη ποτέ χρησιμοποιηθεί.

Η ενισχυμένη συνεργασία έχει σχεδιασθεί ως ένας μηχανισμός «έσχατης λύσης», για την περίπτωση που μια δράση δεν μπορεί να ευοδωθεί με τη συμμετοχή όλων των κρατών μελών. Το Συμβούλιο θα μπορεί στην περίπτωση αυτή να εξουσιοδοτήσει, με ειδική πλειοψηφία, ορισμένα κράτη μέλη, τουλάχιστον οκτώ, να προχωρήσουν κάνοντας χρήση «των οργάνων, των διαδικασιών και των μηχανισμών» που προβλέπονται από τις συνθήκες. Αλλά μόνον τα κράτη που συμμετέχουν θα λαμβάνουν μέρος στην ψηφοφορία στο πλαίσιο του Συμβουλίου, για την έκδοση αποφάσεων οι οποίες θα ισχύουν μόνον για τα εν λόγω κράτη, το δε ενδεχόμενο κόστος τους αναλαμβάνεται κατ' αρχήν μόνον από αυτά τα κράτη όσον αφορά όλες τις δαπάνες πλην των διοικητικών δαπανών. Ενισχυμένη συνεργασία μπορεί κατ' αρχήν να γίνει αποδεκτή σε όλους τους τομείς που καλύπτονται από τις συνθήκες, πλην των ζητημάτων που έχουν στρατιωτικές συνέπειες ή συνέπειες στον τομέα της άμυνας.

Τα σχέδια άρθρων του Συντάγματος έχουν ως κύριο στόχο την απλούστευση της διατύπωσης των ισχυουσών διατάξεων που αφορούν τις ενισχυμένες συνεργασίες, ενώ η νέα δομή αυτών των άρθρων βασίζεται περισσότερο σε ένα θεματικό κριτήριο παρά στη σημερινή διάκριση κατά πυλώνες.

¹ Η ενισχυμένη συνεργασία αποτέλεσε αντικείμενο αναλυτικού σημειώματος για αυτόν τον μηχανισμό, καθώς και σχολιασμένων προτάσεων για άρθρα, βλ. έγγραφο CONV 723, της 14ης Μαΐου 2003.

Στο Μέρος I του Συντάγματος περιλαμβάνεται το **άρθρο I-43** το οποίο περιέχει τα ουσιαστικά χαρακτηριστικά του μηχανισμού της ενισχυμένης συνεργασίας στα πλαίσια της Ένωσης. Από τη στιγμή που συνιστά ιδιαίτερο μέσο όσον αφορά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης, αποτελεί αντικείμενο ξεχωριστού κεφαλαίου του Τίτλου V του πρώτου μέρους του Συντάγματος. Σε σχέση με τις ισχύουσες συνθήκες, λίγες είναι οι ουσιαστικές αλλαγές που παρατηρούνται σε αυτό το άρθρο : ο όρος της έσχατης λύσης αποσαφηνίστηκε μέχρι ενός βαθμού, και το όριο της απαιτούμενης ελάχιστης συμμετοχής καθορίστηκε στο ένα τρίτο των κρατών μελών.

Άρθρο I-43, παράγραφος 1, εδάφιο 1

Η παράγραφος αυτή εκθέτει τη θεμελιώδη αρχή σύμφωνα με την οποία οι ενισχυμένες συνεργασίες λειτουργούν μέσα στα πλαίσια των νομικών βάσεων των συνθηκών, όσον αφορά τόσο τις αρμοδιότητες όσο και την άσκηση των αρμοδιοτήτων (διαδικασίες και μέσα). Η αρχή αυτή εκφράζεται κατά διάφορους τρόπους, σε διάφορα σημεία των ισχυουσών συνθηκών ¹.

Από την άλλη πλευρά, η παράγραφος αυτή αναφέρει ευθύς εξ αρχής τις διατάξεις του τρίτου μέρους του Συντάγματος (**άρθρα [...] έως [...]**), οι οποίες περιλαμβάνονται σε ξεχωριστό κεφάλαιο του τίτλου VII που αφορά τη λειτουργία της Ένωσης. Οι διατάξεις αυτές καθορίζουν τα όρια και τις μεθοδεύσεις που διέπουν το μηχανισμό της ενισχυμένης συνεργασίας, και ιδίως το ότι ο μηχανισμός δεν εφαρμόζεται στις ειδικές μορφές του τομέα της άμυνας, καθώς και άλλους γενικούς όρους, σκοπός των οποίων είναι η συμμόρφωση με το κεκτημένο της Ένωσης. Επίσης περιγράφουν τη διαδικασία της έγκρισης και τη διαδικασία σχετικά με τη μεταγενέστερη συμμετοχή άλλων κρατών μελών.

Άρθρο I-43, παράγραφος 1 εδάφιο 2 : Απόσπασμα από το άρθρο 43 α) της ΣΕΕ και επιβεβαίωση του ανοικτού χαρακτήρα (άρθρο 43B της ΣΕΕ), που διευκρινίζεται **σε άρθρο** του τρίτου μέρους του Συντάγματος.

Άρθρο I-43, παράγραφος 2 : Αρχή της έγκρισης από το Συμβούλιο και προϋποθέσεις αυτής της έγκρισης : έσχατη λύση (άρθρο 43 Α της ΣΕΕ) και απαιτούμενη ελαχίστη συμμετοχή (άρθρο 43 ζ) της ΣΕΕ.

¹ Άρθρα 43 και 44 (πρώτη φράση) της ΣΕΕ άρθρο 11, παράγραφος 3 της ΣΕΚ, άρθρα 27Α, παράγραφος 2 και άρθρο 40, παράγραφος 2 της ΣΕΕ.

Η παράγραφος αυτή θέτει την αρχή έγκρισης από το Συμβούλιο για την έναρξη μιας ενισχυμένης συνεργασίας και, όσον αφορά τις λεπτομέρειες της διαδικασίας, παραπέμπει **σε άρθρο** του τρίτου μέρους του Συντάγματος. Θέτει επίσης δύο προϋποθέσεις αυτής της έγκρισης : τον όρο της εσχάτης λύσης και τον όρο της απαιτούμενης ελαχίστης συμμετοχής.

Ο όρος της εσχάτης λύσης, όπως τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας δεν αναφέρει κατά ποίο τρόπο το Συμβούλιο θα διαπιστώνει την εκπλήρωσή της, και φαίνεται κάπως περιττή στην περίπτωση της έγκρισης από το Συμβούλιο. Ο προτεινόμενος τύπος αναφέρει ότι το Συμβούλιο, μέσω της απόφασης της έγκρισης, θα διαπιστώνει επισήμως ότι όντως πληρούται ο όρος της εσχάτης λύσης. Εξ άλλου, με την απάλειψη της έκφρασης «με εφαρμογή των καταλλήλων διατάξεων των συνθηκών», ορίζεται σαφέστερα ότι ο όρος της εσχάτης λύσης δεν συνεπάγεται, κατ' ανάγκην, την αποτυχία κάποιας προηγούμενης διαδικασίας, ούτε καν ότι είχε αρχίσει μια τέτοια διαδικασία για λήψη απόφασης. Οπωσδήποτε, το πεδίο δράσης μιας ενισχυμένης συνεργασίας θα πρέπει να μη προκαθορίζεται από τις προηγούμενες διαδικασίες αλλά να είναι δυνατόν να καθοριστεί ευρύτερα κατά τη διαδικασία της έγκρισης, π.χ. με αναφορά σε διάφορες νομικές βάσεις οικείες με την εκάστοτε προκειμένη συνεργασία.

Σχετικά με τον όρο της απαιτούμενης ελαχίστης συμμετοχής, τίθεται το ζήτημα μήπως θα πρέπει να θεσπισθεί και πάλι μια αναλογία των κρατών αντί ενός ορισμένου αριθμού, ρύθμιση η τελευταία που δεν αρμόζει απολύτως σε μία Ένωση, ο αριθμός των μελών της οποίας δεν έχει καθορισθεί άπαξ δια παντός. Σύμφωνα με το πνεύμα της συνθήκης της Νίκαιας, η αναλογία αυτή θα μπορούσε να είναι το ένα τρίτο των κρατών μελών.

Άρθρο I-43, παράγραφος 3 : Απόσπασμα από την παράγραφο 1 του άρθρου 44 της ΣΕΕ

Το κύριο θεσμικό χαρακτηριστικό των ενισχυμένων συνεργασιών συνίσταται στον αποκλεισμό του δικαιώματος ψήφου όσων δεν συμμετέχουν. Το σχέδιο άρθρου ωστόσο, όπως και η ισχύουσα συνθήκη, προβλέπει δυνατότητα συμμετοχής στις συσκέψεις.

Εξ άλλου, η εφαρμογή των νομικών βάσεων του Συντάγματος στις ενισχυμένες συνεργασίες καταλήγει στη μεταφορά των κανόνων ψήφησης που αυτές προβλέπουν, στη λειτουργία των ενισχυμένων συνεργασιών, δηλαδή την ομοφωνία ή την ενισχυμένη συνεργασία. Θα πρέπει λοιπόν, δεδομένου ότι η Συνέλευση μεταρρυθμίζει την ψήφηση με ειδική πλειοψηφία, να καθοριστούν σε αυτό το σημείο, όπως συμβαίνει και με το ισχύον άρθρο 44 της ΣΕΕ η ομοφωνία και η ειδική πλειοψηφία στο εσωτερικό του Συμβουλίου που ενεργεί στα πλαίσια μιας ενισχυμένης συνεργασίας.

Άρθρο I-43, παράγραφος 4 : Απόσπασμα από την παράγραφο 2 του άρθρου 44 της ΣΕΕ

Οι πράξεις που θεσπίζονται στα πλαίσια μιας ενισχυμένης συνεργασίας δεσμεύουν μόνον τους συμμετέχοντες. Επομένως δεν δεσμεύουν τα άλλα κράτη μέλη, εκτός, εξυπακούεται, αν αυτά συμμετάσχουν αργότερα, πράγμα που καταδεικνύεται και από το **άρθρο [...] εδάφιο 1 του Μέρους III** («υπό την επιφύλαξη της τήρησης ... των πράξεων που έχουν ήδη θεσπισθεί στα πλαίσια αυτά» βλ. παρακάτω). Οι πρόσθετες διευκρινίσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 44 της ΣΕΕ δεν φαίνεται να χρειάζονται.

Προτείνεται τέλος να απαλειφθεί η φράση «Οι πράξεις αυτές δεν αποτελούν μέρος του κεκτημένου της Ένωσης». Πράγματι, η διάταξη αυτή θέτει ένα ζήτημα υπερβολικά γενικής εμβέλειας, αν σκοπός της είναι να αποφευχθεί η επιβολή του κεκτημένου (που πρόκειται να υπάρξει) των ενισχυμένων συνεργασιών στα μελλοντικά κράτη μέλη (επί του προκειμένου, μετά την προσεχή διεύρυνση της Ένωσης με τα νέα δέκα κράτη μέλη, το ζήτημα αυτό δεν τα αφορά). Η προτεινόμενη διατύπωση προέρχεται από το άρθρο 8 που εντάσσει το κεκτημένο του Σένγκεν στα πλαίσια της Ένωσης.

ο
ο ο

Από τη στιγμή της παρουσίασης αυτού του σχεδίου άρθρου η Γραμματεία άρχισε να δέχεται μερικά σχόλια. Μεταξύ αυτών, ο κ. Diff υποστηρίζει την κατάργηση της ενισχυμένης συνεργασίας. Το Προεδρείο είναι της γνώμης ότι σε μια διευρυμένη Ένωση, η δυνατότητα για ενισχυμένες συνεργασίες πρέπει να προβλέπεται από το Σύνταγμα.

ΤΙΤΛΟΣ VI : Ο ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΒΙΟΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο I-45 : Αρχή της δημοκρατικής ισότητας

~~Η λειτουργία της Ένωσης θεμελιώνεται σ~~ Σε όλες τις δραστηριότητές της, η Ένωση σέβεται την αρχή της ισότητας των πολιτών της. Οι πολίτες τυγχάνουν ίσης προσοχής από τα Όργανα της Ένωσης.

Σχόλια

- 1. Τα μέλη της Συνέλευσης δεν πρότειναν πολλές τροπολογίες για το άρθρο I-45.
Η σημαντικότερη, η οποία προτάθηκε από διάφορα μέλη της Συνέλευσης, αποσκοπούσε στη διευκρίνιση ότι η αρχή της ισότητας αφορά και την «ισότητα μεταξύ κρατών μελών». Φάνηκε ότι μία τέτοια διευκρίνιση δεν θα έβρισκε εύκολα θέση σε έναν τίτλο που αφορά το δημοκρατικό βίο της Ένωσης και άρα απευθύνεται κατά πρώτο λόγο στους πολίτες.*
- 2. Στο κείμενο εισήχθησαν διάφορες τροποποιήσεις στη διατύπωση ώστε να γίνεται σαφέστερη η πρώτη φράση και να ικανοποιηθεί το αίτημα διαφόρων μελών της Συνέλευσης τα οποία έκριναν σκόπιμο να προσδιορισθεί σε ποιους πολίτες αναφέρεται. Πρόκειται για τους πολίτες της Ένωσης.*

Άρθρο I-45 : Η αρχή της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας

- 1. Η λειτουργία της Ένωσης θεμελιώνεται στην αρχή της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας.**
- 2. Οι πολίτες εκπροσωπούνται άμεσα στο επίπεδο της Ένωσης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Τα κράτη μέλη εκπροσωπούνται στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και στο Συμβούλιο από τις κυβερνήσεις τους, οι οποίες είναι οι ίδιες υπόλογες ενώπιον των εθνικών κοινοβουλίων, που εκλέγονται από τους πολίτες τους.**

3. Κάθε πολίτης δικαιούται να συμμετέχει στο δημοκρατικό βίο της Ένωσης. **Οι αποφάσεις λαμβάνονται όσο το δυνατόν πιο ανοικτά και εγγύτερα στους πολίτες.**
4. Τα πολιτικά κόμματα σε ευρωπαϊκού επιπέδου συμβάλλουν στη διαμόρφωση της ευρωπαϊκής πολιτικής συνείδησης και στην έκφραση της πολιτικής βούλησης των πολιτών της Ένωσης.

Σχόλια

1. Προτείνεται η εισαγωγή αυτού του νέου άρθρου προκειμένου ο τίτλος αυτός να αντικατοπτρίζει όχι μόνο τη συμμετοχική, αλλά και την αντιπροσωπευτική δημοκρατία. Υπάρχουν ασφαλώς στενοί δεσμοί μεταξύ των δύο, αλλά αντί να προστεθεί σχετικό κείμενο στο άρθρο I-46, όπως έχει προταθεί από διάφορα μέλη της Συνέλευσης (συγκεκριμένα τον κ. Duff και άλλους 22 και την κα Dybkjaer), η μνεία στην αντιπροσωπευτική δημοκρατία αποκτά μεγαλύτερη προβολή σε χωριστό άρθρο.
2. Η τρίτη παράγραφος ενσωματώνει την παλαιά πρώτη παράγραφο του άρθρου I-46 στο οποίο προστίθεται μια δεύτερη φράση σχετικά με τη λήψη αποφάσεων όσο το δυνατόν πιο ανοικτά και εγγύτερα στους πολίτες. Η τροπολογία αυτή ανταποκρίνεται στο αίτημα ορισμένων μελών της Συνέλευσης (ιδίως του κ. Duffet και άλλων 22, της κας Dybkgaer, και του κ. Voggenhuber και άλλων) να περιληφθούν τα στοιχεία του άρθρου 1 της ΣΕΕ. Σημειώνεται ότι το κείμενο αφορά «αποφάσεις» με την ευρεία έννοια, και όχι τη συγκεκριμένη πράξη που περιγράφεται στο Σύνταγμα.
3. Η τέταρτη παράγραφος ενσωματώνει το παλαιό σχέδιο του άρθρου 35 α σχετικά με τα πολιτικά κόμματα σε ευρωπαϊκό επίπεδο (σε ελαφρώς τροποποιημένη μορφή) διότι φαίνεται λογικό να προστεθεί το κείμενο αυτό στο άρθρο περί αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας. Πολλά από τα μέλη της Συνέλευσης (και συγκεκριμένα η κα Hübner, ο κ. Lopes και ο κ. Lobo Antunes, ο κ Santer και άλλοι 4, ο κ. Brok και άλλοι 36, ο κ. Follini και ο κ. Floch) ζήτησαν να χρησιμοποιηθεί το κείμενο του άρθρου 191 ΣΕΚ είτε εν μέρει (η πρώτη παράγραφος) είτε ολόκληρο. Το αναθεωρημένο κείμενο βασίζεται έτσι στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 191 ΣΕΚ υπό συντομευμένη μορφή, για να αποφευχθούν στο Μέρος I του Συντάγματος κείμενα που εμπεριέχουν παράγοντα αξιολόγησης. Η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 191 θα καλύπτεται από τις περί οργάνων διατάξεις του Μέρους III του Συντάγματος.

Άρθρο I-46 : Αρχή της συμμετοχικής δημοκρατίας

~~1. Κάθε πολίτης δικαιούται να συμμετέχει στο δημοκρατικό βίο της Ένωσης.~~

1. Τα όργανα της Ένωσης δίδουν, με τα κατάλληλα μέσα, στους πολίτες και στις αντιπροσωπευτικές ενώσεις τη δυνατότητα να γνωστοποιούν και να ανταλλάσσουν δημόσια τις γνώμες τους σε όλους τους τομείς δράσης της Ένωσης.
2. Τα όργανα της Ένωσης διατηρούν ανοιχτό, διαφανή και τακτικό διάλογο με τις αντιπροσωπευτικές ενώσεις και την κοινωνία των πολιτών.
3. Προκειμένου να εξασφαλίζεται η συνοχή και η διαφάνεια των δράσεων της Ένωσης, η Επιτροπή διεξάγει ευρείες διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Σχόλια

1. Η πρώτη παράγραφος μεταφέρεται στην παράγραφο 3 του άρθρου I-45.
2. Τα περισσότερα από τα αιτήματα που αφορούν αυτό το άρθρο, τόσο στις γραπτές τροπολογίες όσο και στις τροπολογίες που υποβλήθηκαν κατά την ολομέλεια της 24ης Απριλίου, αφορούν την προσθήκη χωριστού άρθρου ή παραγράφου σχετικά με το ρόλο των κοινωνικών εταίρων και του αυτόνομου κοινωνικού διαλόγου. Προτείνεται να ληφθεί υπόψη το αίτημα αυτό και να προτιμηθεί η λύση ενός χωριστού άρθρου (I-47), προκειμένου να διακριθεί ο κοινωνικός διάλογος από το διάλογο με την κοινωνία των πολιτών κατά την ευρεία έννοια.
3. Το σχέδιο άρθρου συμπληρώθηκε εξάλλου με μια παράγραφο όσον αφορά τις διαβουλεύσεις με την κοινωνία των πολιτών, με βάση τις προτάσεις αρκετών μελών της Συνέλευσης (ιδίως της κας Beres και άλλων 10, της κας Van Lancker και άλλων 10, της κας Paciotti, της κας Hjelm-Wallén και άλλων 4, εκ των οποίων ορισμένοι πρότειναν να προστεθούν συμπληρωματικά στοιχεία σε μία από τις υπάρχουσες παραγράφους).

Άρθρο I-47 : Οι κοινωνικοί εταίροι και ο αυτόνομος κοινωνικός διάλογος

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αναγνωρίζει και προάγει το ρόλο των κοινωνικών εταίρων στο επίπεδο της Ένωσης, λαμβάνοντας υπόψη την ποικιλομορφία των εθνικών συστημάτων· διευκολύνει τον μεταξύ τους διάλογο, σεβόμενη την αυτονομία τους.

Σχόλια

Νέο άρθρο, σκοπός του οποίου είναι να ικανοποιήσει την επιθυμία πολύ μεγάλου αριθμού μελών της Συνέλευσης (συγκεκριμένα του κ. Brok και άλλων 34, του κ Duff και άλλων 22, της κας Van Lancker και άλλων 11, του κ. Gabaglio, του κ. Jacobs, του κ. Floch, της κας Dybkjaer, της κας Kaufmann, του κ. Kohout, του κ. Severin, του κ. Voggenhuber και άλλων 4, του κ. Kristensen και άλλων 4, των κ.κ. Bonde και Zahradil) να αντικατοπτριστεί σε άρθρο (ή σε μία παράγραφο του άρθρου I.46) ο ρόλος των κοινωνικών εταίρων και του αυτόνομου κοινωνικού διαλόγου. Το παραπάνω σχέδιο άρθρου βασίζεται στα σχέδια κειμένων που πρότειναν ο κ. Brok και η κα Van Lancker (το καθένα με την υποστήριξη πολλών μελών της Συνέλευσης), τα οποία είναι πολύ συγγενή. Ο κ. Duff και άλλοι έχουν επίσης προτείνει κείμενα με τον αυτό προσανατολισμό.

Άρθρο I-48 : Ο ευρωπαίος διαμεσολαβητής

Διορίζεται **ευρωπαίος διαμεσολαβητής από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ο οποίος να να παραλαμβάνει, να ερευνά και να παραλαμβάνει, ερευνά και** συντάσσει έκθεση σχετικά με τις καταγγελίες για περιπτώσεις κακής διοίκησης στα πλαίσια των Οργάνων, **Οργανισμών ή φορέων** της Ένωσης. **Ο ευρωπαίος διαμεσολαβητής ασκεί τα καθήκοντά του με πλήρη ανεξαρτησία.**

Σχόλια

1. Σύμφωνα με αίτημα μεγάλου αριθμού μελών της Συνέλευσης (συγκεκριμένα στις τροπολογίες του κ. Borrell και άλλων 2, του κ. Duff και άλλων 28, του κ. Fischer, της κας Kaufmann, της κας Muscardini, της κας Paciotti και άλλων 10, και του κ. Voggenhuber και άλλων 4), προτείνεται να διευκρινισθεί ότι ο ευρωπαίος διαμεσολαβητής διορίζεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

2. Διάφορα μέλη της Συνέλευσης πρότειναν επίσης τροποποίηση του κειμένου ούτως ώστε να προβλέπεται ότι το πεδίο δράσης του διαμεσολαβητή εκτείνεται όχι μόνο στα Όργανα αλλά και στους Οργανισμούς και τους φορείς της Ένωσης και/ή να προστεθεί μνεία στην εξαίρεση όσον αφορά το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο (τροπολογίες των κ.κ. de Vries και de Bruijn, των κ.κ. Lopes και Antunes, της κας Muscardini, της κας Palacio, του κ. de Villepin και του κ. Voggenhuber και άλλων 4). Όσον αφορά το αίτημα σχετικά με το Δικαστήριο, προτείνεται να μην εισαχθεί στο σημείο αυτό, διότι η αναφορά αυτή θα περιληφθεί στο αντίστοιχο σχέδιο στον τίτλο για τα Όργανα του Μέρους III.
3. Προτείνεται επίσης να ληφθεί υπόψη η επιθυμία των μελών της Συνέλευσης (συγκεκριμένα των κ.κ. de Vries, de Bruijn και Timmermans) να γίνει συγκεκριμένη μνεία σε αυτό το άρθρο στην ανεξαρτησία του διαμεσολαβητή.

~~Άρθρο 35 α : Τα πολιτικά κόμματα σε ευρωπαϊκό επίπεδο~~

~~Τα πολιτικά κόμματα σε ευρωπαϊκό επίπεδο συμβάλλουν στη διαμόρφωση της ευρωπαϊκής συνείδησης και στην έκφραση της πολιτικής βούλησης των πολιτών της Ένωσης.~~

Σχόλια

Το εν λόγω σχέδιο άρθρου έχει ενσωματωθεί ως τέταρτη παράγραφος στο νέο άρθρο I-45 σχετικά με την αρχή της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας.

Άρθρο I-49 : Διαφάνεια των εργασιών των Οργάνων της Ένωσης

1. Προκειμένου να προωθήσουν τη χρηστή διακυβέρνηση και να διασφαλίσουν τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών, τα Όργανα, **οι οργανισμοί και οι φορείς** της Ένωσης διεξάγουν τις εργασίες τους όσο το δυνατόν πιο ανοικτά.

2. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συνεδριάζει δημόσια, καθώς και το Συμβούλιο όταν συζητά **και υιοθετεί** νομοθετική πρόταση.
3. Κάθε πολίτης της Ένωσης και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο κατοικεί **ή έχει την καταστατική του έδρα** σε κράτος μέλος έχει δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα, όποια κι' αν είναι η μορφή τους, ~~του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής καθώς και των φορέων και οργανισμών που δημιουργούνται από τα Όργανα αυτά των Οργάνων, των φορέων και οργανισμών της Ένωσης, υπό τους όρους που προβλέπονται στο Μέρος III.~~
4. **Ο ευρωπαϊκός νόμος ορίζει** ~~οι έρθει~~ τις γενικές αρχές, και τους περιορισμούς που διέπουν, για λόγους δημοσίου ή ιδιωτικού συμφέροντος, την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης ~~στα~~ **σε αυτά** τα έγγραφα ~~καθορίζονται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σύμφωνα με τη νομοθετική διαδικασία.~~
5. Κάθε Όργανο, οργανισμός ή φορέας που αναφέρεται στην παράγραφο ~~2~~ **3** θεσπίζει στον εσωτερικό του κανονισμό ειδικές διατάξεις για την πρόσβαση στα έγγραφα, **σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό νόμο που προβλέπεται στην προηγούμενη παράγραφο.**

Σχόλια

1. Διάφορα μέλη της Συνέλευσης (συγκεκριμένα ο κ. Brok και άλλοι 37, ο κ. Duff και άλλοι 20, ο κ. Follini, η κα Kaufmann, η κα Tiilikainen και άλλοι 4) ζήτησαν να γίνεται γενικότερη μνεία στα όργανα, τους οργανισμούς και τους φορείς της Ένωσης στην παράγραφο 3. Προκειμένου να διασφαλισθεί η συνοχή του άρθρου, προτείνεται η αυτή τροποποίηση για την πρώτη παράγραφο.
2. Σύμφωνα με το αίτημα διαφόρων μελών της Συνέλευσης (συγκεκριμένα του κ. Brok και άλλων 37, του κ. Follini, της κας Hjelm-Wallén και άλλων 4) προτείνεται η προσθήκη των λέξεων «και υιοθετεί» στο κείμενο της παραγράφου 2. Υποβλήθηκαν και άλλες προτάσεις από τα μέλη της Συνέλευσης, μεταξύ άλλων για τη δημοσίευση πρακτικών, όμως για να μην υπάρξει επικάλυψη με στοιχεία που θα περιληφθούν στις περί οργάνων διατάξεις του Μέρους III του Συντάγματος, προτείνεται να μην μνημονευθούν σε αυτό το άρθρο.

3. *Σημαντικός αριθμός μελών της Συνέλευσης πρότεινε την εξάλειψη της λέξης «citoyennes» στην παράγραφο 3. Φαίνεται ότι το θηλυκό γένος του ουσιαστικού αυτού παρουσιάζει δυσκολίες μετάφρασης σε διάφορες γλώσσες. Σημειώνεται ότι στο γαλλικό κείμενο του Χάρτη το ουσιαστικό citoyen (πολίτης) χρησιμοποιείται και στο θηλυκό και στο αρσενικό γένος, ενώ π.χ. στο αγγλικό κείμενο αναφέρεται «κάθε πολίτης»/«every citizen»). Δεδομένου ότι το θέμα φαίνεται να τίθεται κυρίως από μεταφραστικής σκοπιάς, προτείνεται να διατηρηθούν προς το παρόν και οι δύο μορφές, και να καθοριστεί αργότερα η ακολουθητέα προσέγγιση σε όλο το κείμενο του Συντάγματος.*
4. *Προτείνεται επίσης η προσθήκη μνείας στους έχοντες «καταστατική έδρα» στην Ένωση (διατύπωση του άρθρου II.42 του Χάρτη, και του άρθρου 255 της ΣΕΕ το οποίο αναφέρεται σε «καταστατική έδρα», σύμφωνα με την πρόταση διαφόρων μελών της Συνέλευσης (συγκεκριμένα του κ. Hain, του κ. Roche, της κας Tiilikainen και άλλων 4, της κας Hjelm-Wallén και άλλων 7, του κ. de Villepin).*
5. *Η πρώτη τροπολογία της παραγράφου 4 προσαρμόζει την αναφορά στην νομοθετική διαδικασία στις σχετικές αναφορές που υπάρχουν σε άλλα σημεία του σχεδίου Συντάγματος. Προτείνεται να ληφθεί υπόψη η επιθυμία διαφόρων μελών της Συνέλευσης (συγκεκριμένα του κ. Brok και άλλων 37, του κ. Follini, της κας Tiilikainen και άλλων 4, της κας Hjelm-Wallén και άλλων 7) να εξαιρεθεί η μνεία των «όρων». Προτείνεται επίσης να τροποποιηθεί το κείμενο ούτως ώστε να λει «σε αυτά τα έγγραφα» (πρόταση ιδίως των κ.κ. Heathcoat-Armory και Bonde).*
6. *Έχει προστεθεί αναφορά στην παράγραφο 4 και στον νόμο που ορίζει τις αρχές πρόσβασης στα έγγραφα, σύμφωνα με το αίτημα διαφόρων μελών της Συνέλευσης (κ. Brok και άλλοι 37, κ. de Vries και κ. de Bruijn, κ. Follini).*

Άρθρο I-50 : Προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν.
2. ~~Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θεσπίζουν, σύμφωνα με τη νομοθετική διαδικασία,~~ Ο ευρωπαϊκός νόμος θεσπίζει ~~τους κανόνες σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα Όργανα, τους οργανισμούς και τους φορείς της Ένωσης, καθώς και από τα κράτη μέλη κατά την άσκηση δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών.~~ Η τήρηση των κανόνων αυτών υπόκειται στον έλεγχο ανεξάρτητης αρχής

Σχόλια :

1. Διάφορα μέλη της Συνέλευσης (συγκεκριμένα ο κ. Duff και άλλοι 22, ο κ. Einem, ο κ. Fischer, οι κκ. Haenel και Badinter, η κα Kaufmann, ο κ. Meyer, ο κ. Voggenhuber και άλλοι 2) πρότειναν την εξάλειψη της πρώτης παραγράφου, με το επιχείρημα ότι δημιουργείται αλληλεπικάλυψη με την πρώτη παράγραφο του άρθρου II.8 του Χάρτη. Προκειμένου να διατηρηθεί εισαγωγή στη δεύτερη παράγραφο η οποία αφορά τη θέσπιση ευρωπαϊκού νόμου σχετικά με την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, προτείνεται ωστόσο να διατηρηθεί αυτή η παράγραφος.
2. Η πρώτη τροπολογία της παραγράφου 2 προσαρμόζει την αναφορά στη νομοθετική διαδικασία στις σχετικές αναφορές που υπάρχουν σε άλλα σημεία του σχεδίου Συντάγματος. Η δεύτερη («τους φορείς») εισάγεται χάριν συνοχής με τα προηγούμενα άρθρα. Προστίθεται επίσης μια αναφορά σε έναν οργανισμό ελέγχου, έπειτα από πρόταση ορισμένων μελών της Συνέλευσης (συγκεκριμένα του κ. Farnleitner, του κ. Floche και του κ. de Villepin).

Άρθρο I-51 : Καθεστώς των εκκλησιών και των μη ομολογιακών ενώσεων

1. Η ~~Ευρωπαϊκή~~ Ένωση σέβεται και δεν προδικάζει το καθεστώς σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο των εκκλησιών και των θρησκευτικών ενώσεων ή κοινοτήτων στα κράτη μέλη.
2. Η ~~Ευρωπαϊκή~~ Ένωση σέβεται με τον ίδιο τρόπο το καθεστώς των φιλοσοφικών και μη ομολογιακών οργανώσεων.
3. Η Ένωση διατηρεί **ανοικτό, διαφανή και** τακτικό διάλογο με τις εκκλησίες και τις οργανώσεις αυτές, αναγνωρίζοντας την ιδιαίτερη ταυτότητα και συμβολή τους.

Σχόλια :

1. Το άρθρο I-51 αναφέρθηκε συχνά κατά την ολομελή σύνοδο της 24ης Απριλίου από τα μέλη της Συνέλευσης, καθώς και στις τροπολογίες ή παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν. Πολλοί υποστήριζαν το περιεχόμενό του, άλλοι πάλι θα προτιμούσαν την εξάλειψή του.
2. Οι παράγραφοι 1 και 2 έγιναν αντικείμενο πολλών τροπολογιών. Διάφορες εξ αυτών είναι ιδιαίτερα χρήσιμες και ενδιαφέρουσες. Βελτιώνουν την ανάγνωση ή διευκρινίζουν ορισμένα στοιχεία του κειμένου. Ωστόσο, κρίθηκε προτιμότερο να μην τροποποιηθεί η επιλεγείσα διατύπωση η οποία έχει ληφθεί από τη δήλωση 11 που προσαρτάται στη συνθήκη του Άμστερνταμ. Πράγματι, εάν αρχίσει την εκ νέου σύνταξη του υπάρχοντος κειμένου το οποίο ήδη θεωρείται ικανοποιητικό, η Συνέλευση διατρέχει τον κίνδυνο να ανοίξει νέα συζήτηση, γενικότερη και πιο δύσκολη, η οποία έχει ήδη λάβει χώρα στο παρελθόν. Ως εκ τούτου δικαιολογείται κάποια επιφύλαξη επί του θέματος. Οι μόνες δύο τροπολογίες που προτάθηκαν είναι συντακτικής φύσεως και έχουν σκοπό την ελάφρυνση του σημερινού κειμένου χωρίς μεταβολή του περιεχομένου του.

3. Στην 3η παράγραφο, κρίθηκε σκόπιμο να γίνει δεκτή η τροπολογία της κας Tiilikainen και άλλων 4 μελών της Συνέλευσης, με σκοπό να διευκρινισθεί ότι ο διάλογος είναι «ανοικτός και διαφανής». Η διευκρίνιση ότι ο σχεδιαζόμενος διάλογος έχει «ανοικτό και διαφανή» χαρακτήρα θα πρέπει επίσης να ανταποκρίνεται στις ανησυχίες που εξέφρασαν ορισμένα μέλη της Συνέλευσης (ιδίως η κα Muscardini ή ο κ. Lequiller) οι οποίοι εφοβούνται μήπως η διάταξη αυτή εκτραπεί από τον σκοπό της για ορισμένες εκκλησίες ή οργανώσεις που ενδέχεται να παρουσιασθούν με την ιδιότητα αυτή.

Άρθρο X

1. Το Συνέδριο των Λαών της Ευρώπης αποτελεί το πλαίσιο συνάντησης και προβληματισμού της ευρωπαϊκής πολιτικής ζωής. Το Συνέδριο συνέρχεται τουλάχιστον άπαξ του έτους. Οι σύνοδοί του είναι δημόσιες. Τις συνόδους συγκαλεί ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ο οποίος και προΐσταται αυτών.
2. Το Συνέδριο δεν παρεμβαίνει στη νομοθετική διαδικασία της Ένωσης.
3. Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου υποβάλλει έκθεση για την κατάσταση της Ένωσης. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής υποβάλλει το ετήσιο νομοθετικό πρόγραμμα.
4. Το Συνέδριο απαρτίζεται κατά το ένα τρίτο από μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και κατά τα δύο τρίτα από αντιπροσώπους των εθνικών Κοινοβουλίων. Το σύνολο των μελών δεν υπερβαίνει τα επτακόσια.]

Σχόλια

Αναπαραγωγή του σχεδίου άρθρου X που περιλαμβάνεται στο έγγραφο CONV 691/03, στο οποίο αναφερόταν ότι ένα τέτοιο άρθρο θα μπορούσε ενδεχομένως να περιληφθεί στον παρόντα τίτλο.

Η Γραμματεία έλαβε έναν σχετικό αριθμό τροπολογιών για το άρθρο αυτό. Ένας δεσπόζων αριθμός αυτών των τροπολογιών δεν αφορούν ενδεχόμενες τροποποιήσεις της διατύπωσης αλλά προτείνουν την κατάργηση αυτής της διάταξης.

ΤΙΤΛΟΣ VII : ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο I-52 : Δημοσιονομικές και οικονομικές αρχές

8. Όλα τα έσοδα και τα έξοδα της Ένωσης πρέπει να προβλέπονται για κάθε οικονομικό έτος και να εγγράφονται στον προϋπολογισμό, σύμφωνα με τις διατάξεις του Μέρους III του Συντάγματος.
9. Ο προϋπολογισμός πρέπει να είναι ισοσκελισμένος ως προς τα έσοδα και τα έξοδα.
10. Τα εγγεγραμμένα στον προϋπολογισμό έξοδα εγκρίνονται για τη διάρκεια του οικονομικού έτους, σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό νόμο που αναφέρεται στο άρθρο [πρώην άρθρο 279].
11. Η εκτέλεση των εγγεγραμμένων στον προϋπολογισμό εξόδων απαιτεί την προηγούμενη έκδοση νομικά δεσμευτικής πράξης που να παρέχει νομική βάση για τη δράση της Ένωσης και την εκτέλεση του εξόδου, σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό νόμο που αναφέρεται στο άρθρο [πρώην άρθρο 279]. Η εν λόγω πράξη πρέπει να έχει τον τύπο ευρωπαϊκού νόμου, ευρωπαϊκού νόμου-πλαίσιου, ευρωπαϊκού κανονισμού ή ευρωπαϊκής απόφασης.
12. Προκειμένου να εξασφαλισθεί η δημοσιονομική πειθαρχία, ~~η Επιτροπή δεν προτείνει πράξη της Ένωσης, δεν τροποποιεί τις προτάσεις της και δεν λαμβάνει εκτελεστικά μέτρα~~ **Η Ένωση δεν θεσπίζει πράξεις** που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στον προϋπολογισμό, χωρίς να παρέχει τη διαβεβαίωση ότι η πρόταση ή το μέτρο αυτό δύναται να χρηματοδοτηθεί στα πλαίσια των ιδίων πόρων της Ένωσης **και του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου που προβλέπεται στο άρθρο I-54.**
13. Ο προϋπολογισμός της Ένωσης εκτελείται σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Τα κράτη μέλη συνεργάζονται με την Ένωση προκειμένου να διασφαλίσουν ότι οι πιστώσεις που εγγράφονται στον προϋπολογισμό χρησιμοποιούνται σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.
7. Η Ένωση και τα κράτη μέλη καταπολεμούν την απάτη ή οποιαδήποτε άλλη παράνομη δραστηριότητα κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου [πρώην άρθρου 280] του Μέρους III.

Σχόλια

Παράγραφος 1

Στο πρώτο έγγραφο για τα οικονομικά (CONV 602/03), οι δημοσιονομικές αρχές ρυθμίζονταν στο πρώτο μέρος του παρόντος τίτλου. Έπειτα από διάφορες τροπολογίες και παρεμβάσεις στην ολομέλεια της Συνέλευσης, το Προεδρείο προτείνει το άρθρο σχετικά με τις αρχές να είναι το πρώτο του Τίτλου VII.

Σε διάφορες τροπολογίες προτείνονται εναλλακτικές διατυπώσεις της παραγράφου αυτής, ώστε να αποκλεισθεί οποιαδήποτε δυνατότητα εξαίρεσης από την αρχή της ενότητας του προϋπολογισμού. Ωστόσο, το Προεδρείο αποφάσισε να μην τροποποιηθεί η παράγραφος. Πράγματι, η παράγραφος 1 προβλέπει εξαιρέσεις μόνο στην περίπτωση που θα προβλέπονταν από τις διατάξεις του Μέρους III σχετικά με τις πολιτικές.

Υπενθυμίζεται εξάλλου ότι στο σχέδιο άρθρων του Μέρους III σχετικά με τα οικονομικά καταργήθηκε η ειδική διάταξη του άρθρου [πρώην άρθρο 268 ΣΕΚ] σχετικά με τους σημερινούς δεύτερο και τρίτο πυλώνα. Οι ειδικές διατάξεις περί εγγραφής των σχετικών εξόδων στον προϋπολογισμό πρέπει να προβλεφθούν στο πλαίσιο των άρθρων για τις πολιτικές αυτές.

Παράγραφος 2

Το Προεδρείο προτείνει να διατηρηθεί αμετάβλητη η διατύπωση της αρχής της ισοσκελίσης του προϋπολογισμού. Πρόκειται για καθιερωμένη έκφραση. Είναι σαφές ότι η αρχή αυτή συνεπάγεται την απαγόρευση των ελλειμμάτων. Δεν είναι απαραίτητη η ρητή μνεία του στοιχείου αυτού όπως ζητείται με κάποιες τροπολογίες.

Παράγραφος 3

Σε ορισμένες τροπολογίες (DeVries και de Bruijn και Hubner) προτείνεται να αναφέρεται η περίοδος που καλύπτεται από τον ετήσιο προϋπολογισμό. Το άρθρο [...] του Μέρους III ορίζει την περίοδο αυτή : από 1ης Ιανουαρίου έως τις 31 Δεκεμβρίου.

Παράγραφος 5

Στην τελική έκθεση του κύκλου συζητήσεων σχετικά με τη διαδικασία του προϋπολογισμού επισημαίνεται ότι στην παρούσα παράγραφο πρέπει να αναφέρεται το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο ως πλαίσιο αναφοράς για τη δημοσιονομική πειθαρχία μαζί με το ανώτατο όριο των ιδίων πόρων.

Διάφορες τροπολογίες εκφράζουν την ίδια επιθυμία (De Vries, Borrel κ.α., Duhamel κ.α., Hain και Hjelm-Wallén).

Παράγραφος 6

Σε μια τροπολογία (De Vries και De Bruijn) προτείνεται να προστεθεί ο κανόνας της ευθύνης της Επιτροπής όσον αφορά την εκτέλεση του προϋπολογισμού. Υπενθυμίζεται εν προκειμένω ότι ο εν λόγω κανόνας περιλαμβάνεται σε ένα σχέδιο του Μέρους III, στο Κεφάλαιο για την εκτέλεση του προϋπολογισμού και την απαλλαγή.

Άρθρο I-53 : Πόροι της Ένωσης

- 1. Η Ένωση διαθέτει τα αναγκαία μέσα για την επίτευξη των στόχων της και για την επιτυχή εφαρμογή των πολιτικών της.**
- 2. Ο προϋπολογισμός της Ένωσης χρηματοδοτείται στο ακέραιο, υπό των επιφύλαξη των άλλων εσόδων, από ιδίους πόρους.**
- 3. Ευρωπαϊκός νόμος του Συμβουλίου καθορίζει το όριο των πόρων της Ένωσης και μπορεί να καθιερώσει νέες κατηγορίες πόρων ή να καταργήσει υφιστάμενη κατηγορία. Ο νόμος αυτός τίθεται σε ισχύ μόνο μετά την έγκρισή του από τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα έπειτα από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.**
- 4. Οι λεπτομέρειες όσον αφορά τους πόρους της Ένωσης θεσπίζονται με ευρωπαϊκό νόμο. Το Συμβούλιο αποφασίζει κατόπιν εγκρίσεως του Κοινοβουλίου.**

Σχόλια

Παράγραφος 1

Στην τελική έκθεση του κύκλου συζητήσεων σχετικά με τους ιδίους πόρους εκτιμάται ότι η αρχή της επάρκειας των μέσων, που αναφέρεται επί του παρόντος στο άρθρο 6 παράγραφος 4 ΣΕΕ, πρέπει να διατηρηθεί στον Τίτλο του Μέρους I του Συντάγματος που αφορά τα οικονομικά.

Διάφορες τροπολογίες συμμερίζονται τη γνώμη αυτή (Brok κ.α., Wittbrodt κ.α., Palacio, Lopes και Lobo Antunes και Einem και Berger).

Στον κύκλο συζητήσεων σχετικά με τους ιδίους πόρους τέθηκε το ζήτημα της ονομασίας «ίδιοι πόροι». Ορισμένα μέλη έκριναν ότι θα μπορούσε να προκαλέσει σύγχυση. Ανεξάρτητα από την ονομασία που θα επιλεγεί, ο κύκλος έκρινε ότι η έννοια των «ιδίων πόρων» ως πόρων που ανήκουν αυτοδικαίως στην Ένωση πρέπει να διατηρηθεί.

Παράγραφοι 2 και 3

Οι περισσότερες τροπολογίες σχετικά με τους πόρους αφορούν τη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Οι τροπολογίες αυτές εκφράζουν πολύ διαφορετικές θέσεις. Ενώ ορισμένοι (ιδίως αντιπρόσωποι κυβερνήσεων) υποστηρίζουν τη διατήρηση της διαδικασίας που προβλέπεται επί του παρόντος στη Συνθήκη ΕΚ (ιδίως όσον αφορά την ομοφωνία και την εθνική επικύρωση), άλλοι θα προτιμούσαν να παρεμβαίνει το Κοινοβούλιο μέσω της νομοθετικής διαδικασίας ή της διατύπωσης σύμφωνης γνώμης και να αποφασίζει το Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία ή «ενισχυμένη» πλειοψηφία.

Ο κύκλος συζητήσεων σχετικά με τους ιδίους πόρους πρότεινε διπλή νομική βάση. Ως προς την πρόταση αυτή δεν επιτεύχθηκε συναίνεση, αλλά συγκεντρώθηκε πλειοψηφία στο πλαίσιο του κύκλου. Θα μπορούσε να αποτελέσει μια ενδεχόμενη λύση εν προκειμένω (σε τροπολογία του Villepin προβλέπεται επίσης αυτή η διπλή βάση).

Όσον αφορά τις λεπτομέρειες των πόρων (παράγραφος 3), τα περισσότερα μέλη του κύκλου υποστήριζαν τη χρήση της ειδικής πλειοψηφίας στο Συμβούλιο. Τόσο ο κύκλος σχετικά με τους ιδίους πόρους όσο και εκείνος σχετικά με τη διαδικασία του προϋπολογισμού έκριναν ότι η ειδική πλειοψηφία για τη θέσπιση των λεπτομερειών όσον αφορά τους πόρους και του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου θα πρέπει να «ενισχύεται» στις περιπτώσεις που το Σύνταγμα θα προβλέπει την πλειοψηφία αυτή κατά οριζόντιο τρόπο. Ελλείψει αυτής της ενισχυμένης ειδικής πλειοψηφίας, οι δύο κύκλοι προτείνουν να αποφασίζει το Συμβούλιο με τη συνήθη ειδική πλειοψηφία.

Πρέπει να σημειωθεί ότι, όσον αφορά τους ιδίους πόρους, σε αρκετές τροπολογίες προτείνεται να προβλεφθεί η δυνατότητα επιβολής ευρωπαϊκών φόρων (Michel κ.α., Villepin, Lequiller, Brok κ.α., Duhamel κ.α., Borrell κ.α., Farnleitner και Duff κ.α.). Ο κύκλος συζητήσεων συμπεράνε ότι η υφιστάμενη νομική βάση επιτρέπει ήδη τη δημιουργία νέων πόρων, περιλαμβανομένων πόρων φορολογικού χαρακτήρα. Δεν είναι συνεπώς απαραίτητη η ρητή μνεία τους. Πράγματι, το είδος των πόρων και οι σχετικές λεπτομέρειες είναι θέματα που υπάγονται στο παράγωγο δίκαιο και θα ρυθμισθούν με νόμους που θα εκδοθούν δυνάμει της παρούσας νομικής βάσεως.

Άρθρο I-54 : Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο

4. Το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο έχει ως στόχο να εξασφαλίσει την ομαλή εξέλιξη των εξόδων της Ένωσης εντός των ορίων των ιδίων πόρων. Καθορίζει το ύψος των ετήσιων ανώτατων ορίων των πιστώσεων για αναλήψεις υποχρεώσεων ανά κατηγορία δαπανών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου [...] του Μέρους III.
5. Το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο θεσπίζεται με ευρωπαϊκό νόμο του Συμβουλίου. Το Συμβούλιο λαμβάνει τη σχετική απόφαση κατόπιν εγκρίσεως του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, που αποφασίζει με την πλειοψηφία των μελών από τα οποία απαρτίζεται.
6. Ο ετήσιος προϋπολογισμός της Ένωσης σέβεται το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο.

Σχόλια

Παράγραφος 1

Ο κύκλος συζητήσεων σχετικά με τη διαδικασία του προϋπολογισμού και διάφορες τροπολογίες (DeVries και De Bruijn, Villepin, Lopes και Lobo Antunes και Duff κ.α.) προτείνουν να αφιερωθεί ειδικό άρθρο στις δημοσιονομικές προοπτικές στο Μέρος I του Συντάγματος.

Ο κύκλος έκρινε ότι οι όροι «δημοσιονομικές προοπτικές» δεν εκφράζει σαφώς το περιεχόμενο της πράξης, προτείνει δε την ονομασία «πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο».

Σύμφωνα με τον κύκλο, το άρθρο για το δημοσιονομικό πλαίσιο πρέπει να προηγείται του σχετικού με την ετήσια διαδικασία του προϋπολογισμού και να περιέχει τα εξής στοιχεία :

- Πρέπει να διευκρινίζει ότι το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο συνιστά ένα δεσμευτικό πλαίσιο για τον ετήσιο προϋπολογισμό που έχει ως στόχο να εξασφαλίσει την ομαλή εξέλιξη των εξόδων της Ένωσης.
- Πρέπει να περιλαμβάνει την αρχή σύμφωνα με τη οποία το δημοσιονομικό πλαίσιο καθορίζει κατά δεσμευτικό τρόπο τα ετήσια ανώτατα όρια των πιστώσεων για αναλήψεις υποχρεώσεων ανά τομέα, εντός των ορίων των ιδίων πόρων της Ένωσης.

Διάφορες τροπολογίες υποστηρίζουν την προσέγγιση αυτή (Duff κ.α., χωρίς μνεία των τομέων, De Vries, Lopes και Lobo Antunes, Duhamel κ.α. και Michel κ.α.). Σε μια τροπολογία υπογραμμίζεται η τήρηση του ανώτατου ορίου των ιδίων πόρων (Hjelm-Wallén) .

Ο κύκλος σχετικά με τους ιδίους πόρους έκρινε εξάλλου ότι το Μέρος I του Συντάγματος πρέπει να ρυθμίζει το θέμα της «ιεραρχίας μεταξύ του συστήματος πόρων της Ένωσης, ιδίως δε του ανώτατου ορίου αυτών των πόρων, και του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου».

Παράγραφος 2

Σύμφωνα με τον κύκλο σχετικά με τη διαδικασία του προϋπολογισμού, το άρθρο του Μέρους I του Συντάγματος που αφορά το δημοσιονομικό πλαίσιο πρέπει να προβλέπει επίσης τη νομική βάση για τη θέσπισή του.

Όπως και στην περίπτωση των ιδίων πόρων, οι περισσότερες τροπολογίες σχετικά με το δημοσιονομικό πλαίσιο αφορούν τη διαδικασία θέσπισης και διαφέρουν κατά πολύ μεταξύ τους. Το Προεδρείο ακολούθησε τις συστάσεις της τελικής έκθεσης του κύκλου.

Τόσο ο κύκλος σχετικά με τους ιδίους πόρους όσο και εκείνος σχετικά με τη διαδικασία του προϋπολογισμού έκριναν ότι η ειδική πλειοψηφία για τη θέσπιση των λεπτομερειών όσον αφορά τους πόρους και του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου θα πρέπει να «ενισχύεται» εάν το Σύνταγμα προβλέπει την πλειοψηφία αυτή κατά οριζόντιο τρόπο. Ελλείψει αυτής της ενισχυμένης ειδικής πλειοψηφίας, οι δύο κύκλοι προτείνουν να αποφασίζει το Συμβούλιο με τη συνήθη ειδική πλειοψηφία.

Το Κοινοβούλιο πρέπει να δώσει την έγκρισή του. Πρέπει να υπενθυμιστεί ότι δεδομένου ότι ο κανόνας της ψηφοφορίας στο Συμβούλιο είναι με βάση την ειδική πλειοψηφία, η ανάγκη να απαιτείται έγκριση του Κοινοβουλίου παρέχει στο Κοινοβούλιο περισσότερες διαπραγματευτικές δυνατότητες από την παρούσα διαδικασία της διοργανικής συμφωνίας. Ο κύκλος συζητήσεων για τη διαδικασία του προϋπολογισμού θέλησε να διαφυλάξει το στοιχείο της «διαπραγμάτευσης» μεταξύ των οργάνων. Το στοιχείο αυτό αποτέλεσε το θέμα της παραγράφου 5 του άρθρου 1 των διατάξεων του Μέρους III που αφορούν τον προϋπολογισμό.

Πρόκειται για νόμο που εκδίδεται προτάσει της Επιτροπής. Ο κύκλος σχετικά με τη διαδικασία του προϋπολογισμού κρίνει ότι η νομοθετική πρωτοβουλία θα πρέπει να ανήκει στην Επιτροπή, χωρίς ωστόσο να θίγονται οι κανόνες ψηφοφορίας στο πλαίσιο του Συμβουλίου. Θα πρέπει να προβλεφθεί μια εξαίρεση από τις συνέπειες της πρωτοβουλίας της Επιτροπής όσον αφορά την ψηφοφορία στο Συμβούλιο, που προβλέπονται επί του παρόντος στο άρθρο [πρώην άρθρο 250 ΣΕΚ].

Σε μια τροπολογία (Lopes και Lobo Antunes) προτείνεται να παρατείνεται το τελευταίο έτος του προηγούμενου πλαισίου σε περίπτωση αποτυχίας της διαδικασίας θέσπισης του νέου πλαισίου. Η ιδέα αυτή περιλαμβάνεται στο σχέδιο άρθρου 1 του Μέρους III.

Παράγραφος 3

Σύμφωνα με τον κύκλο σχετικά με τη διαδικασία του προϋπολογισμού, το άρθρο του Μέρους I του Συντάγματος που αφορά το δημοσιονομικό πλαίσιο πρέπει να προηγείται του σχετικού με την ετήσια διαδικασία του προϋπολογισμού, πρέπει δε να διευκρινίζει ότι το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο συνιστά ένα δεσμευτικό πλαίσιο για τον ετήσιο προϋπολογισμό. Διάφορες τροπολογίες υποστήριξαν την προσέγγιση αυτή.

Ο κύκλος σχετικά με τους ιδίους πόρους φρονεί εξάλλου ότι το Μέρος I του Συντάγματος πρέπει να ρυθμίζει το θέμα της «ιεραρχίας μεταξύ του συστήματος πόρων της Ένωσης, ιδίως δε του ανώτατου ορίου αυτών των πόρων, και του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου». Ο ετήσιος προϋπολογισμός που προσδιορίζει την πραγματική διάθεση των πόρων θα πρέπει επίσης να τηρεί το δημοσιονομικό πλαίσιο.

Άρθρο I-55 : Διαδικασία του προϋπολογισμού-Προϋπολογισμός της Ένωσης

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εκδίδουν ~~από κοινού~~, προτάσει της Επιτροπής και σύμφωνα με τις λεπτομέρειες που προβλέπονται στο άρθρο [πρώην άρθρο 272], **τον ευρωπαϊκό νόμο με τον οποίο ορίζεται** ο ετήσιος προϋπολογισμός της Ένωσης.

~~Ο προϋπολογισμός της Ένωσης καταρτίζεται τηρουμένων των πολυετών δημοσιονομικών προοπτικών που αναφέρονται στο άρθρο Υ (Μέρος II του Συντάγματος).~~

Σχόλια

Ως προς την ετήσια διαδικασία του προϋπολογισμού υποβλήθηκαν τροπολογίες που αντιφάσκουν μεταξύ τους, ιδίως όσον αφορά τη δυνατή λύση στην περίπτωση που δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί Συμφωνία μεταξύ του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Ο κύκλος συζητήσεων πρότεινε μια πιθανή διαδικασία τα κύρια στοιχεία της οποίας ορίζονται στο παρόν σχέδιο άρθρου, ενώ οι λεπτομέρειες περιλαμβάνονται στο σχέδιο άρθρου 3 των διατάξεων του Μέρους III που αφορούν τον προϋπολογισμό.

Θα πρόκειται για νόμο εκδιδόμενο με ειδική διαδικασία. Το Προεδρείο κατάργησε την έκφραση «από κοινού» ώστε να διευκρινιστεί καλύτερα ο χαρακτήρας της διαδικασίας.

Ο εν λόγω νόμος θα εκδίδεται προτάσει της Επιτροπής. Ο κύκλος σχετικά με τη διαδικασία του προϋπολογισμού κρίνει ότι η πρωτοβουλία θα πρέπει να ανήκει στην Επιτροπή, χωρίς ωστόσο να θίγονται οι κανόνες ψηφοφορίας στο πλαίσιο του Συμβουλίου. Θα πρέπει να προβλεφθεί μια εξαίρεση από τις συνέπειες της πρωτοβουλίας της Επιτροπής όσον αφορά την ψηφοφορία στο Συμβούλιο, που προβλέπονται επί του παρόντος στο άρθρο [πρώην άρθρο 250 ΣΕΚ].

Ο κύκλος προτείνει να καταργηθεί η διάκριση μεταξύ υποχρεωτικών και μη υποχρεωτικών δαπανών. Η κατάργηση αυτή θα εξαρτάται από την εγγραφή της αρχής σύμφωνα με την οποία η αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή και η Επιτροπή μεριμνούν ώστε να είναι διαθέσιμα τα αναγκαία δημοσιονομικά μέσα που επιτρέπουν στην Ένωση να πληροί τις νομικές της υποχρεώσεις έναντι τρίτων. Σε κάποιες τροπολογίες (Villepin, Schluter, Lopes και Lobo Antunes και Roche) προτείνεται να καθιερωθεί η αρχή αυτή στο Σύνταγμα. Η εν λόγω αρχή αναφέρεται πράγματι στο σχέδιο άρθρου [...] του Μέρους III που αφορούν τον προϋπολογισμό.

ΤΙΤΛΟΣ VIII : Η ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΑΜΕΣΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΗΣ

Άρθρο I-56 : Η Ένωση και το άμεσο περιβάλλον της

1. Η Ένωση αναπτύσσει με τα γειτονικά κράτη προνομιακές σχέσεις, με στόχο την εγκαθίδρυση ενός χώρου ευημερίας και καλής γειτονίας, **ο οποίος θεμελιώνεται στις αξίες της Ένωσης και** χαρακτηρίζεται από στενές και ειρηνικές σχέσεις βασισμένες στη συνεργασία.
2. Για το σκοπό αυτό, η Ένωση μπορεί να συνάπτει και να εφαρμόζει ειδικές συμφωνίες με τα οικεία κράτη σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου III.226 (πρώην άρθρο 33) του Μέρους III του Συντάγματος. Οι συμφωνίες αυτές μπορούν να περιλαμβάνουν αμοιβαία δικαιώματα και υποχρεώσεις καθώς και τη δυνατότητα διεξαγωγής κοινών δράσεων. Η εφαρμογή τους αποτελεί αντικείμενο περιοδικών διαβουλεύσεων.

Σχόλια για την παράγραφο 1

Ορισμένα μέλη της Συνέλευσης (Ατταλίδης, Borrell και άλλοι, Carnero και άλλοι, Muscardini) επιθυμούν να καταστεί σαφές ότι η σχέση που καθιερώνεται με το άρθρο αυτό πρέπει να βασίζεται στο σεβασμό των δημοκρατικών αρχών, του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αξίες επί των οποίων θεμελιώνεται η ίδια η Ένωση. Η πρόταση προσθήκης της παραπάνω σύντομης φράσης ανταποκρίνεται στο αίτημα αυτό. Προτείνεται δε να μην υπάρξει κατάλογος των ιδίων των αξιών δεδομένου ότι αυτό θα καθιστούσε το άρθρο ιδιαίτερα βαρύ. Και εν πάση περιπτώσει οι εν λόγω αξίες είναι σαφώς αυτές που απαριθμούνται στο άρθρο I-2 του Συντάγματος.

Σχόλια για την παράγραφο 2

Καμία αλλαγή

Σημείωση : Ορισμένα μέλη της Συνέλευσης ζήτησαν να συμπεριληφθεί στο άρθρο αυτό μια αναφορά στο ρόλο του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Οι σχέσεις μεταξύ της ΕΕ και του Συμβουλίου της Ευρώπης καλύπτονται από ένα άρθρο του Μέρους III (πρώην άρθρο 35). Επομένως δεν υπάρχει λόγος να περιληφθεί μια πρόσθετη αναφορά στο παρόν άρθρο. Επί πλέον, μια ειδική αναφορά στο Συμβούλιο της Ευρώπης θα μπορούσε να ερμηνευθεί ως άδικη δεδομένου ότι ορισμένες από τις χώρες που επιθυμεί να συμπεριλάβει η Ένωση στην προτεινόμενη σχέση δεν είναι μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Άρθρο 43 : Κριτήρια επιλεξιμότητας για την απόκτηση της ιδιότητας μέλους της Ένωσης

Η Ένωση είναι ανοικτή σε όλα τα ευρωπαϊκά κράτη των οποίων οι λαοί συμμερίζονται τις αξίες που μνημονεύονται στο άρθρο 2, και τα οποία τις σέβονται και δεσμεύονται να τις προάγουν από κοινού. Η προσχώρηση στην Ένωση συνεπάγεται την αποδοχή του Συντάγματός της.

Σχόλια

Προτείνεται να διαγραφεί το άρθρο αυτό προκειμένου να δοθεί συνέχεια στις πολυάριθμες τροπολογίες που ζητούν, είτε τη διαγραφή ολόκληρου του άρθρου για το λόγο ότι η πρώτη φράση δημιουργεί επικάλυψη με το άρθρο I-1, παράγραφος 2 και η δεύτερη φράση εκφράζει το αυτονόητο (Meyer, Farnleitner και 3 άλλοι, Duff και 24 άλλοι, Lopes, Lobo Antunes), είτε τη διαγραφή της δεύτερης φράσης (Santer και 4 άλλοι, Demilrap, Fischer, Hjelm Wallen και 3 άλλοι, Fini, Oleksy, de Vries και de Bruijn, Kauffman).

Η πρώτη φράση του άρθρου αυτού έχει ωστόσο ληφθεί από το άρθρο I-57, μολονότι έχει τροποποιηθεί κατ' επιταγήν ορισμένων τροπολογιών (βλ. σχολιασμό του άρθρου αυτού). Συγκεκριμένα, μολονότι το άρθρο I-1, παράγραφος 2 περιλαμβάνει ήδη την αρχή του ανοίγματος της Ένωσης στα ευρωπαϊκά κράτη τα οποία συμμερίζονται τις αξίες της, είναι σημαντικό να υπενθυμιστεί στον τίτλο IX, σχετικά με την ιδιότητα μέλους της Ένωσης, ότι ο σεβασμός των αξιών αυτών συνιστά θεμελιώδες κριτήριο για να καταστεί ένα κράτος μέλος της Ένωσης.

Άρθρο I-57 : Κριτήρια επιλεξιμότητας και διαδικασία προσχώρησης στην Ένωση

Η Ένωση είναι ανοικτή σε όλα τα ευρωπαϊκά κράτη ~~των οποίων οι λαοί συμμερίζονται που~~
σέβονται τις αξίες που μνημονεύονται στο άρθρο 2, ~~και τα οποία τις σέβονται~~ και δεσμεύονται να τις προάγουν από κοινού.

Κάθε ευρωπαϊκό κράτος το οποίο επιθυμεί να γίνει μέλος της Ένωσης μπορεί να απευθύνει την αίτησή του στο Συμβούλιο. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα Εθνικά Κοινοβούλια **των κρατών μελών** ενημερώνονται για την αίτηση αυτή. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα, αφού ζητήσει τη γνώμη της Επιτροπής και μετά από ~~σύμφωνη γνώμη έγκριση~~ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. ~~το οποίο αποφασίζει με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών από τα οποία απαρτίζεται.~~ Οι όροι και οι λεπτομέρειες της προσχώρησης αποτελούν αντικείμενο συμφωνίας μεταξύ των κρατών μελών και του αιτούντος κράτους. Η συμφωνία αυτή υπόκειται σε επικύρωση εκ μέρους όλων των συμβαλλομένων κρατών, κατά τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

Η πρώτη φράση του άρθρου αυτού αναπαράγει την πρώτη φράση του πρώην άρθρου 43. Οι λέξεις «των οποίων οι λαοί» έχουν διαγραφεί προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι τροπολογίες με τις οποίες ζητείται ως προϋπόθεση για την προσχώρηση ο σεβασμός των αξιών της Ένωσης από τα ίδια τα υποψήφια κράτη αντί από τους λαούς τους (Heathcoat-Amory, Berger και 2 άλλοι, Timmermans και Queiro, Brok και 34 άλλοι, Roche, Fischer, Svensson, Hjelm-Wallen και 3 άλλοι, Hain, de Vries και de Bruijn, Bonde). Οι υπόλοιπες τροποποιήσεις που εισήχθησαν έχουν καθαρά τεχνικό χαρακτήρα, προκειμένου να δοθεί συνέχεια στις συστάσεις της ομάδας εμπειρογνομόνων.

Διατηρείται η διαδικασία που προτείνεται για την προσχώρηση, η οποία αναπαράγει τη διαδικασία του άρθρου 49 της ΣΕΕ. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι οι συνθήκες προσχώρησης πρέπει να έχουν την ίδια αξία με τη συνταγματική συνθήκη, την οποία τροποποιούν σε ορισμένα σημεία (π.χ. σύνθεση των Οργάνων), οι προϋποθέσεις και οι λεπτομέρειες προσχώρησης ενός κράτους στην Ένωση πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο συμφωνίας μεταξύ των κρατών μελών που είναι μέρη της συνθήκης για τη θέσπιση του Συντάγματος και του αιτούντος κράτους.

Άρθρο I-58 : Αναστολή του δικαιώματος συμμετοχής στην Ένωση

1. Το Συμβούλιο δύναται, αποφασίζοντας με πλειοψηφία των τεσσάρων πέμπτων των μελών του και βάσει αιτιολογημένης πρότασης του ενός τρίτου των κρατών μελών, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή της Επιτροπής και κατόπιν έγκρισης ~~σύμφωνης γνώμης~~ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, να **εκδώσει απόφαση με την οποία διαπιστώνει** ~~διαπιστώσει~~ την ύπαρξη σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασης από κράτος μέλος των αξιών που μνημονεύονται στο άρθρο 2. Το Συμβούλιο, προτού προβεί στη διαπίστωση αυτή, ακούει το εν λόγω κράτος μέλος, και δύναται, αποφασίζοντας με την ίδια διαδικασία, να του απευθύνει συστάσεις.

Το Συμβούλιο επαληθεύει τακτικά ότι εξακολουθούν να ισχύουν οι λόγοι που οδήγησαν στη διαπίστωση αυτή.

2. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα μετά από πρόταση του ενός τρίτου των κρατών μελών ή της Επιτροπής και αφού λάβει την **έγκριση σύμφωνα γνώμη** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, δύναται να **εκδώσει απόφαση με την οποία διαπιστώνει** ~~διαπιστώσει~~ την ύπαρξη σοβαρής και διαρκούς παραβίασης από κράτος μέλος αξιών που μνημονεύονται στο άρθρο 2, αφού καλέσει το εν λόγω κράτος μέλος να υποβάλει τις παρατηρήσεις του.
3. Εφόσον γίνει η αναφερόμενη στην παράγραφο 2 διαπίστωση, το Συμβούλιο δύναται να **εκδώσει απόφαση** ~~αποφασίζει~~, με ειδική πλειοψηφία, **με την οποία αναστέλλει ορισμένα δικαιώματα** ~~την αναστολή ορισμένων δικαιωμάτων~~ τα οποία απορρέουν από την εφαρμογή του Συντάγματος ως προς το εν λόγω κράτος μέλος, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων ψήφου αυτού του κράτους μέλους στο Συμβούλιο. Ενεργώντας κατ' αυτό τον τρόπο, το Συμβούλιο λαμβάνει υπόψη τις πιθανές συνέπειες μιας τέτοιας αναστολής στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις φυσικών και νομικών προσώπων.
- Οι υποχρεώσεις του εν λόγω κράτους μέλους δυνάμει του Συντάγματος εξακολουθούν εν πάση περιπτώσει να δεσμεύουν αυτό το κράτος μέλος.
4. Το Συμβούλιο δύναται να **εκδώσει** ~~αποφασίζει~~, εν συνεχεία, με ειδική πλειοψηφία, **απόφαση με την οποία μεταβάλλει ή ανακαλεί να μεταβάλει ή να ανακαλέσει** μέτρα που έχουν ληφθεί σύμφωνα με την παράγραφο 3, ανάλογα με τις μεταβολές της καταστάσεως η οποία οδήγησε στην επιβολή τους.
5. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, το Συμβούλιο αποφασίζει χωρίς να λαμβάνει υπόψη του την ψήφο του εν λόγω κράτους μέλους. Αποχές παρόντων ή αντιπροσωπευομένων μελών δεν εμποδίζουν την θέσπιση αποφάσεων που αναφέρονται στη παράγραφο 2.
- Η παρούσα παράγραφος ισχύει και στην περίπτωση κατά την οποία δικαιώματα ψήφου έχουν ανασταλεί σύμφωνα με την παράγραφο 3.
6. Για τους σκοπούς των παραγράφων 1 και 2, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφασίζει με πλειοψηφία δύο τρίτων των ψηφισάντων, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν την πλειοψηφία των μελών του.

Σχόλια

Οι τροποποιήσεις που εισάγονται στο άρθρο αυτό είναι καθαρά τεχνικού χαρακτήρα, προκειμένου να δοθεί συνέχεια στις συστάσεις της ομάδας εμπειρογνομώνων.

Το Προεδρείο δεν εισήγαγε άλλες τροποποιήσεις στο άρθρο αυτό, δεδομένου ότι οι τροπολογίες που παρελήφθησαν αναφέρονται σε διαδικαστικές τροποποιήσεις οι οποίες υποστηρίζονται από μικρό αριθμό μελών της Συνέλευσης.

Άρθρο I-59 : Εθελούσια αποχώρηση από την Ένωση

1. Κάθε κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει να αποχωρήσει από την Ευρωπαϊκή Ένωση, **τηρώντας σύμφωνα με** τους εσωτερικούς συνταγματικούς του κανόνες.
2. Το κράτος μέλος το οποίο αποφασίζει να αποχωρήσει γνωστοποιεί την πρόθεσή του στο **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το οποίο επιλαμβάνεται της γνωστοποίησης αυτής. Με βάση τους προσανατολισμούς του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,** η Ένωση προβαίνει σε διαπραγματεύσεις και συνάπτει με το εν λόγω κράτος συμφωνία που διέπει τις λεπτομέρειες της αποχώρησής του, λαμβανομένου υπόψη του πλαισίου των μελλοντικών του σχέσεων με την Ένωση. Η συμφωνία αυτή συνάπτεται εξ ονόματος της Ένωσης από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, μετά από **έγκριση σύμφωνα γνώμη** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
- Ο αντιπρόσωπος του αποχωρούντος κράτους μέλους** δεν συμμετέχει ούτε στις συζητήσεις ούτε στις αποφάσεις του **Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ή του Συμβουλίου που το αφορούν.**
3. Το παρόν Σύνταγμα παύει να ισχύει στο ενδιαφερόμενο κράτος από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της συμφωνίας αποχώρησης. ή, ελλείψει τέτοιας συμφωνίας, δύο έτη μετά τη γνωστοποίηση που μνημονεύεται στην παράγραφο 2, **εκτός εάν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, σε συμφωνία με το εν λόγω κράτος μέλος, αποφασίσει την παράταση αυτής της προθεσμίας.**

3.4. Εάν το κράτος που αποχώρησε από την Ένωση ζητήσει να προσχωρήσει εκ νέου, το αίτημα αυτό εμπίπτει στη διαδικασία του άρθρου I-57.

Σχόλια

Το Προεδρείο θεωρεί ότι το Σύνταγμα πρέπει να περιλαμβάνει μια διάταξη για την εθελοντική αποχώρηση από την Ένωση. Συγκεκριμένα, μολονότι πολλοί θεωρούν ότι η δυνατότητα αποχώρησης από την Ένωση υπάρχει ακόμη και χωρίς σχετική ειδική διάταξη, το Προεδρείο θεωρεί ότι η εισαγωγή στο Σύνταγμα ειδικής διάταξης για την εθελοντική αποχώρηση από την Ένωση αποσαφηνίζει την κατάσταση και επιτρέπει να εισαχθεί μια διαδικασία για τη διαπραγμάτευση και τη σύναψη συμφωνίας μεταξύ της Ένωσης και του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους που θα διέπει τις λεπτομέρειες αποχώρησης και το πλαίσιο των μελλοντικών τους σχέσεων. Εξάλλου, η ύπαρξη αυτής της διάταξης συνιστά σημαντικό πολιτικό σήμα για όλους όσους ενδέχεται να υποστηρίζουν ότι η Ένωση είναι μια άκαμπτη οντότητα από την οποία είναι αδύνατη η αποχώρηση.

Το Προεδρείο εισήγαγε στη διάταξη αυτή ορισμένες τροποποιήσεις σε σχέση με το κείμενο που υποβλήθηκε στη Συνέλευση, και συγκεκριμένα :

- α) προβλέπεται ότι σε περίπτωση που ένα κράτος μέλος γνωστοποιήσει την πρόθεσή του να αποχωρίσει από την Ένωση, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιλαμβάνεται του θέματος.*
- β) διευκρινίζεται ότι εάν ένα κράτος το οποίο αποχώρησε επιθυμεί να προσχωρήσει εκ νέου στην Ένωση, υποβάλλεται στις γενικές προϋποθέσεις και διαδικασίες προσχώρησης.*

Παράγραφος 1

Η τροποποίηση που εισήχθη είναι αμιγώς συντακτικού χαρακτήρα.

Παράγραφος 2

Οι τροποποιήσεις της διάταξης αυτής αποσκοπούν στην ενίσχυση της διαδικασίας αποχώρησης, όπως επιθυμεί ένα τμήμα των μελών της Συνέλευσης (de Villepin, Demilrap, Tiilikainen και 2 άλλοι, Roche, Kiljunen και Vanhanen) προβλέποντας ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιλαμβάνεται της γνωστοποίησης αποχώρησης του κράτους μέλους, και εγκρίνει προσανατολισμούς με βάση τους οποίους η Ένωση διαπραγματεύεται και συνάπτει με το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος τη συμφωνία αποχώρησης.

Παράγραφος 3

Το Προεδρείο θεωρεί ότι, δεδομένου ότι για πολλούς το δικαίωμα αποχώρησης υπάρχει ακόμη και εν απουσία εν προκειμένω ρητής διάταξης, δεν μπορεί να εξαρτηθεί η αποχώρηση ενός κράτους μέλους από την Ένωση από τη σύναψη συμφωνίας αποχώρησης με το κράτος αυτό. Για το λόγο αυτό προβλέπεται ότι η αποχώρηση αρχίζει να ισχύει, σε κάθε περίπτωση, δύο έτη μετά τη γνωστοποίηση. Ωστόσο, προκειμένου να ευνοηθεί η σύναψη συμφωνίας αποχώρησης μεταξύ της Ένωσης και του κράτους που αποχωρεί, το άρθρο I-57 προβλέπει τη δυνατότητα παράτασης της προθεσμίας κατόπιν κοινής συμφωνίας μεταξύ του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του κράτους που αποχωρεί.

Το Προεδρείο θεωρεί ότι δεν είναι απαραίτητο να δημιουργηθεί καθεστώς συνδεδεμένου κράτους μέλους για το κράτος το οποίο αποχωρεί από την Ένωση, λαμβανομένου υπόψη του άρθρου I-56 σχετικά με την Ένωση και το άμεσο περιβάλλον της το οποίο θα μπορούσε να παράσχει βάση σε περίπτωση που το κρίνει σκόπιμο η Ένωση.

Παράγραφος 4

Αυτή η νέα παράγραφος υπογραμμίζει ότι στην περίπτωση κατά την οποία ένα κράτος το οποίο αποχώρησε ζητήσει να προσχωρήσει, η αίτησή του θα υπόκειται στην πολιτική εκτίμηση που προβλέπεται από τη διαδικασία προσχώρησης (κοινή συμφωνία των κρατών μελών, μεταξύ άλλων).

ΣΧΕΔΙΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΡΟΛΟ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι ο τρόπος με τον οποίο ασκείται ο έλεγχος από τα διάφορα εθνικά κοινοβούλια στις αντίστοιχες κυβερνήσεις τους σχετικά με δραστηριότητες της Ένωσης αποτελεί αντικείμενο της συνταγματικής οργάνωσης και πρακτικής εκάστου κράτους μέλους,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ, ωστόσο, να ενθαρρύνουν τη μεγαλύτερη συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων στις δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να ενισχύσουν τη δυνατότητά τους να εκφράζουν τις απόψεις τους σχετικά με ~~τα~~ **τις νομοθετικές προτάσεις καθώς και σχετικά με άλλα** ζητήματα τα οποία μπορεί να παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα εθνικά κοινοβούλια,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στο Σύνταγμα :

- I. Ενημέρωση των εθνικών κοινοβουλίων των κρατών μελών
 1. Όλα τα έγγραφα διαβουλεύσεων της Επιτροπής (πράσινες και λευκές βίβλοι και ανακοινώσεις) διαβιβάζονται από την Επιτροπή απευθείας στα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών όταν δημοσιευθούν. Η Επιτροπή αποστέλλει **επίσης** στα εθνικά Κοινοβούλια των κρατών μελών ~~προς ενημέρωση~~ **το ετήσιο νομοθετικό πρόγραμμα καθώς και κάθε άλλη** πράξη νομοθετικού προγραμματισμού ή πολιτικής στρατηγικής που θα υπέβαλε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, ταυτόχρονα με την αποστολή τους στα Όργανα αυτά.
 2. **Όλες οι νομοθετικές προτάσεις που απευθύνονται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο αποστέλλονται ταυτόχρονα στα εθνικά Κοινοβούλια των κρατών μελών. Η Επιτροπή αποστέλλει όλες τις νομοθετικές της προτάσεις απ' ευθείας στα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών, και συγχρόνως στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.**

3. Τα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών μπορούν να απευθύνουν στους προέδρους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής αιτιολογημένη γνώμη όσον αφορά τη συμφωνία νομοθετικής πρότασης της Επιτροπής με την αρχή της επικουρικότητας, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο Πρωτόκολλο σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.
4. Από τη στιγμή κατά την οποία μια νομοθετική πρόταση τίθεται από την Επιτροπή στη διάθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και των εθνικών κοινοβουλίων των κρατών μελών στις **επίσημες** γλώσσες ~~της~~ **Ευρωπαϊκής Ένωσης**, παρέρχεται περίοδος έξι εβδομάδων έως την ημερομηνία κατά την οποία αυτή εγγράφεται στην ημερήσια διάταξη του Συμβουλίου προς λήψη αποφάσεως είτε για τη θέσπιση πράξης είτε για τον καθορισμό κοινής θέσης στο πλαίσιο ~~της μιας~~ νομοθετικής διαδικασίας ~~σύμφωνα με το άρθρο [Χ στο Μέρος II της συνθήκης που θεσπίζει σύνταγμα για την Ευρώπη]~~, εκτός εξαιρέσεων για λόγους ~~επείγουσας~~ ανάγκης, οι οποίοι και θα πρέπει να αναφέρονται στην πράξη ή την κοινή θέση. **Εκτός δεόντως αιτιολογημένων επειγουσών περιπτώσεων, δεν μπορεί να διαπιστωθεί καμία συμφωνία όσον αφορά νομοθετική πρόταση κατά τις έξι αυτές εβδομάδες. Πρέπει να παρέλθουν δέκα ημέρες από την εγγραφή πρότασης στην ημερήσια διάταξη του Συμβουλίου έως τον καθορισμό κοινής θέσης.**
5. Οι ημερήσιες διατάξεις και τα αποτελέσματα των συνόδων του Συμβουλίου, **συμπεριλαμβανομένων των πρακτικών των συνόδων του Συμβουλίου όταν εξετάζει νομοθετικές προτάσεις**, διαβιβάζονται απ' ευθείας στα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών, **ταυτόχρονα με τη διαβίβασή τους στις κυβερνήσεις των κρατών μελών.**
- ~~6. Η Επιτροπή αποστέλλει στα εθνικά Κοινοβούλια των κρατών μελών, προς ενημέρωση, κάθε μέσο νομοθετικού προγραμματισμού ή στρατηγικής πολιτικής το οποίο σκοπεύει να υποβάλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, ταυτόχρονα με την αποστολή τους στα εν λόγω όργανα.~~
6. Το Ελεγκτικό Συνέδριο αποστέλλει ενημερωτικά την ετήσια έκθεσή του στα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών, και ταυτόχρονα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

7. Στις περιπτώσεις των εθνικών κοινοβουλίων που αποτελούνται από δύο σώματα αντιπροσώπων, οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται σε αμφότερα τα σώματα.

II. Διακοινοβουλευτική συνεργασία

8. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ~~εξετάζει μαζί με~~ και τα εθνικά κοινοβούλια **καθορίζουν από κοινού** τρόπους αποτελεσματικής **και τακτικής οργάνωσης και** προώθησης της διακοινοβουλευτικής συνεργασίας στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
9. Η Διάσκεψη των ειδικευμένων στις κοινοτικές υποθέσεις οργάνων, ~~η οποία συνεστήθη στις 16 και 17 Νοεμβρίου 1989,~~ δύναται να υποβάλει οιαδήποτε εισήγηση κρίνει σκόπιμη ενώπιον του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής. **Η Διάσκεψη αυτή προωθεί επίσης την ανταλλαγή πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κοινοβουλίων των κρατών μελών και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, μεταξύ άλλων ανάμεσα στις ειδικευμένες επιτροπές τους. Η Διάσκεψη μπορεί επίσης να οργανώνει διακοινοβουλευτικές διασκέψεις σχετικά με συγκεκριμένα θέματα και ιδίως για τη συζήτηση θεμάτων της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας καθώς και της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας. Οι εισηγήσεις αυτές της Διάσκεψης δεν δεσμεύουν με κανένα τρόπο τα εθνικά κοινοβούλια και δεν προδικάζουν τη θέση τους.**

Σχόλια

1. *Η τροποποίηση που προτείνεται στο προοίμιο του Πρωτοκόλλου βασίζεται στις γραπτές τροπολογίες πολλών μελών της Συνέλευσης (ιδίως της κας Stuart και 18 άλλων, καθώς και του κ. Andriukaitis και 2 άλλων) και προβάλλει το ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων κατά την εξέταση των νομοθετικών προτάσεων, ενώ διατηρεί τη γενικότερη αναφορά σε ζητήματα που μπορεί να παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα εθνικά κοινοβούλια.*

2. Προτείνεται να προστεθεί αναφορά μνεία στο ετήσιο νομοθετικό πρόγραμμα της Επιτροπής στην παράγραφο 1 και να συγχωνευθεί η παράγραφος αυτή και η παράγραφος 6. Πολλά μέλη της Συνέλευσης (ιδίως ο κ. Brok και 42 άλλοι, ο κ. Duff και 16 άλλοι, καθώς και ο κ. Farnleitner) πρότειναν πράγματι ότι η διαβίβαση του ετήσιου νομοθετικού προγράμματος στα εθνικά κοινοβούλια θα πρέπει να επισημανθεί στο κείμενο με πιο ρητό τρόπο. Η διαβίβαση των κειμένων «κατά τη δημοσίευσή τους» προστίθεται επίσης κατόπιν πρότασης διαφόρων μελών της Συνέλευσης (ιδίως της κας Stuart και 18 άλλων).
3. Η τροπολογία στην παράγραφο 2 αποσκοπεί να ευθυγραμμίσει το κείμενο προς στο αναθεωρημένο σχέδιο πρωτοκόλλου για την επικουρικότητα και την αναλογικότητα όσον αφορά το μηχανισμό της «έγκαιρης προειδοποίησης», που αναφέρει ειδικά τις νομοθετικές πρωτοβουλίες στον τομέα της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης (αποτελούν αντικείμενο ειδικού κατώτατου ορίου στο μηχανισμό) και πρέπει συνεπώς να προβλέπει το πρωτόκολλο την άμεση αποστολή και αυτών των κειμένων (που μπορεί να προέρχονται από τα κράτη μέλη) προς τα εθνικά κοινοβούλια. Προκειμένου να μην περιπλακεί η παράγραφος με το να διευκρινίζεται για κάθε τύπο πρότασης/ πρωτοβουλίας ποιος τις αποστέλλει, προτείνεται να διατυπωθεί το κείμενο της παραγράφου κατά γενικότερο τρόπο.
4. Προτείνεται να διατηρηθεί η διατύπωση της παραγράφου 3 η οποία περιλαμβάνει απλή αναφορά στο μηχανισμό προειδοποίησης στον τομέα της επικουρικότητας που περιγράφεται στο Πρωτόκολλο για την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, αλλά να διαγραφεί η ειδική αναφορά στην Επιτροπή στην τρίτη γραμμή προκειμένου να αντικατοπτριστεί ότι ο μηχανισμός έγκαιρης προειδοποίησης αφορά και τις πρωτοβουλίες των κρατών μελών στον τομέα της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης (βλ. επίσης την τροπολογία της παραγράφου 2).
5. Διάφορα μέλη της Συνέλευσης (ιδίως η κα Stuart και 18 άλλοι, ο κ. Andriukaitis και 2 άλλοι, η κα Azevedo, ο κ. Nazaré Pereira, ο κ. Bonde και ο κ. Seppänen) ζήτησαν να είναι αυστηρότερες οι προθεσμίες που αναφέρονται στην παράγραφο 4. Στην προσθήκη που προτείνεται στο κείμενο διευκρινίζεται ότι οι συμφωνίες δεν μπορούν να διαπιστωθούν κατά τη διάρκεια των έξι εβδομάδων εκτός από τις περιπτώσεις κατεπείγοντος που είναι δεόντως αιτιολογημένες, και ότι πρέπει να μεσολαβήσουν δέκα ημέρες μεταξύ της εγγραφής μιας νομοθετικής πρότασης στην ημερήσια διάταξη του Συμβουλίου και της έγκρισης κοινής θέσης.

6. Οι τροπολογίες που προτείνονται στην παράγραφο 5 βασίζονται στο αίτημα πολλών μελών της Συνέλευσης (ιδίως κα Stuart και 18 άλλοι και κ. Andriukaitis και 2 άλλοι) να προστεθεί η διαβίβαση στα εθνικά κοινοβούλια των πρακτικών των συνόδων του Συμβουλίου κατά τις οποίες το Συμβούλιο εξετάζει νομοθετικές προτάσεις καθώς και η διευκρίνιση ότι η κοινοποίηση των εγγράφων που αναφέρονται στην παράγραφο προς τα εθνικά κοινοβούλια θα γίνεται ταυτόχρονα και προς τις κυβερνήσεις.
7. Το κείμενο της παραγράφου 6 (πρώην παράγραφος 7) είναι αμετάβλητη σε σχέση με την προηγούμενη διατύπωση. Δεν υπεβλήθησαν αιτήσεις απαλοιφής ή ουσιαστικής τροποποίησης της παραγράφου αυτής.
8. Ορισμένα μέλη της Συνέλευσης πρότειναν τροπολογίες που αφορούν την έννοια των εθνικών κοινοβουλίων (ιδίως οι κ.κ. Pieters, Michel και 6 άλλοι, ο κ. Wuermeling και ο κ. Altmaier), ζητώντας μεταξύ άλλων να διαβιβάζονται πληροφορίες σε αμφότερα τα σώματα, σε περίπτωση κοινοβουλίων που αποτελούνται από δύο σώματα αντιπροσώπων, ή προτείνοντας να μπορούν οι κυβερνήσεις των κρατών μελών, βάσει της συνταγματικής τους οργάνωσης, να αναφέρουν σε δήλωση ποιο είναι το κοινοβούλιο που διαθέτει νομοθετικές αρμοδιότητες και που πρέπει να θεωρηθεί ως εθνικό κοινοβούλιο κατά την έννοια του Πρωτοκόλλου. Προτείνεται να εισαχθεί νέα παράγραφος 7 για να ληφθεί υπόψη το αίτημα διαφόρων μελών της Συνέλευσης οι πληροφορίες να διαβιβάζονται σε κάθε σώμα στην περίπτωση των εθνικών κοινοβουλίων με δύο σώματα. Τα εθνικά κοινοβούλια μπορούν επίσης, εφόσον το επιτρέπει η εθνική συνταγματική τάξη, να διαβιβάζουν τα ίδια νομοθετικές προτάσεις και άλλα κείμενα που αναφέρονται στο πρωτόκολλο στις περιφερειακές βουλές (η ευθύνη της οργάνωσης αυτής της ενδεχόμενης διαβίβασης θα υπάγεται στις κυβερνήσεις των κρατών μελών ή στα εθνικά κοινοβούλια).
9. Πολλά μέλη της Συνέλευσης (ιδίως κ. Duhamel, η κα Azevedo, ο κ. Nazaré Pereira, ο κ. Lopes ο κ. Lobo Antunes και ο κ. Lequiller) πρότειναν τροπολογίες προκειμένου να προσδοθεί μεγαλύτερη «δυναμικότητα» στην παράγραφο 8, όσον αφορά τις προσπάθειες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των εθνικών κοινοβουλίων για την προαγωγή της διακοινοβουλευτικής συνεργασίας. Κατ' αυτόν τον τρόπο, λαμβάνονται υπόψη στο αναθεωρημένο κείμενο προτάσεις υπογράμμισης του ορισμού της διακοινοβουλευτικής συνεργασίας (και όχι μόνον της εξέτασης των τρόπων οργάνωσης), της οργάνωσής της και του τακτικού χαρακτήρα της συνεργασίας.

10. Πολλά μέλη της Συνέλευσης (ιδίως κα Stuart και 18 άλλοι, ο κ. Andriukaitis και 2 άλλοι, ο κ. Duff και 16 άλλοι, η κα Azevedo και ο κ. Nazaré Pereira, ο κ. Costa και ο κ. D'Oliveira Martinis, ο κ. Schlüter, ο κ. Kirkhope και ο κ. Lequiller) πρότειναν ποικίλες τροπολογίες για την ανάπτυξη της περιγραφής του ρόλου της COSAC στην παράγραφο 9. Οι ανωτέρω προτεινόμενες τροποποιήσεις ανταποκρίνονται στο αίτημα μιας σαφέστερης διευκρίνισης του ρόλου της COSAC, χωρίς υπερβολικές λεπτομέρειες και χωρίς να περιληφθεί ειδική «εντολή» της COSAC στο Πρωτόκολλο.

**ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ
ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ**

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να εξασφαλίσουν ότι οι αποφάσεις θα λαμβάνονται όσο το δυνατόν εγγύτερα στους πολίτες της Ένωσης,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΑ να καθορίσουν τους όρους εφαρμογής των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας που καθιερώνονται στο άρθρο I-9 του Συντάγματος, καθώς και να θεσπίσουν σύστημα ελέγχου της εφαρμογής των εν λόγω αρχών από τα Όργανα,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στο Σύνταγμα

1. Κάθε Όργανο μεριμνά συνεχώς για την τήρηση των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας που καθορίζονται στο άρθρο I-9 του Συντάγματος.
2. Η Επιτροπή προβαίνει σε ευρείες διαβουλεύσεις πριν από την υποβολή πρότασης νομοθετικής πράξης, ~~εκτός των περιπτώσεων ιδιαίτερα κατεπείγοντος ή εμπιστευτικού χαρακτήρα~~. Κατά τις διαβουλεύσεις αυτές πρέπει να συνεκτιμάται, ενδεχομένως, η περιφερειακή και τοπική διάσταση των προβλεπομένων δράσεων. **Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις, η Επιτροπή δεν προβαίνει σε αυτές τις διαβουλεύσεις. Αιτιολογεί την απόφασή της στην πρόταση.**
3. Η Επιτροπή αποστέλλει όλες τις νομοθετικές της προτάσεις καθώς και τις τροποποιημένες της προτάσεις ταυτόχρονα στα εθνικά κοινοβούλια και στον νομοθέτη της Ένωσης. Τα νομοθετικά ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και οι κοινές θέσεις του Συμβουλίου αποστέλλονται μόλις εκδοθούν, από τα όργανα αυτά στα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών.

4. Η Επιτροπή αιτιολογεί την πρότασή της σε σχέση με την αρχή της επικουρικότητας **και της αναλογικότητας**. Κάθε νομοθετική πρόταση θα πρέπει να περιέχει δελτίο όπου θα αναφέρονται εμπειρισττωμένα στοιχεία, τα οποία επιτρέπουν τη διατύπωση εκτίμησης όσον αφορά την τήρηση της αρχής της επικουρικότητας **και της αναλογικότητας**. Το εν λόγω δελτίο θα πρέπει να περιέχει στοιχεία εκτίμησης των δημοσιονομικών επιπτώσεων της πρότασης καθώς και των συνεπειών της, εφόσον πρόκειται για νόμο-πλαίσιο, στις ρυθμίσεις που θα εφαρμοσθούν από τα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης, ενδεχομένως, της τοπικής νομοθεσίας. Οι λόγοι που επιτρέπουν το συμπέρασμα ότι ένας στόχος της Ένωσης μπορεί να επιτευχθεί καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης πρέπει να στηρίζονται σε ποιοτικούς και, οσάκις είναι δυνατόν, σε ποσοτικούς δείκτες. Η Επιτροπή λαμβάνει δεόντως υπόψη την ανάγκη να είναι το τυχόν βάρος, οικονομικό ή διοικητικό, που βαρύνει την Ένωση, τις εθνικές κυβερνήσεις, τις περιφερειακές ή τοπικές αρχές, τους οικονομικούς φορείς και τους πολίτες, το ελάχιστο δυνατό και ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο στόχο.
5. Κάθε εθνικό κοινοβούλιο κράτους μέλους **ή κάθε σώμα αντιπροσώπων εθνικού κοινοβουλίου** μπορεί, εντός προθεσμίας έξι εβδομάδων από την ημερομηνία διαβίβασης της νομοθετικής πρότασης της Επιτροπής, να απευθύνει προς τους Προέδρους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής αιτιολογημένη γνώμη όπου θα αναφέρονται οι λόγοι για τους οποίους εκτιμά ότι η εν λόγω πρόταση δεν συνάδει με την αρχή της επικουρικότητας. Εναπόκειται σε κάθε εθνικό κοινοβούλιο **ή σώμα αντιπροσώπων εθνικού κοινοβουλίου να διεξάγει διαβουλεύσεις με το κάθε Σώμα Αντιπροσώπων στην περίπτωση κοινοβουλίων αποτελούμενων από δύο Σώματα Αντιπροσώπων και/ή**, ενδεχομένως, με τα περιφερειακά κοινοβούλια που έχουν νομοθετικές εξουσίες.
6. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή λαμβάνουν υπόψη τις αιτιολογημένες γνώμες που εκδίδουν τα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών **ή κάθε σώμα αντιπροσώπων των κοινοβουλίων αυτών**.

Τα κοινοβούλια των κρατών μελών που απαρτίζονται από ένα σώμα αντιπροσώπων διαθέτουν δύο ψήφους ενώ κάθε σώμα αντιπροσώπων των κοινοβουλίων που απαρτίζονται από δύο σώματα διαθέτει μία ψήφο.

Σε περίπτωση που οι αιτιολογημένες γνώμες σχετικά με την μη τήρηση της αρχής της επικουρικότητας από την πρόταση της Επιτροπής αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το ένα τρίτο του συνόλου των ψήφων που διαθέτουν τα εθνικά κοινοβούλια και τα σώματα αντιπροσώπων των εθνικών κοινοβουλίων, η Επιτροπή υποχρεούται να επανεξετάσει την πρότασή της. Το όριο αυτό ανέρχεται τουλάχιστον στο ένα τέταρτο των ψήφων όταν πρόκειται για πρόταση της Επιτροπής ή για πρωτοβουλία προερχόμενη από ομάδα κρατών μελών στο πλαίσιο των διατάξεων του άρθρου [8] του κεφαλαίου X του μέρους III του Συντάγματος σχετικά με τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

Μετά από την επανεξέταση αυτή, η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει είτε να διατηρήσει, είτε να τροποποιήσει, είτε να αποσύρει την πρότασή της. Η Επιτροπή αιτιολογεί την απόφασή της.

7. ~~Τα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών μπορούν με τον τρόπο αυτόν, εντός της προθεσμίας μεταξύ της σύγκλησης της συνεδρίασης της επιτροπής συνδιαλλαγής και της πραγματοποίησής της, να εκδώσουν αιτιολογημένη γνώμη στην οποία θα αναφέρονται οι λόγοι για τους οποίους εκτιμούν ότι είτε η κοινή θέση του Συμβουλίου είτε οι τροποποιήσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου δεν συνάδουν με την αρχή της επικουρικότητας. Κατά τη συνεδρίαση της επιτροπής συνδιαλλαγής με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο λαμβάνουν ιδιαίτερα υπόψη τις γνώμες που διατυπώθηκαν από τα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών.~~
8. ~~Δυνάμει του άρθρου [σημερινού άρθρου 230] του Συντάγματος, Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί των προσφυγών λόγω παραβίασης από νομοθετική πράξη της αρχής της επικουρικότητας που ασκούνται σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο άρθρο [230] από τα κράτη μέλη, ή που διαβιβάζονται από αυτά σύμφωνα με την έννομη τάξη τους εξ ονόματος ενός εθνικού κοινοβουλίου κράτους μέλους ή σώματος αντιπροσώπων του κοινοβουλίου αυτού κατ' αίτηση των εθνικών τους κοινοβουλίων και σύμφωνα με την αντίστοιχη συνταγματική τους τάξη.~~

Σύμφωνα με το ίδιο άρθρο του Συντάγματος, τέτοιες προσφυγές μπορούν να ασκούνται επίσης από την Επιτροπή των Περιφερειών για νομοθετικές πράξεις ~~επί των οποίων κλήθηκε να γνωμοδοτήσει για την έκδοση των οποίων το Σύνταγμα απαιτεί τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων με την Επιτροπή των Περιφερειών.~~

9. Η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και **στα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών** ετήσια έκθεση όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου I-9 του Συντάγματος. Η εν λόγω ετήσια έκθεση διαβιβάζεται επίσης στην Επιτροπή των Περιφερειών και στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Σημείο 2.

Σχόλια

Η προτεινόμενη τροποποίηση της διατύπωσης έγινε βάσει των τροπολογιών με τις οποίες ζητήθηκε να αιτιολογεί η Επιτροπή την απόφασή της όταν δεν προβαίνει στις προβλεπόμενες διαβουλεύσεις.

Σημείο 4.

Σχόλια

Η τροποποίηση αυτή έγινε βάσει των τροπολογιών με τις οποίες ζητήθηκε η αιτιολόγηση της Επιτροπής να αφορά τόσο την επικουρικότητα, όσο και την αναλογικότητα (βλ. ιδίως Duff + 16 μέλη της Συνέλευσης + Teufel). Πρέπει, πράγματι, να επισημανθεί ότι η παράγραφος 4 του σημερινού κειμένου του Πρωτοκόλλου για την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας επιβάλλει στην Επιτροπή την υποχρέωση να αιτιολογεί τις προτάσεις του νομοθετικού κειμένου από την άποψη της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

Αντίθετα, δεν έγιναν δεκτές οι τροπολογίες για τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής του μηχανισμού έγκαιρης προειδοποίησης στην αρχή της αναλογικότητας. Συγκεκριμένα, όπως είχε καταλήξει η ομάδα εργασίας I, η αρχή της επικουρικότητας είναι ουσιαστικά πολιτική αρχή η οποία προσφέρεται, λόγω της φύσεώς της, να υπόκειται στον έλεγχο των εθνικών κοινοβουλίων. Αντιθέτως, ο ουσιαστικά νομικός χαρακτήρας της αρχής της αναλογικότητας (η προσφυγή στη μία ή την άλλη νομική πράξη) συνηγορεί υπέρ του αποκλεισμού της από το μηχανισμό της έγκαιρης προειδοποίησης. Το ίδιο ισχύει για την αρχή της οριοθέτησης των αρμοδιοτήτων.

Σημείο 5.

Σχόλια

Τόσο κατά την ανάγνωση των τροπολογιών που παραλήφθηκαν, όσον και βάσει των συζητήσεων κατά τη σύνοδο ολομέλειας, φάνηκε ότι μεγάλος αριθμός μελών της Συνέλευσης είναι υπέρ της συμμετοχής των σωμάτων των αντιπροσώπων των εθνικών κοινοβουλίων στους μηχανισμούς έγκαιρης προειδοποίησης υπό τον όρο να μην τίθενται σε μειονεκτική θέση τα κράτη μέλη το Κοινοβούλιο των οποίων αποτελείται από ένα μόνο σώμα : (Zieleniec, Stuart + 11 μέλη της Συνέλευσης, Lequiller, Dini, Bazile, Wuermeling, Altmaier, Meyer, Teufel, Vanhanen, Fischer) Υποβλήθηκαν διάφορες προτάσεις ώστε να ληφθούν υπόψη αυτοί οι δύο όροι.

Το Προεδρείο προτείνει να δοθεί η δυνατότητα και στα δύο σώματα αντιπροσώπων των κρατών μελών που έχουν κοινοβούλια με δύο σώματα αντιπροσώπων να ενεργοποιούν το μηχανισμό έγκαιρης προειδοποίησης, διασφαλίζοντας συγχρόνως ότι δεν αδικούνται τα κράτη μέλη που έχουν κοινοβούλιο με ένα σώμα αντιπροσώπων.

Σημείο 6.

Σχόλια

Το θέμα του κατώτατου ορίου του ενός τρίτου συζητήθηκε δια μακρόν από τη Συνέλευση. Διάφορα μέλη της Συνέλευσης εξέφρασαν την επιθυμία να αυξηθεί, άλλα να μειωθεί. Το Προεδρείο προτείνει να διατηρηθεί το όριο του ενός τρίτου που φαίνεται ότι μπορεί να επιτύχει συναίνεση. Εντούτοις, εισήχθη νέα παράγραφος προκειμένου να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι κατά τη συζήτηση σχετικά με τα άρθρα για το χώρο ελευθερίας, δικαιοσύνης και ασφάλειας, πολλά μέλη της Συνέλευσης θεώρησαν ότι το όριο πρέπει να ανέρχεται στο ένα τέταρτο όταν μια νομοθετική πρόταση αφορά τη συνεργασία σε ποινικές και δικαστικές υποθέσεις (πρώην 3ος πυλώνας).

Οι τροποποιήσεις όσον αφορά τον αριθμό των ψήφων που απονέμονται στα εθνικά κοινοβούλια, εισάγουν την λύση που προτάθηκε από διάφορα μέλη της Συνέλευσης προκειμένου να μην τεθούν σε δυσμενή θέση τα κράτη μέλη των οποίων το κοινοβούλιο αποτελείται από ένα και μόνο σώμα.

Σημείο 7.

Σχόλια

Πολύ μεγάλος αριθμός μελών της Συνέλευσης (Michel + 6 Βέλγοι μέλη της Συνέλευσης, Van Eekelen, de Vries + de Bruijn, Voggenhuber, Nagy, Duhamel + 8 μέλη της Συνέλευσης της σοσιαλιστικής ομάδας, Duff + 16 μέλη της Συνέλευσης, Hain, Lamassoure, Hjelm-Wallen + 3 Σουηδοί μέλη της Συνέλευσης, Lennmarker) εξέφρασαν γραπτώς ή προφορικά την επιφύλαξή τους ως προς στη διάταξη της παραγράφου 7. Προτείνεται συνεπώς να διαγραφεί.

Σημείο 8.

Σχόλια

Οι τροποποιήσεις που εισήχθησαν ανταποκρίνονται στην πλειοψηφία που φαίνεται να διαμορφώνεται προκειμένου να δοθεί δικαίωμα προσφυγής στα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών. Οι γνώμες ήταν περισσότερο διαφοροποιημένες στο θέμα κατά πόσον :

- τα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών πρέπει να ασκούν αυτό το δικαίωμα άμεσα ή μέσω της εθνικής κυβέρνησης,
- κάθε σώμα αντιπροσώπων των εθνικών κοινοβουλίων των κρατών μελών, στα συστήματα με δύο σώματα αντιπροσώπων, πρέπει να διαθέτει το δικαίωμα αυτό.

Το Προεδρείο προτείνει να γίνει αποδεκτή μια ισόρροπη λύση η οποία, ενώ θα δίδει στα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών το δικαίωμα προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου για παραβίαση της αρχής της επικουρικότητας, θα αφήνει στην έννομη τάξη των κρατών μελών το μέλημα να καθορίζει τις λεπτομέρειες άσκησης ενός τέτοιου δικαιώματος, μεταξύ άλλων και ως προς το θέμα της απονομής του και στα δύο σώματα των εθνικών κοινοβουλίων. Η αναφορά στην εσωτερική νομική τάξη και όχι στη «συνταγματική τάξη» αποσκοπεί να δώσει τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να ρυθμίζουν το θέμα στο Σύνταγμα ή σε κατώτερο νομοθετικό επίπεδο.

Όσον αφορά την απονομή του δικαιώματος προσφυγής για παραβίαση της αρχής της επικουρικότητας στην Επιτροπή των Περιφερειών, το Προεδρείο προτείνει να τής δίδεται το δικαίωμα αυτό στις περιπτώσεις που το Σύνταγμα απαιτεί διαβούλευση με την εν λόγω Επιτροπή πριν από την έκδοση νομοθετικής πράξης. Αντίθετα, το δικαίωμα αυτό προσφυγής δεν θα απονέμεται στις περιπτώσεις που το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο κρίνουν σκόπιμο, κατόπιν δικής τους πρωτοβουλίας, να προβούν σε διαβουλεύσεις με την Επιτροπή των Περιφερειών, ούτε όταν η Επιτροπή αυτή αποφασίζει να επιληφθεί του θέματος ή να διατυπώσει τη γνώμη της κατόπιν δικής της πρωτοβουλίας.

Το Προεδρείο δεν δέχθηκε το δικαίωμα των περιφερειών που έχουν νομοθετική εξουσία να προσφεύγουν στο Δικαστήριο για παραβίαση της αρχής της επικουρικότητας. Συγκεκριμένα, η πρόταση δεν υποστηρίχθηκε από επαρκή αριθμό μελών της Συνέλευσης.

Σημείο 9.

Σχόλια

Η τροποποίηση εισήχθη κατόπιν πρότασης που υποστηρίχθηκε ευρέως στα πλαίσια της Συνέλευσης (de Vries, de Bruijn, Andriukaitis, Gricius, Sivickas, Belohorska, Figel, Migas, Kiljune, Vanhanen, Stuart + 11 μέλη της Συνέλευσης, Bonde, Seppanen, Floch, Lequiller, Azevedo, Nazaré Pereira, Lopes, Lobo) να καταστούν τα εθνικά κοινοβούλια αποδέκτες των ετήσιων εκθέσεων της Συνέλευσης όσον αφορά την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.
